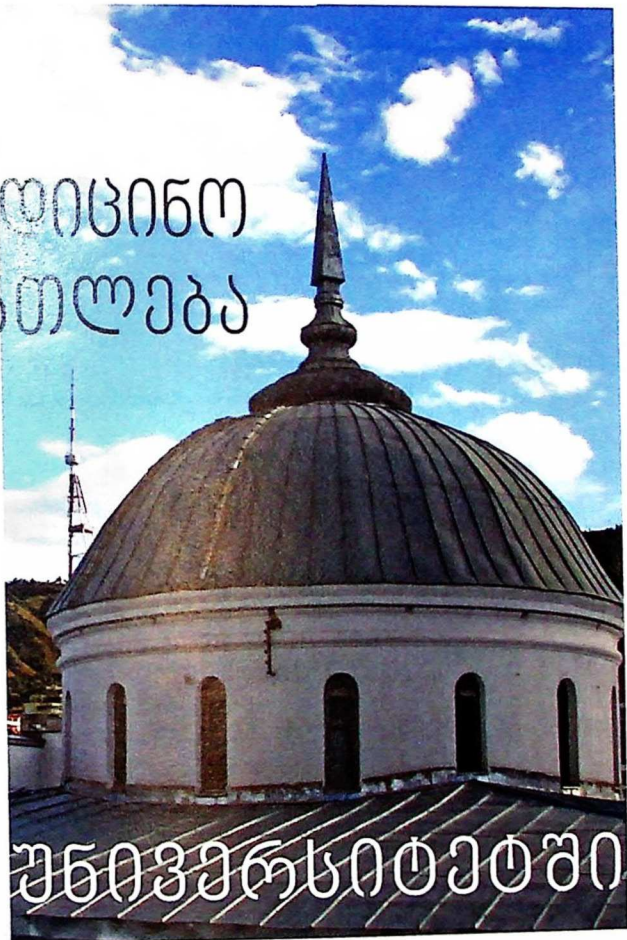

სამედიცინო
განათლება

უნივერსიტეტი

MEDICAL EDUCATION AT

Nino Chikhladze
Alexander Tsiskaridze
Dimitri Kordzaia
Nato Pitskhelauri

MEDICAL
EDUCATION
UNIVERSITY

ნინო ჩიხლაძე
ალექსანდრე ცისკარიძე
დიმიტრი კორძაია
ნატო ფიცხელაური

სამედიცინო განათლება

გამოცემა მოგვითხრობს საქართველოში უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსების ისტორიას და გვაცნობს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტის დღევანდელ მიღწევებსა და გამონგებებს.

წიგნი ყველა თაობისა და პროფესიის მკითხველს დააინტერესებს.

The book is devoted to the history of foundation of higher medical education in Georgia and acquaints us with the recent achievements and challenges of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Faculty of Medicine.

It is intended for the reader of every age and profession.

კონცეფციის ავტორი
მთარგმნელი

თამარ ებრალიძე
თინათინ ასათიანი

Author of the Concept
Translator

Tamar Ebralidze
Tinatin Asatiani

გამოცემულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საუნივერსიტეტო საგამომცემლო საბჭოს გადაწყვეტილებით
Released upon decision of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Publishing Board

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2020

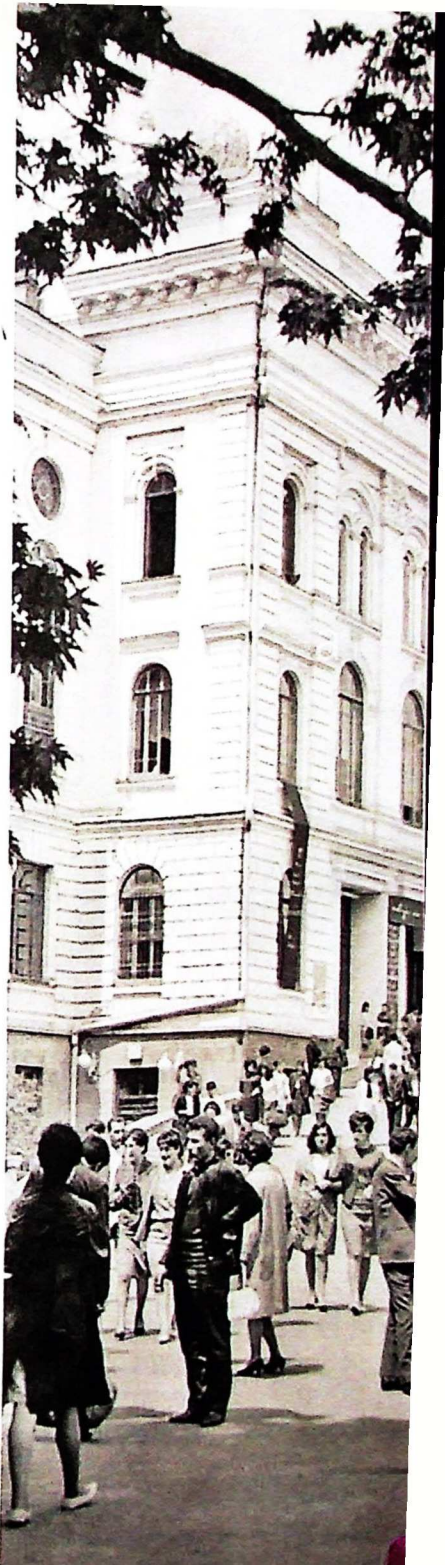
© Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Press, 2020

ISBN 978-9941-13-924-6

წინასიტყვაობის მაგიერ

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი პირველი ქართული უნივერსიტეტი და პირველი ეროვნული უნივერსიტეტი კავკასიაში. ალმა-მატერის დამფუძნებლები ქართული უნივერსიტეტის დაარსების გეგმაზე მუშაობისას ორი ძირითადი პრინციპით ხელმძღვანელობდნენ: ალედგინათ ეროვნული საგანმანათლებლო მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციები და დაენერგათ თანამედროვე უნივერსიტეტის ევროპული მოდელი. ეროვნული საგანმანათლებლო ფესვები კი ასწლულების მიღმა იღებს სათავეს, როდესაც ჯერ კიდევ ჩვენი წელთაღრიცხვის მესამე-მეოთხე საუკუნეებში საქართველოს ტერიტორიაზე არსებობდა საყოველთაოდ ცნობილი კოლხეთის აკადემია. ცნობილია, რომ მედიცინა ისწავლებოდა გელათისა და იყალთოს აკადემიებში (XIII ს.). გელათის აკადემიაში, ბოლონიის უნივერსიტეტის მსგავსად, სასწავლო პროგრამა ძირითადად ტრივიუმისა და კვადრიუმის ციკლის საგანთა შესწავლას ითვალისწინებდა.

მე-20 საუკუნის დასაწყისიდან ქართული უნივერსიტეტის დაფუძნების მისია ივანე ჯავახიშვილმა ითავა. ბერლინის ვილჰელმის უნივერსიტეტის პროფესორი ივანე ჯავახიშვილი საქართველოში 1917 წლის გაზაფხულზე ჩამოვიდა და სათავეში ჩაუდგა ქართული უნივერსიტეტის დაარსებას. უნივერსიტეტი საზეიმოდ გაიხსნა 1918 წლის 8 თებერვალს (ძველი სტილით 26 იანვარს). სამედიცინო განათლების დაარსებაც საქართველოში სწორედ ამ პერიოდიდან იღებს დასაბამს. 1918 წლის 27 თებერვლის და 17 ივნისის პროფესორთა საბჭოს სხდომებზე განხილულ იქნა საექიმო ფაკულტეტის გახსნის საკითხი, ხოლო 1919 წლის 9 აპრილის პროფესორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით, სამკურნალო ფაკულტეტი ჩამოყალიბდა როგორც დამოუკიდებელი ფაკულტეტი. უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებით საფუძველი ჩაეყარა როგორც უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსებას, ისე მედიცინის თეორიული და კლინიკური დარგების განვითარებას საქართველოში.

ამჟამად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 22 000-ამდე სტუდენტი სწავლობს შვიდ ფაკულტეტზე. მედიცინის ფაკულტეტზე სწავლება მიმდინარეობს მედიცინის, სტომატოლოგიის, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მიმართულებებით. მედიცინის ფაკულტეტზე მოქმედებს როგორც ქართულენოვანი, ისე ინგლისურენოვანი პროგრამები. მედიცინის ფაკულტეტზე სწავლობს 1400-ამდე სტუდენტი, მათ შორის 600 საერთაშორისო სტუდენტი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. მედიცინის ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალი აქტიურად არის ჩართული სხვადასხვა ეროვნულ და საერთაშორისო პროექტში, რომელთა ფარგლებში ხორციელდება სწავლება, სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალის ორმხრივი მობილობა, ერთობლივი კვლევები.

საამაჟოა უნივერსიტეტის უკანასკნელი მიღწევები, მათ შორის: მოზიდული ეროვნული და საერთაშორისო გრანტები, გამოქვეყნებული საერთაშორისო პუბლიკაციები, პოზიცია მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-ში, რაც რიგით №359 ადგილს ნიშნავს (The U.S. News&World Report – Best Global Universities Ranking 2017) და მრავალი სხვა.

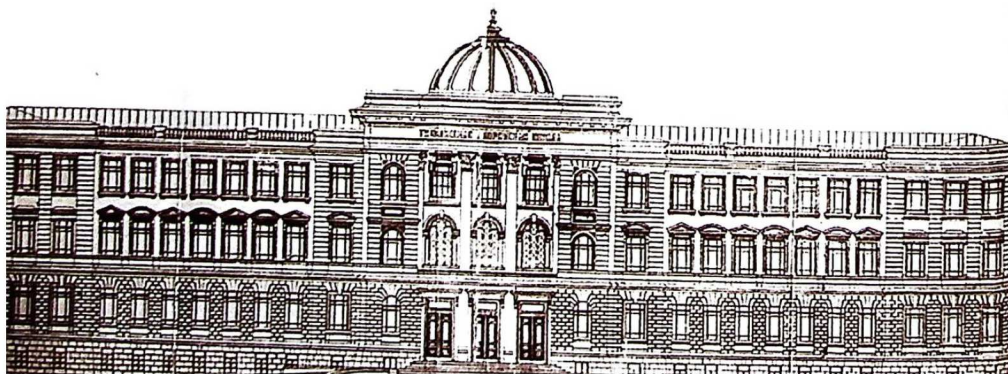
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა თავის წიაღშივე შექმნილ სხვა სახელმწიფო უმაღლეს სასწავლებელსა თუ სამეცნიერო ცენტრებთან ერთად შექმნა მეოცე საუკუნის სახელოვანი ქართული სამედიცინო მეცნიერება და განათლება და მეორე ასწლეულში შეაბიჯა ახალი მიზნებითა და იმედებით!

ვულოცავ უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტის სტუდენტობას, კურსდამთავრებულებსა და პროფესორს საქართველოში უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსების საიუბილეო თარიღს!

გიორგი შარვაშიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი

18 დეკემბერი, 2018 წ., თბილისი

In Lieu of a Foreword

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University is the first Georgian university and the first national university in the Caucasus. While working on establishing the Georgian University, the founders of *alma mater* were guided by two basic principles: restoring centuries-old Georgian educational traditions and introducing a modern European university model. As for the national educational roots, they go back hundreds of years, when a famous rhetoric school of Kolkheti Academy existed on the territory of Georgia in the 3rd-4th centuries AD. It is known that medicine was taught in Gelati and Ikalto academies (XII c.). Like the oldest Bologna University, the curriculum of Gelati Academy envisaged teaching the trivium and quadrivium subjects.

At the beginning of the 20th century, Ivane Javakhishvili took the lead for the establishment of Georgian University. Ivane Javakhishvili, Professor of Friedrich Wilhelm University (Berlin), arrived in Georgia in the spring of 1917 and headed the foundation of the Georgian University. The University was solemnly opened on 8 February 1918 (26 January, according to the Julian calendar). The establishment of medical education in Georgia traces its roots from that period as well. The issue of opening a Faculty of Medicine was discussed at the meetings of the Board of Professors on 27 February and 17 June of 1918; and upon decision of the Board of Professors dated by 9 April 1919, the Faculty of Medicine was established as an independent faculty. Creation of the Faculty of Medicine at the University laid the foundation not only for the higher medical education, but also for the development of theoretical and clinical fields of medicine in Georgia.

Presently, up to 22,000 students are studying at the seven faculties of Tbilisi State University. At the Faculty of Medicine teaching is conducted in the following directions: Medicine, Dentistry, Public Health. English language programs operate along with the programs in Georgian. About 1,400 students are studying at

the Faculty of Medicine, including 600 international students from different countries of the world. The academic staff is actively involved in various national and international projects. Teaching, bilateral mobility of students and academic staff, as well as joint research activities, are accomplished within the framework of the mentioned projects.

The University is proud of its recent achievements as well, including the gained national and international grants, issued international publications, as well as its position among the 2% of the world's best universities, ranking № 359 (The U.S. News&World Report – Best Global Universities Ranking 2017), and many others.

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, together with other state higher education institutions and scientific centres created within it, developed the famous Georgian medical science of the 20th century and entered its second century with far-reaching goals and high hopes.

I am honoured to congratulate the students, graduates and professors of TSU Faculty of Medicine on the anniversary of establishment of higher medical education in Georgia.

George Sharvashidze

Rector of Ivane Javakhishvili
Tbilisi State University
18 December 2018, Tbilisi

წინასიტყვაობის მაგიერ

5

სამკურნალო ფაკულტეტი
უნივერსიტეტში (1918-1930)

1.1	უმაღლესი სამედიცინო განათლება და პირველი სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსება საქართველოში	15
1.2	სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრები	62
1.3	სამკურნალო ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალი	90
1.4	სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრის გამგეები	106
1.5	სამკურნალო ფაკულტეტის კლინიკური ბაზები	116
1.6	სამკურნალო ფაკულტეტის მემკვიდრეობა	125

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის მედიცინის
ფაკულტეტი (1994-2018)

2.1	უმაღლესი სამედიცინო განათლების აღდგენა უნივერსიტეტში	131
2.2	რეფორმები უმაღლესი განათლების სისტემაში	135
2.3	სამედიცინო განათლების მოდერნიზაცია მედიცინის ფაკულტეტზე	140
2.4	დიპლომამდელი სამედიცინო განათლება	146
2.5	დიპლომისშემდგომი განათლება	157
2.6	მედიცინის ფაკულტეტის საერთაშორისო თანამშრომლობა	167
2.7	საქართველოში უმაღლესი განათლების დაარსების 100 წლის იუბილე	184
2.8	უნივერსიტეტში უმაღლესი სამედიცინო განათლების გამოწვევები	192
	გამოყენებული ლიტერატურა	198
	სახელთა საძიებელი	200

In Lieu of a Foreword	6
-----------------------	---

FACULTY OF MEDICINE AT THE UNIVERSITY (1918-1930)

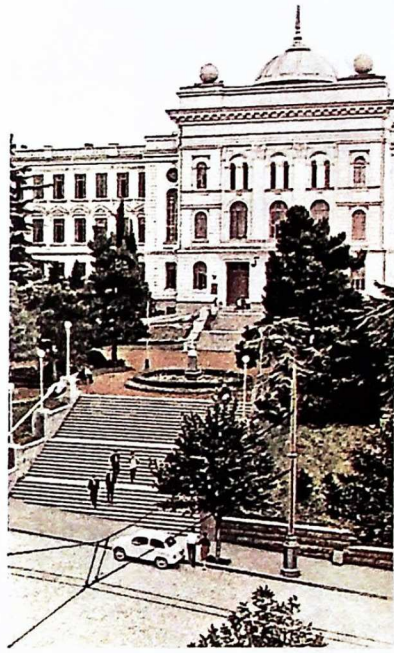
1.1 Foundation of the Medical Faculty	41
1.2 Academic Chairs of the Faculty of Medicine	76
1.3 Academic Personnel of the Faculty of Medicine	98
1.4 Heads of Chairs at the Faculty of Medicine	112
1.5 Clinical Settings of the Faculty of Medicine	121
1.6 The Heritage of the Faculty of Medicine	127

FACULTY OF MEDICINE OF IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY (1994-2018)

2.1 Restoring Higher Medical Education at the University	133
2.2 Reforms in the System of Higher Education	138
2.3 Modernisation of Medical Education at the Faculty of Medicine	144
2.4 Undergraduate Medical Education	152
2.5 Postgraduate Education at the Faculty of Medicine	161
2.6 International Cooperation of the Faculty of Medicine	175
2.7 The Centenary of the Establishment of Higher Education in Georgia	189
2.8 Challenges of Higher Medical Education	194
References	198
Index of Names	202

MEDICAL EDUCATION AT THE
UNIVERSITY

სამედიცინო
განათლება

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში

სამკურნალო
ფაკულტეტი
უნივერსიტეტში
(1918-1930)

საქართველოში უმაღლესი სამედიცინო
განათლების ისტორია დასაბამს
უნივერსიტეტისა და მასში სამკურნალო
ფაკულტეტის დაარსებიდან იღებს.

1.1 უმაღლესი სამედიცინო განათლება და პირველი სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსება საქართველოში

საქართველოში უნივერსიტეტისა და უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსების იდეა

საქართველოში უმაღლესი სამედიცინო განათლების ისტორია დასაბამს უნივერსიტეტიდან, მასში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებიდან იღებს. საუნივერსიტეტო სივრცეში მრავალსაუკუნოვანი ქართული სამედიცინო აზროვნებისა და კულტურის მემკვიდრედ უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსება და მედიცინის სფეროში არსებული საგანმანათლებლო ტრადიციების (კოლხურ-იბერიული მედიცინა – „CURA MEDIANA“, * ხალხური მედიცინა და სამედიცინო დანიშნულების ინსტრუმენტები, მედიცინის სწავლება გელათისა და იყალთოს აკადემიებში – XII ს., სამონასტრო-საგანმანათლებლო სამედიცინო კერები, მათ შორის ტაო-კლარჯეთსა და ხანძთაში – V ს. და გამოჩენილ მოღვაწეთა, მათ შორის: პეტრე იბერიელის – V ს., გრიგოლ ხანძთელის, ილარიონ ქართველისა (IX ს.), და სხვათა საეკიმო მოღვაწეობა; საგამომცემლო საქმიანობა და სამედიცინო ხელნაწერები: უსწორო კარაბადინი – X ს., წიგნი სააქიმოი – XIII ს., სამკურნალო წიგნი – XV ს., იადიგარ დაუდი – XVI ს., და სხვ.) აღდგენა ქართველი ექიმებისა და საქართველოს მოწინავე საზოგადოების დიდი ხნის ოცნება იყო.

სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებაში განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვით გამოჩენილ ქართველ მეცნიერებსა და საზოგადო მოღვაწეებს, მათ შორის: ივანე ჯავახიშვილს, ექვთიმე თაყაიშვილს, პეტრე მელიქიშვილს, ფილიპე გოგიჩაიშვილს; ასევე სხვადასხვა საზოგადოებას, როგორებიცაა: ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოება (დამფუძნებლები: სპირიდონ ვირსალაძე, ივანე ელიაშვილი, გრიგოლ მუხაძე, ნ. ჯავახიშვილი, შალვა მიქელაძე, ნიკოლოზ მელი-

* CURA MEDIANA – მკურნალობა მედეასეულად. პირველად ეს ტერმინი გამოიყენა გერმანელმა მეცნიერმა, მედიცინის ისტორიკოსმა, კ.ი.პ. შპრენგელმა. მკურნალობა მოიცავდა სამკურნალო მცენარეების გამოყენებას, სისხლის გადასხმებს, გაცოცხლების ცდებს და ა.შ

უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლები: (სხედან) მიხეილ კონიაშვილი, გრიგოლ ნათაძე, ივანე ჯავახიშვილი, მიხეილ ზანდუკელი, ალექსანდრე დიდებულიძე, მიხეილ თაქთაქიშვილი, (დგანან) ნიკო მგელაძე, სერგო გორგაძე, იასონ მოსეშვილი, ანდრია ბენაშვილი, ვასილ კაკაბაძე, ნიკო ჩიგოგიძე, სოლომონ ქურდიანი, გიორგი ახვლედიანი, გიორგი კონიაშვილი, კორნელი კეკელიძე, ევგენი ჭოლოშვილი.

ქიშვილი), ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება (თავმჯდომარე – ექვთიმე თაყაიშვილი), მოსკოვში არსებული ქართველთა სამეცნიერო საზოგადოება.

ქართველი საზოგადოება დარწმუნებული იყო, რომ „ქართული უნივერსიტეტის არსებობა ხელახლა აღადგენდა მიყუჩებულ ქართულ მეცნიერებას, გამოძებნიდა ხალხში ახალ ძალებს და მკვიდრ საძირკველს ჩაუყრიდა განახლებულ ქართულ კულტურას.“ (ჟურნალი „თანამედროვე მედიცინა“, ტფილისი, 1928, გვ. 6).

ზაქარია მაისურაძე თავის მოგონებებში წერდა, რომ ჯერ კიდევ XIX საუკუნის 80-იან წლებში „არა ერთხელ იყო აღძრული საკითხი ტფილისში უნივერსიტეტის დაარსების შესახებ“, მაგრამ „ამიერკავკასია და განსაკუთრებით საქართველო... მეამბოხეთა“ ბუდედ ითვლებოდა და მაშასადამე, მეფის რუსეთის მთლიანობისათვის ფრიად სახიფათოდ. ცხადია,

1915 – 1918 წლებში უნივერსიტეტის შენობაში სამხედრო
ლაზარეთი გადავიდა, რომლის მესამე სართულზე 1915 წელს
მთავარი ექიმის, ვლადიმერ მახვილაძის, ინიციატივით, მომაკვდავი
ვაჟა-ფშაველა მოათავსეს. სამწუხაროდ, მკურნალობამ შედეგი ვერ
გამოიღო და 27 ივლისს პოეტი გარდაიცვალა.

ამბობენ, სიკვდილის წინ ვაჟა-ფშაველამ ბალახი მოითხოვაო.

რომ ეს გარემოება ხელს უშლიდა უნივერსიტეტის გახსნის საკითხსაც.“

თბილისის ქალაქის თვითმმართველობა დროდადრო აღძრავდა საკითხს უნივერსიტეტის გახსნის აუცილებლობის შესახებ, თუმცა ყოველი წამოწყება უშედეგოდ სრულდებოდა.

გრიგოლ მუხაძე თავის მოგონებებში აღნიშნავს, რომ „1917 წელს თვითმპყრობელობის დაცემის შემდეგ ქართული უნივერსიტეტის დაარსების საკითხი პრაქტიკულ ხასიათს იღებს.“

ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება

1917 წლის მაისში თბილისში დაარსდა ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება, რომლის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა ექვთიმე მელიქიშვილი. დამფუძნებლები პირველად 1917 წლის 12 მაისს თბილისში, პეტრე მელიქიშვილის ბინაში შეიკრიბნენ. სხდომის ამ საზოგადოების დაარსებას მხურვალედ შეეგება მთლიანად ქართველი საზოგადოება. მხოლოდ ექიმების მიერ საქველმოქმედო თანხის სახით შეიკრიბა 15 000 მანეთამდე.

დიმიტრი ახვლედიანი

ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების წინადადებით, 1917 წლის 12 ოქტომბერს „ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების“ მორიგ კრებაზე პირველად დაისვა საკითხი უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსების შესახებ.

კრებაზე არჩეულ იქნა კომისია, რომელსაც უნდა დაემუშავებინა სამკურნალო და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტების ჩამოყალიბების პროექტი. კომისია ჩამოყალიბდა შემდეგი შემადგენლობით: პეტრე მელიქიშვილი (დამსახურებული პროფესორი), ალექსანდრე ჯავახიშვილი (პრივატდოცენტი), ექიმები: დიმიტრი ახვლედიანი, ივანე თიკანაძე, მიხეილ წინამძღვრიშვილი, სპირიდონ ვირსალაძე, ვახტანგ ლამბაშიძე, გრიგოლ მუხაძე, ნიკოლოზ მელიქიშვილი, არჩილ ხარაძე. პროექტის უფრო დეტალური დამუშავების მიზნით კომისია საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო ფაკულტეტების ქვეკომისიებად დაიყო.

საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის ქვეკომისიის შემადგენლობაში შევიდნენ: პ. მელიქიშვილი, ალ. ჯავახიშვილი და ა. ხარაძე, ხოლო სამკურნალო ფაკულტეტის ქვეკომისიაში: დიმიტრი ახვლედიანი, ივანე თიკანაძე, მიხეილ წინამძღვრიშვილი, სპირიდონ ვირსალაძე, ვახტანგ ლამბაშიძე, გრიგოლ მუხაძე, ნიკოლოზ მელიქიშვილი, არჩილ ხარაძე.

კომისიამ შეადგინა ფაკულტეტების ჩამოყალიბების პროექტი და ხარჯთაღრიცხვა. ბიუჯეტის შედგენის დროს კომისიამ იხელმძღვანელა

ევროპული უნივერსიტეტების გეგმებითა და ხარჯთაღრიცხვებით. შეზღუდული მატერიალური და ინტელექტუალური რესურსების გამო კომისიამ დროებით გააერთიანა მონათესავე საგნები და კათედრები. ამასთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა ორივე ქვეკომისიის ერთობლივი გადაწყვეტილება, რომლის თანახმად, საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო ფაკულტეტების სტუდენტები ერთად მოისმენდნენ ლექციებს ბიოლოგიურ და საბუნებისმეტყველო საგნებში. შესაბამისად, სამკურნალო ფაკულტეტის ხარჯთაღრიცხვის ორი ძირითადი მუხლი შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა: სპეციალური სამედიცინო საგნების ჩატარების უზრუნველყოფა და სამკურნალო დაწესებულებების ანუ ფაკულტეტის კლინიკური ბაზების მოწყობა და შენახვა.

კომისიამ მინიმუმამდე დაიყვანა ფაკულტეტის ბიუჯეტი. „შტატის შესანახად ნავარაუდები იყო წლიურად 270.800 მანეთი, ლაბორატორიებისა და სხვა დაწესებულებების შესანახად და მოსაწყობად – 260.000 მანეთი.“ ბიუჯეტის 50%-ის შევსებას კომისია მოსწავლეების სწავლის გადასახადიდან გეგმავდა.

1917 წლის 15 ოქტომბერს შედგა კომისიის პირველი სხდომა, რომელზეც განხილულ იქნა უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალისა და შესაძლო კანდიდატურების საქართველოში მოზიდვის საკითხი.

კომისიის გადაწყვეტილების თანახმად, მეტად მნიშვნელოვანი იყო აკადემიური პერსონალის შერჩევის საკითხი, რაც დაუყოვნებლივ მოითხოვდა საქართველოს საზღვრებს გარეთ მოღვაწე ქართველ მეცნიერთა მოზიდვას. კომისიამ განსაზღვრა სამკურნალო ფაკულტეტის შტატი შემდეგი შემადგენლობით: 21 პროფესორი, 2 დოცენტი, 5 პროზექტორი, 6 ლაბორანტი, 15 ასისტენტი, 4 ორდინატორი, 35 მომსახურე პერსონალი (ე.წ. „დაბალი მსახური“).

კომისიის მიერ დაისვა საკითხი იმ გარემოების შესახებ, რაც უთუოდ გამოიკვეთებოდა უცხოეთიდან ჩამოსულ მეცნიერებთან დაკავშირებით. კერძოდ, გამოითქვა ვარაუდი, რომ „ზოგიერთ მეცნიერს გაუძნელდებოდა ქართულ ენაზე მასწავლებლობა.“ ასეთ განსაკუთრებულ შემთხვევებში კომისიამ გამონაკლისის სახით „ცნო შესაძლებლად ზოგიერთ საგნებში ლექციების კითხვა დროებით უცხო ენაზედაც.“

ხანგრძლივი მსჯელობისა და კამათის შემდეგ ხმის უმრავლესობით მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პროექტისა და ხარჯთაღრიცხვის დამტკიცების შესახებ და ქართული საუნივერსიტეტო საზოგადოების წინაშე აღიძრა შუამდგომლობა, რათა 1918 წლის 1 ოქტომბრისთვის ამოქმედებულიყო სამკურნალო და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტები.

ივანე თიკანძე

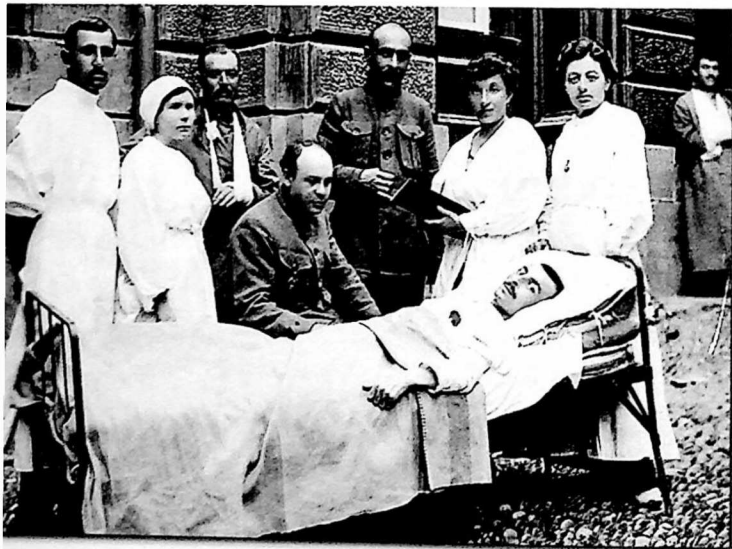
კომისიის დადგენილებიდან:

„თუ მატერიალური ძალა ხელს შეგვიწყობს და ომი მოკლე ხანში გათავდება, საბუნებისმეტყველო და მასთან ერთად სამკურნალო ფაკულტეტიც შესაძლებელია გაიხსნას 1918 წლის 1 ოქტომბრიდან.“

კომისიის გადაწყვეტილების თანახმად, დაუყოვნებლივ უნდა დაწყებულიყო მიმონერა უნივერსიტეტისთვის ქართული გიმნაზიის შენობის დათმობის შესახებ. მნიშვნელოვანი იყო აკადემიური პერსონალის შერჩევის საკითხი, რაც დაუყოვნებლივ მოითხოვდა საქართველოს საზღვრებს გარეთ მოღვაწე ქართველ მეცნიერთა მოზიდვას.

კომისიის მუშაობის შედეგები 1917 წლის 31 ოქტომბერს მოხსენდა „ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების“ კრებას.

გამოითქვა აზრი, რომ ქართველ ექიმთა კომისიას არ შეეწყვიტა მუშაობა, ეტარებინა მუდმივი ხასიათი და ემოქმედა უნივერსიტეტის გამგეობასთან ერთად. აზრი მოიწონა თვით უნივერსიტეტის გამგეობამ, რომელშიც „ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების“ წარმომადგენლებად მხოლოდ სათათბირო ხმით შევიდნენ: ივანე თიკაძე, სპირიდონ ვირსალაძე და გრიგოლ მუხაძე.

დაჭრილი
სახალხო
გვარდიელი
ჰოსპიტლის წინ.
1918-1921 წლები.
ფოტო დაცულია
ეროვნულ
არქივში

უნივერსიტეტის დაარსების ორგანიზაციული საკითხები

ისტორიას შემორჩა პროფესორთა საბჭოს სხდომის ოქმები, რომლებშიც დეტალურად არის ასახული უნივერსიტეტის და მასში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსების ისტორია, არსებული პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები.

პროფესორთა საბჭოს პირველი სხდომა ჩატარდა 1917 წლის 26 ნოემბერს (ოქმი №1) ექვთიმე თაყაიშვილის ბინაში. სხდომას ესწრებოდნენ: ფ. გოგიჩაიშვილი, ე. თაყაიშვილი, კ. კეკელიძე, დ. უზნაძე, ა. მანიძე, ი. ჯავახიშვილი.

სხდომის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა ივანე ჯავახიშვილი. განხილვის საგანი იყო უნივერსიტეტის ევროპული მოდელისა და აკადემიური პერსონალის შერჩევა, მატერიალური ბაზის საკითხი და ფინანსური ასპექტები.

8 დეკემბრის მორიგ სხდომაზე (ოქმი №2), რომელიც მოეწყო საეპარქიო სასწავლებელში, დამტკიცდა უნივერსიტეტის ძირითადი დებულებები, განისაზღვრა დაფინანსების წყაროები: სწავლის გადასახადი, საუნივერსიტეტო საზოგადოების დახმარება, ეროვნული საბჭოს დახმარება და კერძო შემოწირულობანი. ამავე სხდომაზე განისაზღვრა უნივერსიტეტის გახსნის თარიღი და უნივერსიტეტში მისაღები პირობები.

1917 წლის 20 დეკემბერს ქართული უნივერსიტეტის დროებითი გამგეობის სახელით გამოქვეყნდა განცხადება „1918 წლის იანვრის შუა რიცხვებში ქ. ტფილისში ქართული უნივერსიტეტის გახსნის“ შესახებ. განცხადებაში აღნიშნული იყო, რომ უნივერსიტეტში იქმნებოდა სიბრძნისმეტყველებისა და ჰუმანურ მეცნიერებათა განყოფილებები და ჩამოთვლილი იყო სტუდენტებისთვის უნივერსიტეტში ჩარიცხვის პირობები. უნივერსიტეტში იღებდნენ თავისუფალ მსმენელებსაც.

უნივერსიტეტის დებულებით, სტუდენტად გახდომა შეეძლო ორივე სქესის მოქალაქეებს, განურჩევლად ეროვნებისა და სარწმუნოებისა, რომელთაც

ივანე ჯავახიშვილი

ყველაზე უფრო
მემონირებული

1. მასა ეპარხიული მღვდელის —	4.000 ლ.
(ვიფსი უფრო მღვდელის)	
2. ეპარქიის მღვდელის (ვიფსი უფრო მღვდელის)	4.000 ლ.
3. მასა მღვდელის მღვდელის	80 ლ.
4. მასა მღვდელის მღვდელის	1.000 ლ.
5. მასა მღვდელის მღვდელის	354 260 ლ.
6. მასა მღვდელის მღვდელის	5.570 ლ.
7. მასა მღვდელის მღვდელის	100 ლ.
8. მასა მღვდელის მღვდელის	17-50 ლ.
9. მასა მღვდელის მღვდელის	10.063-83 ლ.
10. მასა მღვდელის მღვდელის	247.40 ლ.
11. მასა მღვდელის მღვდელის	386 ლ.
12. მასა მღვდელის მღვდელის	6692-50 ლ.
13. მასა მღვდელის მღვდელის	20 ლ.
14. მასა მღვდელის მღვდელის	490 ლ.
15. მასა მღვდელის მღვდელის	86 ლ.
16. მასა მღვდელის მღვდელის	200 ლ.
17. მასა მღვდელის მღვდელის	750 ლ.
18. მასა მღვდელის მღვდელის	1.000 ლ.
19. მასა მღვდელის მღვდელის	667-81 ლ.
20. მასა მღვდელის მღვდელის	2.900 ლ.
21. მასა მღვდელის მღვდელის	653-35 ლ.
22. მასა მღვდელის მღვდელის	200 ლ.
23. მასა მღვდელის მღვდელის	189 ლ.
24. მასა მღვდელის მღვდელის	200 ლ.
25. მასა მღვდელის მღვდელის	115 ლ.
26. მასა მღვდელის მღვდელის	1.000 ლ.
27. მასა მღვდელის მღვდელის	100 ლ.
28. მასა მღვდელის მღვდელის	382-60 ლ.
29. მასა მღვდელის მღვდელის	150 ლ.
30. მასა მღვდელის მღვდელის	30 ლ.
31. მასა მღვდელის მღვდელის	1.000 ლ.

მემონირულობებს ქართული
უნივერსიტეტის სასარგებ-
ლოდ ლამის მთელი საქართვე-
ლო აგროვებდა.

საშუალო სკოლა ჰქონდათ დამთავრებული. (გაზეთი „თბილისის უნივერსიტეტი“, 23 აპრილი, 2011 წელი).

პროფესორთა საბჭოს შემდეგ სხდომებზე განისაზღვრა სწავლის საფასურის ოდენობა – სემესტრში ასი მანეთი, ხოლო იმ თავისუფალი მსმენელებისათვის, რომლებსაც ერთი ან ორი კერძო საგნის მოსმენა უნდოდათ, – სემესტრში ხუთი თუმანი.

არჩეულ იქნა კომისია, რომელსაც დაევა „სამოსწავლო გეგმის“ დანვრის შემუშავება, შესასწავლი საგნების გეგმასა და პროგრამაზე მუშაობა, ამა თუ იმ დარგში არასავალდებულო საგნების რაოდენობის შემცირება.

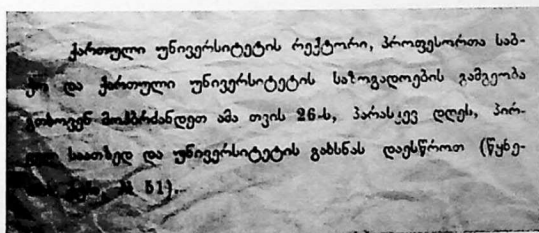
1918 წლის 3 იანვარს განისაზღვრა ლექციების ნუსხა პირველ სემესტრში და მათი განაწილება. 10 იანვრის სხდომაზე განხილულ იქნა აუდიტორიების საკითხი და გადაწყდა უნივერსიტეტის ბლანკების დაბეჭდვა წარწერით „ქართული უნივერსიტეტი ტფილისში.“

13 იანვარს ქართული უნივერსიტეტის პროფესორების სხდომაზე საბოლოოდ დადგინდა უნივერსიტეტის გახსნის თარიღი – 26 იანვარი (დავით აღმაშენებლის ხსენების დღე). სხდომაზე არჩეულ იქნა უნივერსიტეტის რექტორი – ცნობილი ქიმიკოსი და დამსახურებული პროფესორი პეტრე მელიქიშვილი, ხოლო სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის დეკანად – პროფესორი ივანე ჯავახიშვილი (ქართული ფილოლოგიის მაგისტროსი).

17 იანვრის სხდომაზე გადაწყდა უნივერსიტეტის გახსნის საორგანიზაციო საკითხები: საზეიმო ცერემონიის დაწყების დრო (26 იანვრის 13:00 საათი), ადგილი (საუნივერსიტეტო დარბაზი), პროგრამა (პარაკლისი ქართული გიმნაზიის ეკლესიაში, ხოლო შემდეგ საზეიმო გახსნა საუნივერსიტეტო დარბაზში), მოსაწვევ პირთა ნუსხა, მოსაწვევის დიზაინი. ამავე სხდომაზე განისაზღვრა აკადემიური პერსონალის ხელფასი: პროფესორებისათვის – თვეში ხუთასი მანეთი, ლექტორებისათვის – სამასი მანეთი.

პეტრე მელიქიშვილი

უნივერსიტეტის ოფიციალური გახსნა და მზადება სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებისთვის

უნივერსიტეტი საზეიმოდ გაიხსნა 1918 წლის 26 იანვარს. გადანყდა, რომ თავდაპირველად დაარსებულიყო მხოლოდ სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტი, რომელიც გააერთიანებდა ჰუმანიტარულ დარგებს, აგრეთვე ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკას. უნივერსიტეტში პირველი ლექცია წაიკითხა ივანე ჯავახიშვილმა 1918 წლის 30 იანვარს მიუხედავად იმისა, რომ სამკურნალო ფაკულტეტი ჯერ არ იყო ჩამოყალიბებული, უნივერსიტეტში მნიშვნელოვანი ყურადღება ექცეოდა სამკურნალო ფაკულტეტის ჩამოყალიბებისთვის აუცილებელ საორგანიზაციო საკითხებს.

ივანე ჯავახიშვილი წერდა: „...ჩვენი სამშობლოს ბუნება, უძრავი და მოძრავი, უტყვი და მეტყველი, იმდენად საყურადღებოა მკვლევარებისთვის, ადგილობრივი პირობების გამო, კაცის სხვადასხვა სწეულებას იმდენი ჯერ კიდევ შეუსწავლელი განსხვავებული თვისებები აქვს, რომ აქაც ჩვენი უმაღლესი სასწავლებლის ბუნებისმეტყველთა და სამკურნალო ფაკულტეტს ფართო და საპატიო სამოქმედო ასპარეზი ექნება.“

ფილიპე გოგიჩაიშვილი მეუღლესთან
– ელენე ცხვედაძესთან ერთად

1918 წლის 27 თებერვლის უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოს სხდომაზე განხილულ იქნა „ეროვნული საბჭოს სამკურნალო სექციის მიმართვა უცხოეთში მყოფ ქართველ პროფესორთა, დოცენტთა და მეცნიერ ხელმძღვანელთა მიმართ სააღდგომოდ ტფილისის დაბრუნებისა და აქ კრების გამართვის შესახებ, სადაც ერთ-ერთ საკითხად უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის გახსნა უნდა იყოს დასმული.“

1918 წლის 8 მარტის სხდომაზე განიხილეს წიგნთსაცავისა და რენტგენის სხივების კაბინეტის საფრანგეთის მისიისაგან შეძენის საკითხი და მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება: „რადგანაც კაბინეტიცა და წიგნთსაცავიც სამკურნალო ფაკულტეტისათვის არის საჭირო, ამიტომ ეთხოვოს მკურნალთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებას, რომ ამათ შეძენას მოხმარდეს ის თანხა, რომელიც საზოგადოებას სამკურნალო ფაკულტეტისათვის აქვს შეგროვებული და განკუთვნილი.“

15 მარტს ივანე ჯავახიშვილმა საბ-

მოსკოვის ქართველთა
საზოგადოების
კომიტეტი. 1914

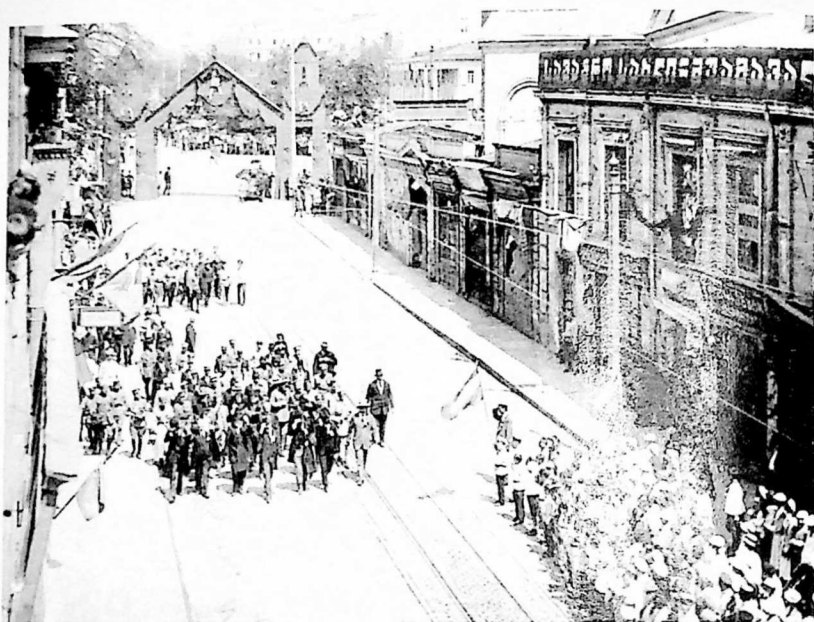
ალექსანდრე სუმბათა-
შვილ-იუჟინი, ივანე თუ-
ლაშვილი, ალექსანდრე
ჯავახიშვილი,
ექიმები — მიხეილ ზა-
ნდუკელი და გაბრიელ
ლამბარაშვილი

ჭოს მოახსენა, რომ საფრანგეთის მისიისაგან სამი ათას მანეთად შე-
ძენილ იქნა უნივერსიტეტისათვის ფრანგული წიგნთსაცავი, რომელიც
მოიცავდა „სამკურნალო წიგნებს“, რისთვისაც ივანე ჯავახიშვილს გამო-
ეცხადა მადლობა.

13 აპრილის სხდომაზე მადლობა გამოეცხადა შავი ქვის მრეწველთა
საბჭოს, რომელმაც გადასცა უნივერსიტეტს თავისი წიგნთსაცავი და სა-
ექიმო ლაბორატორიის მოწყობილობა. ამავე სხდომაზე ფ. გოგიჩაიშვი-
ლმა აღძრა საკითხი იმის შესახებ, რომ უნივერსიტეტს ეთხოვა ყველა
ადგილობრივი რედაქციისა და გამომცემლისათვის, თავიანთი გამოცე-
მები და ჟურნალ-გაზეთები, ორ-ორი ეგზემპლარი უფასოდ გადაეცათ
უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკისათვის.

სხდომებზე პერიოდულად განიხილებოდა შემონირულობებისა და
ეკონომიკურად გაჭირვებული სტუდენტებისათვის სოციალური დახმა-
რებების საკითხები.

1918 წლის 21 მაისს (ოქმი №11) სხდომაზე რექტორმა განაცხადა,
რომ „ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების გამგეო-
ბის წევრმა სპირიდონ ვირსალაძემ მას სიტყვიერად გადასცა შემდეგი:
თუ უნივერსიტეტი აპირებს საექიმო ფაკულტეტის გახსნას, იმ შემთხვე-
ვაში ჩვენი საზოგადოება ზომებს მიიღებს, რომ მიხეილის საავადმყო-
ფო ჩვენს განკარგულებაში გადმოვიდესო.“ სხდომაზე მიიღეს გადაწყვე-
ტილება: „ეცნობოს... სპირიდონ ვირსალაძეს ... სიტყვიერადვე, რომ
უნივერსიტეტი აპირებს საექიმო ფაკულტეტის გახსნას და რომ მიხეი-

დამოუკიდებლობა. ფოტო დაცულია ეროვნულ არქივში

ლის და სხვა საავადმყოფოების ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა განკარგულებაში გადასვლა ძლიერ სასურველი და აუცილებლად საჭიროა მომავალი ფაკულტეტისათვის.“

მე-12 სხდომაზე (30.05.1918) უკვე დაისვა საქართველოს მთავრობასთან უნივერსიტეტის დამოკიდებულების საკითხი. მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება: „უნივერსიტეტს უნდა ჰქონდეს სრული ავტონომია, მთავრობას უნდა ეკუთვნოდეს მხოლოდ ხარჯთაღრიცხვის დამტკიცება და კონტროლი, აგრეთვე საჭირო ქონებრივი სახსრის განკარგვა უნივერსიტეტისათვის.“

მე-11 და მე-12 სხდომებს შორის მნიშვნელოვანი მოვლენა მოხდა საქართველოს ისტორიაში – ქვეყანამ დამოუკიდებლობა მოიპოვა.

სხდომაზე განიხილეს უნივერსიტეტისათვის შენობის მოძიების საკითხიც. არჩეულ იქნა კომისია შემდეგი შემადგენლობით: პ. მელიქიშვილი, ი. ჯავახიშვილი, ე. თაყაიშვილი, ა. ბენაშვილი და ი. ყიფშიძე. კომისიას დაევალა, დაეთვალიერებინა სხვადასხვა სახელმწიფო შენობა, შეერჩია შესაფერისი ნაგებობა და დაესვა საკითხი მთავრობის წინაშე ამ შენობის უნივერსიტეტისათვის გადაცემის შესახებ.

სპირიდონ ვირსალაძე

ამავე სხდომაზე გადაწყდა, დაარსებულიყო ქართულ უნივერსიტეტთან კომისიები ფაკულტეტებზე არსებულ ყველა საგანში, ხოლო საექიმო ფაკულტეტის სტუდენტებისთვის გამოცდის ჩატარება მიჩნეულ იქნა შესაძლებლად მხოლოდ დამატებით ერთი წლის პრაქტიკული მუშაობის შემდეგ.

11 ივნისს (ოქმი №13) განიხილეს ქართული უნივერსიტეტის სახელმწიფო უნივერსიტეტად გადაქცევის საკითხი. მიიღეს გადაწყვეტილება: „უნივერსიტეტს ეწოდოს „ტფილისის უნივერსიტეტი“ ან „ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი“ და ქონებრივად მთავრობამ უზრუნველყოს.“

1918 წლის 17 ივნისის (ოქმი №14) სხდომაზე განიხილეს საბუნებისმეტყველო-სამათემატიკო და საექიმო ფაკულტეტების გახსნის

საკითხი და მიიღეს გადაწყვეტილება: „მომავალ ენკენისთვიდან გაიხსნას საბუნებისმეტყველო-სამათემატიკო და საექიმო ფაკულტეტები.“

1918 წლის 19 ივნისს ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებამ ივანე თიკანაძე აირჩია წარმომადგენლად უნივერსიტეტის გამგეობაში, ხოლო სპირიდონ ვირსალაძე და გრიგოლ მუხაძე წარმომადგენლებად უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოში, სათათბირო ხმით. კომისიამ კავშირი დაამყარა საქართველოს ფარგლებს გარეთ მყოფ იმ ქართველ მეცნიერებთან, რომელთა ჩამოსვლა და ფაკულტეტზე მუშაობა აუცილებელ საჭიროებად მიიჩნიეს.

1918 წლის 25 ივნისის (ოქმი №15) სხდომაზე, რომელსაც თავმჯდომარეობდა პ. მელიქიშვილი, განიხილეს საბუნებისმეტყველო და საექიმო ფაკულტეტების გახსნისა და მოწყობის საკითხი. მიიღეს გადაწყვეტილება: „დაუყოვნებლივ მიღებულ იქნას საჭირო ზომები ორივე ფაკულტეტის ენკენისთვიდან გახსნისა და მოწყობის შესახებ; ეთხოვოს მთავრობას, დაუთმოს უნივერსიტეტს ერთ-ერთი შესაფერისი შენობა, სასუ-

გრიგოლ მუხაძე

რველია, ქართული გიმნაზიის შენობა. ...ალიძრას შუამდგომლობა, სადაც ჯერარს, რომ საექიმო ფაკულტეტისათვის ეხლავე მიჩნეულ იქმნას რამოდენიმე საავადმყოფო, ორი მაინც, და ყველა ამ საკითხების მოგვარება დაევალოს ცალკე კომისიას, რომელშიც შევლენ უნივერსიტეტის გამგეობის წევრნი და ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების სამი წარმომადგენელი.“

უნივერსიტეტს გადაეცა ფულადი შემოწირულობა ათასი მანეთის ოდენობით მედიცინის დოქტორ ა. ტიხონოვიჩისაგან, ექიმმა ივანე თიკანაძემ უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკას 19 წიგნი გადასცა, ხოლო გაბრიელ ლამბარაშვილმა – რამდენიმე სამეცნიერო ჟურნალი და წიგნების კომპლექტები ფრანგულ და ინგლისურ ენებზე.

17 აგვისტოს (ოქმი №18) სხდომას დაესწრნენ: რექტორი პ. მელიქიშვილი, დეკანი ივ. ჯავახიშვილი, ე. თაყაიშვილი, კ. კეკელიძე, დ. უზნაძე, გ. ახვლედიანი, ა. შანიძე. კრებაზე მოწვეული იყო ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების თავმჯდომარე სპირიდონ ვირსალაძე. სხდომაზე გადაწყდა, პროფესორებად მოწვეული ყოფილიყვნენ: ალექსანდრე ა. თვალჭრელიძე (ანატომიის კათედრაზე), ვარლამ პ. მოსეშვილი* (ფიზიოლოგიის კათედრაზე), რომელიც დროებით სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანის მოვალეობასაც შეასრულებდა. ამავე სხდომაზე განიხილეს, აგრეთვე, ჭიათურიდან საექიმო ლაბორა-

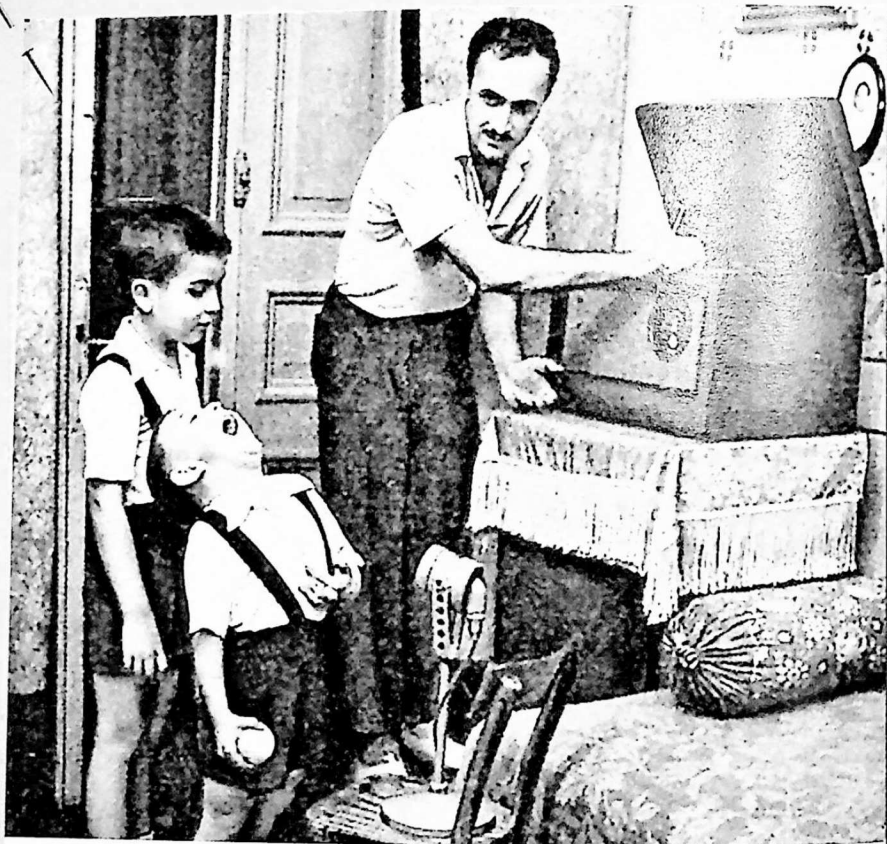
[illegible][illegible]

ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების წლიური ანგარიში.

სპირიდონ ჯირსალაძის ხელნაწერი, 1918

* ვარლამ მოსეშვილის (1871-1943) ოჯახის შესახებ ერთი საინტერესო ისტორია არსებობს:

1956 წელს ფრანგული „პარი მატჩის“ (Paris Match) ორმა ჟურნალისტმა დომინიკ ლაპერმა და ჟან-პიერ პედრაძინიმ გადაწყვიტეს, თავიანთი ავტომობილით საბჭოთა კავშირში ემოგზაურათ მეუღლეებთან ერთად. ამ ვოიაჟის დროს ისინი საქართველოშიც აღმოჩნდნენ. თბილისში ჟურნალისტებს მასპინძლობა ექიმმა გიორგი ვარლამის ძე მოსეშვილმა გაუწია. ასე აღმოჩნდა „პარი მატჩის“ ფურცლებზე რეპორტაჟი თბილისელი ექიმის ოჯახის შესახებ.

...გიორგი სამხრეთელი კაცია, სტუმართმოყვარე. მის რეკლუიან ოჯახში ხუთი ადამიანი მუშაობს. გიორგის ხელფასი 1265 მანეთია, მის დას, მანანას 900 მანეთი აქვს, დეიდა თამარას – 700 მანეთი, ბებისა, ნანა ვლადიმეროვნას – 600 მანეთი.

გიორგის მამა გლეხი იყო და ნიკოლოზ მეორის დროს ექიმი გახდა. გიორგი მეორე მსოფლიო ომში იბრძოდა და შინ მედლებით დაბრუნდა.

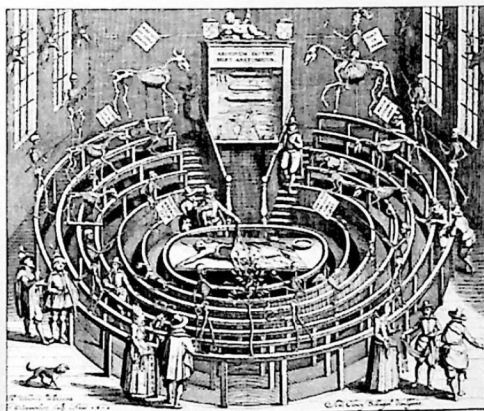
ჰყავს 32 წლის მეუღლე ოლგა და ვაჟები: 7 წლის ზურიკო და 3 წლის ზაზა...

ტორიის გადმოტანის საკითხი, რომლის შესრულება დაევალა მიხეილ შალამბერიძეს.

სხდომაზე შეიმუშავეს დადგენილება იმის შესახებ, რომ „ყველა ის ლაბორატორია, რომელიც სხვადასხვა უწყებას ეკუთვნოდა და რომელსაც დიდი სახელმწიფოებრივი და მეცნიერული მნიშვნელობა ჰქონდა, შემოსულიყო „უნივერსიტეტის ზედამხედველობის ქვეშ.“ ამავე სხდომაზე „ექიმმა სპირიდონ ვირსალაძემ იკისრა ცნობების მოწოდება სამკურნალო ლაბორატორიების, მიხეილის საავადმყოფოს, საბებიო ინსტიტუტისა და სხვა დამხმარე დაწესებულებათა შესახებ, რომელნიც სამკურნალო ფაკულტეტისათვის არიან საჭირო.“

1918 წლის 13 სექტემბრის სხდომაზე (დღიური №19) საბჭოს მოხსენდა, რომ, მთავრობის დადგენილების თანახმად, ყოფილი ქართული გიმნაზიის შენობა და ეზო გადმოვიდა უნივერსიტეტის სრულ განკარგულებაში.

სხდომაზე განიხილეს ლაბორატორიებისა და აუდიტორიების მოწყობის საკითხი და ჭიათურაიდან საექიმო ლაბორატორიის გადმოტანაში თანადგომა ეთხოვა ჭიათურაში მოღვაწე ექიმ სიმონ ჯაფარიძეს. ამავე სხდომაზე განიხილეს, აგრეთვე, „საანატომიო თეატრისა* და კლინიკის საკითხი.“ მიხეილის საავადმყოფოთი და საბებიო ინსტიტუტით სარგებლობის შესახებ მთავრობის წინაშე მოხსენების მომზადება სხდომამ დააავალა მედიცინის დოქტორ სპირიდონ ვირსალაძეს.

* საანატომიო თეატრი (ლათ. theatrum anatomicum) — საანატომიო კვლევებისთვის განკუთვნილი აუდიტორია, სამეცნიერო დაკვირვებისა თუ სალექციო მეცადინეობისთვის. თანამედროვე მნიშვნელობით, სამკურნალო დაწესებულების განყოფილება, სადაც გვამებს კვეთენ.

ლეიდენის უნივერსიტეტის საანატომიო თეატრი, მე-17 საუკუნის დასაწყისი

სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსება უნივერსიტეტში

ვარლამ მოსევილი

1918 წლის შემოდგომაზე გაიხსნა საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო ფაკულტეტები. პროფესორთა სიმცირის გამო ორივე ფაკულტეტი ერთად იყო და დეკანად არჩეულ იქნა დამსახურებული პროფესორი ჰეტრე მელიქიშვილი, 1918 წლის 24 ოქტომბერს კი პროფესორი ვარლამ მოსევილი.

1918 წლის 15 ნოემბერს პროფ. ალ. ნათიშვილმა წაიკითხა პირველი ლექცია დისციპლინაში „ადამიანის ნორმალური ანატომია“, ხოლო 4 დეკემბერს დაიწყო „პრაქტიკული ვარჯიშობა სტუდენტებთან“.

1919 წლის 9 აპრილს (ოქმი №30) პროფესორთა საბჭოზე განიხილეს სამათემატიკო-საბუნებისმეტყველო და სამკურნალო ფაკულტეტების გაყოფის საკითხი და სამკურნალო ფაკულტეტი ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელ ფაკულტეტად.

სხდომაზე დაისვა ასევე სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანის ერთი წლის ვადით არჩევის აუცილებლობის საკითხი, აგრეთვე შემოდგომიდან სამკურნალო ფაკულტეტზე მესამე კურსის გახსნისა და ზაზინიდან საკანონმდებლო გზით დამატებითი დაფინანსების მოთხოვნის საკითხი.

ამავე სხდომაზე გადაწყდა უნივერსიტეტის ყველა ფაკულტეტისათვის „საერთო ორგანოს“ გამოცემა. სარედაქციო კოლეგიაში სამკურნალო ფაკულტეტიდან არჩეულ იქნა სპირიდონ ვირსალაძე.

1919 წლის 3 მაისს (ოქმი №31), არჩევნების შედეგად, სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანად დაამტკიცეს პროფესორი ალექსანდრე ნათიშვილი, ხოლო მდივნად – ზაქარია მაისურაძე. 18 მაისის სხდომაზე (ოქმი №32) განიხილეს სამკურნალო ფაკულტეტის დადგენილებები სტუდენტთა გამოცდების შესახებ.

18 ივნისის სხდომაზე (ოქმი №34) დაამტკიცეს სამკურნალო ფაკულტეტის მიერ წარმოდგენილი აფთიაქართა შეგირდების გამოცდების წესები.

16 სექტემბრის სხდომაზე (ოქმი №36-ბ) გადაწყდა მიმდინარე სასწავლო წელს ყველა ფაკულტეტზე ლექციების დაწყება 29 სექტემბერს, ხოლო რექტორის წინადადების თანახმად, სავალდებულოდ მიიჩნიეს უნივერსიტეტის ყველა პროფესორს, ლექტორსა და ასისტენტს გამგეობისათვის წარედგინა Curriculum Vitae.

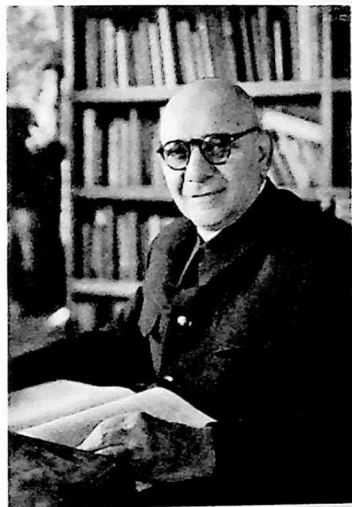
1919 წელს სამკურნალო ფაკულტეტზე გაიხსნა მეორე და მესამე კურსები, რაც გამოწვეული იყო სხვადასხვა უნივერსიტეტიდან საქართველოში იმ სტუდენტთა დაბრუნებით, რომლებმაც დაჟინებით მოითხოვეს მათთვის სათანადო კურსის გახსნა. პროფესორთა საბჭოზე განხილული საკითხებიდან ნათელი ხდება, რომ მესამე კურსის გახსნა მჭიდროდ უკავშირდებოდა კლინიკური ბაზების საკითხის მოწესრიგების აუცილებლობას.

13 ნოემბრის სხდომის (ოქმი №40) გადაწყვეტილების თანახმად, ყველა ფაკულტეტის ეთხოვა სტუდენტებისათვის სახელმძღვანელო ნივთების გამოსაცემად საჭირო ხარჯთაღრიცხვის წარდგენა და პროფესორთა საზღვარგარეთ გასამგზავრებლად სამივლინებო ხარჯების განსაზღვრა. სხდომაზე მიიჩნიეს, რომ „პროფესორთა გაგზავნა საზღვარგარეთ, რამდენადაც ამის ნებას მოგვცემს უნივერსიტეტში მეცადინეობის პირობები, პრინციპულად სასურველია...“ ფაკულტეტებს დაევალებათ გასაგზავნ პროფესორთა რიცხვის, პირობებისა და მათი გაგზავნისათვის საჭირო თანხების განსაზღვრა.

უნივერსიტეტის უმცროს მასწავლებელთა კოლეგიუმი

1920 წლის 15 მაისს უნივერსიტეტში დაარსდა „ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უმცროს მასწავლებელთა კოლეგიუმი“ (რომელსაც თავიდან „უმცროს მასწავლებელთა კავშირი“ ეწოდებოდა). კოლეგიუმში გაერთიანებული იყო 284 წევრი. კოლეგიუმის 40%-ს სამკურნალო ფაკულტეტის თანამშრომლები შეადგენდნენ. არჩეულ იქნა საინიციატივო ჯგუფი, საგანგებო კომისია, რომელსაც დაევალა უმოკლეს დროში კავშირის წესდების შემუშავება და შეთანხმებები უნივერსიტეტის გამგეობასთან. შემუშავებული კავშირის წესდების პროექტი გადაიგზავნა უნივერსიტეტის გამგეობაში დასამტკიცებლად.

1920 წლის 22 მაისს კოლეგიუმის მეორე სხდომაზე დაისვა საკითხი უნივერსიტეტის გამგეობისა და ფაკულტეტის მუშაობაში კოლეგიუმის წარმომადგენლების ჩართვის შესახებ, რაც, ძირითადად, ადმინისტრაციულ-ორგანიზაციული საკითხების გადაჭრის ხელშეწყობას ითვალისწინებდა.

ალექსანდრე ნათიშვილი

გრიგოლ მუხაძე კოლეგებთან ერთად

კოლეგიუმის ძირითადი დანიშნულება იყო სამეცნიერო მუშაობა, რომელიც, გარდა წევრთა „თვითგანვითარებისა, ისახავდა მიზნად პროფესიონალურ, აკადემიურ და საზოგადოებრივი ხასიათის საქმეებზე ზრუნვას.“

კოლეგიუმის ინიციატივით ეწყობოდა სემინარები სხვადასხვა თემაზე, მოხსენებებს კითხულობდნენ როგორც კოლეგიუმის წევრები, ისე სპეციალურად მოწვეული მეცნიერები და საზოგადო მოღვაწეები.

1924 წელს ჩამოყალიბდა სამედიცინო ფაკულტეტის უმცროს მასწავლებელთა კოლეგიის ყოველთვიური ორგანო – ჟურნალი „თანამედროვე მედიცინა“ (სარედაქციო კოლეგია: შალვა მიქელაძე, პეტრე ქავთარაძე, მიხეილ მგალობლიშვილი, ზაქარია მაისურაძე, ნიკოლოზ ყიფშიძე). 10 წლის განმავლობაში გამოიცა ჟურნალის 56 ნომერი.

წვევებების მიუხედავად, ჟურნალი ზოგჯერ ბეჭდური, ზოგჯერ კი ელექტრონული სახით დღემდე გამოდის

სამედიცინო ტერმინოლოგია

და პუბლიკაციები

ქართულ ენაზე

გრიგოლ მუხაძე თავის მოგონებებში აღნიშნავს, რომ პროფესორ ალექსანდრე ნათიშვილს თავიდან „ძლიერ გაუძნელდა ქართულ ენაზე ლექსების კითხვა, უმთავრესად იმიტომ, რომ ანატომიური ტერმინოლოგია არ არსებობდა.“ ამდენად, სასწრაფოდ გადასაწყვეტი გახდა ქართულ ენაზე სამედიცინო ტერმინების შემუშავების საკითხი. ქართულ სამეცნიერო-სამედიცინო ტერმინოლოგიაზე სამუშაოდ შეიქმნა სპეციალური კომისია შემდეგი შემადგენლობით: ალ. ნათიშვილი. გრ. მუხაძე. სპ. ვირსალაძე, ი. თიკანაძე. ზ. მაისურაძე. ვ. მუსხელიშვილი. ნ. ჯავახიშვილი. კომისიის სხდომებს პერიოდულად ესწრებოდა პროფესორი ივ. ჯავახიშვილი, რომელიც საბოლოო რედაქტირებას უკეთებდა კომისიის მიერ დამუშავებულ ტერმინოლოგიას.

თანამედროვე მეცნიერული აზროვნებისა და მეტყველებისათვის შესაბამისი ქართული სამედიცინო ტერმინოლოგია შეიქმნა ძველი ქართული სამედიცინო ტერმინოლოგიის, ხალხური ლექსიკისა და საერთაშორისო სამეცნიერო ტერმინოლოგიის შერწყმა-შეჯერების გზით.*

1918-1920 წლებში გამოვიდა ქართულ ენაზე დაწერილი წიგნები: ი. თიკანაძის მენობა-გინეკოლოგიის ტერმინოლოგიის შესახებ, ალ. ალადაშვილის დიაგნოსტიკური ტერმინოლოგიისა და გრ. მუხაძის ქირურგიული ტერმინოლოგიის შესახებ. ამავე პერიოდში ქართველმა პროფესორებმა შექმნეს პირველი სახელმძღვანელოები სამკურნალო ფაქულტეტის სტუდენტებისათვის, მათ შორის: ალექსანდრე ნათიშვილმა ანატომიაში, ხოლო ივანე თიკანაძემ მენობა-გინეკოლოგიაში.

* ასეთივე ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობდა მეცნიერების ყველა სხვა დარგში.

განსაკუთრებული ღვაწლი ამ საქმეში ივანე ჯავახიშვილთან ერთად გიორგი ახვლედიანსა და გიორგი ნიკოლაძეს მიუძღვით. მათი მონაწილეობით დადგინდა ლიტერატურის, ენათმეცნიერების, ფიზიკის, მათემატიკისა და თვით სპორტული ტერმინები. ფილოლოგთა და ცალკეული დარგის სპეციალისტთა ერთობლივმა შრომამ შექმნა ისეთი ტევადი, დახვეწილი, მოქნილი, ადვილად დასამახსოვრებელი ტერმინები, რომელთა შედარება პოეტურ შედევრებთან თუ შეიძლება:

მათემატიკური – წრფე,
განტოლება,
წილადი,
მართკუთხედი...

გრამატიკული – თავსართი,
ზმნა,
შემასმენელი,
ზედსართავი...

სპორტული – ტაიჭი,
ორძელი,
ფრენბურთი,
ტანვარჯიში...

სამედიცინო – შუასაყარი:
mediastinum (ინგ.ლათ.);
средостенне (რუს.);
სისხლმზადი:
hemopoietic (ინგ.);
кроветворные (რუს.);
თორმეტგოჯა ნაწლავი:
duodenum (ინგ.);
двенадцатиперстная
кишка (რუს.);
ნაღვლის ბუშტი:
gall-bladder (ინგ.);
желчный пузырь (რუს.).

არჩილ ხარაძე,
ანდრია რაზმაძე,
გიორგი ნიკოლაძე,
ნიკო მუსხელიშვილი

სწავლება სამკურნალო ფაკულტეტზე

1920 წლის 30 ივნისს პროფესორთა საბჭოზე დაამტკიცეს სამკურნალო ფაკულტეტის მიერ წარმოდგენილი „საფარმაცევტო განყოფილების“ სასწავლო გეგმა.

გარდა ამისა, 1920 წელს დაიხურა ამიერკავკასიის უნივერსიტეტი და დღის წესრიგში დადგა სამკურნალო ფაკულტეტის მეორე და მესამე კურსებზე რუსული სექტორის გახსნა.

პროფესორთა საბჭოს 7 სექტემბრის სხდომაზე გადაწყდა იმ სტუდენტებისათვის, რომლებიც სწავლობდნენ ყოფილი ამიერკავკასიის კერძო უნივერსიტეტში, გაეხსნათ სამკურნალო ფაკულტეტისა და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის რუსულენოვანი განყოფილებები (მეორე და მესამე კურსებისათვის) და „საექიმო ფაკულტეტის პარალელურ განყოფილებაში მეცადინეობა როგორც თეორიული ისე პრაქტიკული წარმოებდეს ცალკე, იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ამა თუ იმ საგანში, სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთათვის რუსულად იკითხება ლექციები.“

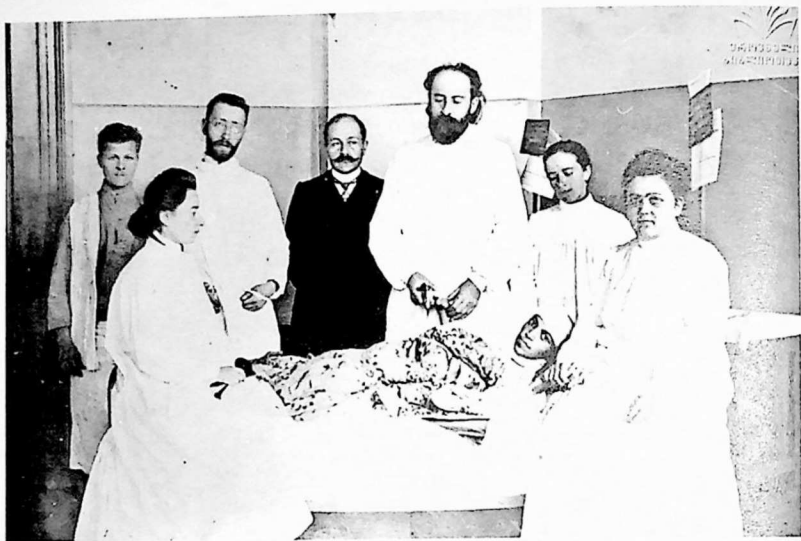
1918 წლის ნოემბრის ბოლოს უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა საერთო რაოდენობა იყო 18, სტუდენტების – 369, ხოლო თავისუფალი მსმენელების – 89

გრიგოლ მუხაძის მოგონებების თანახმად, ქართულ საზოგადოებაში არსებობდა აზრი, რომ საკუთარი ძალით ვერ მოხერხდებოდა უნივერსიტეტისა და სამკურნალო ფაკულტეტის გახსნა. გრიგოლ მუხაძე წერს: „საბედნიეროდ, მალე დაერწმუნა, რომ ვცდებოდით და ძლიერ ჩქარა საკუთარი ძალების მეშვეობით დაარსდა და ჩამოყალიბდა უნივერსიტეტი და მასთან სამკურნალო ფაკულტეტიც.“

სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრების მიერ შეთავაზებული სასწავლო კურსების გარდა, სტუდენტები სავალდებულო დისციპლინების ნაწილს გადიოდნენ სხვა ფაკულტეტების შვიდ კათედრაზე შემდეგ პედაგოგებთან: ბოტანიკა – ლექტორი ზ. ყანჩაველი, ფიზიკა – ლექტორი მიხეილ კუკავაძე, არაორგანული ქიმია – პროფ. იასონ მოსეშვილი, ორგანული ქიმია – დოცენტი ნ. ციციშვილი, ფიზიკური ქიმია – დოცენტი მიხეილ შალამბერიძე, ანალიტიკური ქიმია – პროფ. იასონ მოსეშვილი და ლათინური ენა – დოცენტი სიმონ ყაუხჩიშვილი. მეცადინეობებს აგრეთვე ატარებდნენ: ქიმიაში პროფესორი პეტრე მელიქიშვილი, ფიზიკაში კი – პროფესორი ანდრია რაზმაძე.

1926 წლიდან სამკურნალო ფაკულტეტის სტუდენტებს პირველ სამკურსზე ეკითხებოდათ 6 საზოგადოებრივი მეცნიერების საგანი: საბჭოთა კონსტიტუცია – ლექტორი ს. ამაღლობელი, სოციალიზმის ისტორია – ლექტორი ს. ხუნდაძე, ეკონომიური პოლიტიკა – ლექტორი ვ. თევზა-

სპირიდონ ვირსალაძე ავადმყოფის საწოლთან

ია, კომპარტიის ისტორია – ლექტორი იმედაძე, პოლიტიკური ეკონომი-
ის საფუძვლები – ლექტორი გ. კვიცარიძე, ისტორიული მატერიალიზმი
– ლექტორი ი. თალაკვაძე.

1920 წლისთვის სამკურნალო ფაკულტეტი მთლიანად იყო დაკომ-
პლექტებული და სწავლა მიმდინარეობდა ყველა სავალდებულო სამეც-
ნიერო დისციპლინაში, რომელთა საერთო რაოდენობა შეადგენდა 47-ს.

მედიცინაში სწავლების მთლიანი კურსის ხანგრძლივობა შეადგენდა
10 სემესტრს. თეორიული კურსის დასრულების შემდეგ კურსდამთა-
ვრებულს უნდა ჩაებარებინა გამოცდა შემდეგ ცხრა საგანში: ანატომია,
ტოპოგრაფიული ანატომია ოპერატიული ქირურგიით, ფიზიოლოგია,
ფიზიოლოგიური ქიმია, საერთო პათოლოგია, პათოლოგიური ანატომია,
ბაქტერიოლოგია, ფარმაკოლოგია და ჰიგიენა.

გამოცდის წარმატებით ჩაბარების შემდეგ კურსდამთავრებული
ვალდებული იყო, ერთი წელი ემუშავა საავადმყოფოში. მხოლოდ ამის
შემდეგ ის დაიშვებოდა გამოცდებზე ისეთ კლინიკურ დისციპლინებში,
როგორებიცაა: თერაპიული კლინიკა, ქირურგიული კლინიკა, მეანობა
და გინეკოლოგია, ბავშვთა სნეულებანი, დერმატოვენერიული სნეულე-
ბანი, თვალის სნეულებანი, ნევროფსიქიატრიული სნეულებანი. კლინი-
კურ საგნებში გამოცდების წარმატებით ჩაბარება დიპლომის გაცემის
წინაპირობა იყო.

დიპლომი

ფილიის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორთა სამტო
 ამოწმებს რომ მამადიშვილი ალექსანდრე
 უნივერსიტეტში მიღებულ სახელმწიფო გამოცდების წესის მიხედვით.
 სამკურნალო ფაკულტეტმა დაუშვა გამოცდებზე და მიანიჭა მას
 ავთოიქის თანაშემწის სიხელწოდება მ. ა. ალექსანდრე 1924
 უნივერსიტეტის პროფესორთა სამტომ მ. ა. ალექსანდრე 1924 დაადგინა:
 დამტკიცეს ფაკულტეტის დამდგენილება და მიეცეს მას,
მ. ა. ალექსანდრე სათანადო დიპლომი.

შემოადრინშნულის დასამტკიცებლად მიეცა მას მ. ა. ალექსანდრე
 ეს დიპლომი საჭირო ხელის მოწერით და უნივერ-
 სიტეტის ბეჭდის დასმით.
გ. მამადიშვილი 1925.

ფილიის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
 რექტორი, ფილიის ფილიალის დირექტორი,
 პროფესორი

სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანი
 მედიცინის დირექტორი,
 პროფესორი

სახელმწიფო გამომცემელ კომისიის
 თავმჯდომარე ფარმაციის მაგისტრი,
 პროფესორი

სახელმწიფო უნივერსიტეტის
 გამგეობის მდივანი

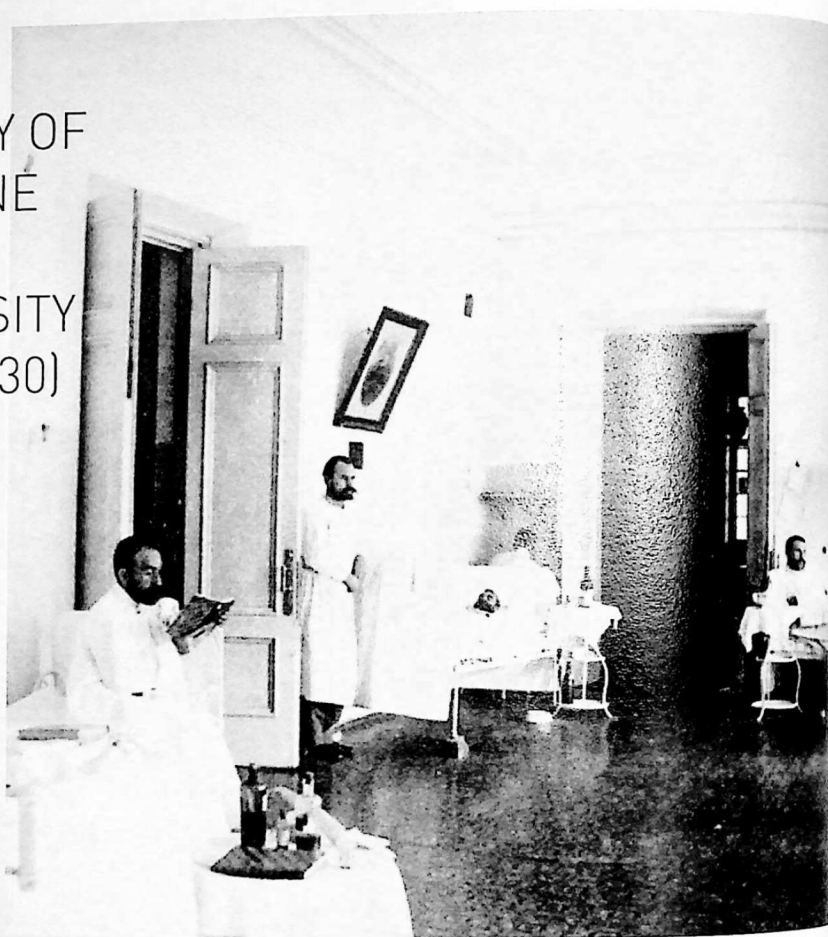
Handwritten signatures and initials, including 'მ. ა. ალექსანდრე' and 'გ. მამადიშვილი'.

1925 წელს მინიჭებული დიპლომი, რომელსაც ხელს
 აწერენ: ივ. ჯავახიშვილი, გ. მუხაძე და
 ი. ქუთათელაძე (უნივერსიტეტის მუზეუმი)

ფარმაცევტი თამარ ყლენტი, 1915 წელი

FACULTY OF MEDICINE AT THE UNIVERSITY (1918-1930)

The history of higher medical
education in Georgia originates
from the establishment of the University
and the Faculty of Medicine.

1.1 Foundation of the Medical Faculty

THE IDEA OF ESTABLISHING UNIVERSITY AND HIGHER MEDICAL EDUCATION IN GEORGIA

The history of higher medical education in Georgia traces its origins to the foundation of the University and the Faculty of Medicine within it. Restoring the existing educational traditions in the field of medicine (Colchis-Iberian medicine

* CURA MEDIANA – treatment in Medea's manner. This term was first used by the German scientist, medical historian, K.J.P. Sprengel. The treatment included the use of medicinal herbs, blood transfusions, reviving attempts, etc.

and "CURA MEDIANA", folk medicine and medical application tools, medical teaching in Gelati and Ikalto academies (XII c.), monastic-educational medical centers, including Tao-Klarjeti and Khandzta (V c.) and the medical practice of the prominent figures, such as Peter the Iberian (V c.), Grigol Khandzteli, Ilarion Kartveli and others; publishing activities and medical manuscripts, like: Ustoro Karabadi-ni (X c.), The Book of Medicine (XIII c.), The Healing Book (XV c.), Yadigar Daud (XVI c.), etc.) and establishing the higher medical education as the heir of the centuries-old Georgian medical thinking and culture was a sacramental dream of Georgian doctors and progressive Georgian society.

Prominent Georgian scientists and public figures, such as: Ivane Javakhishvili, Ekvtime Takaishvili, Petre Melikishvili, Pilipe Gogichaishvili made a particular contribution to the establishment of the Faculty of Medicine;

Pilipe Gogichaishvili

Ekvtime Takaishvili

as well as various societies such as the Society of Georgian Physicians and Naturalists (Founders: Spiridon Virsaladze, Ivane Eliashvili, Grigol Mukhadze, Nikoloz Javakhishvili, Shalva Mikeladze, Nikoloz Melikishvili), "Georgian University Society" (Head – Ekvtime Takaishvili).

The Georgian society was convinced that, "The existence of a Georgian university would restore the dormant Georgian science, find new forces in the people and lay the firm foundation for the renewed Georgian culture" (Journal "Tanamedrove Meditsina", Tiflis, 1928, p.6).

In his memoirs Zakaria Maisuradze wrote that even in the 1880s, "the issue of establishing a university in Tiflis was raised more than once", but "Transcaucasia, and especially Georgia, ... was considered to be a nest of "insurgents" and therefore very dangerous for the integrity of Czarist Russia. Obviously, this circumstance hindered the opening of the university.

Time and again the self-government of Tbilisi City raised the issue of the necessity of opening a university, however, every initiative failed.

In his memoirs Grigol Mukhadze notes that "The issue of establishment of the Georgian University gains practical properties following the fall of autocracy in 1917".

GEORGIAN UNIVERSITY SOCIETY

Georgian University Society was established in Tbilisi, in May 1917. The first meeting of its founding fathers was held in Petre Melikishvili's apartment, on May 12. It was chaired by Ekvtime Takaishvili, and was warmly welcomed by the whole Georgian society. Charity funds in the amount of 15 000 roubles were raised from doctors only. Georgian University Society was the first to propose the establishment of

Vakhtang Ghambashidze

The Military Infirmary was situated in the University building during 1915-1918. In 1915, on the initiative of Vladimer Makhviladze, its Chief Physician, the famous Georgian poet Vazha-Pshavela, being at the point of death, was placed on the third floor of this hospital. Unfortunately, the treatment was unsuccessful and the poet died on July 27.

It is said that before his death Vazha-Pshavela asked to bring him some grass...

St. Nino Infirmary located in the building of the Gymnasium

Ivane Javakhishvili with colleagues and young people

the Faculty of Medicine in the University, at a regular meeting of the Society of Georgian Physicians and Naturalists, on the 12th of October 1917.

The meeting elected a committee, which had to develop a project for the formation of the faculties of Medicine and Natural Sciences. The committee was formed with the following members: Petre Melikishvili (Professor Emeritus), Aleksandre Javakhishvili (Privat-docent), Doctors: Dimitri Akhvlediani*, Ivane Tikanadze, Mikheil Tsinamdzghvrishvili, Spiridon Virsaladze, Vakhtang Ghambashidze, Grigol Mukhadze, Nikoloz Melikishvili, Archil Kharadze. In order to ensure a more detailed consideration of the project, the committee was divided into sub-committees for the faculties of Natural Sciences and Medicine.

The sub-committee of the Faculty of Natural Sciences was composed of: P. Melikishvili, A. Javakhishvili and A. Kharadze, while that of the Faculty of Medicine included: Dimitri Akhvlediani, Ivane Tikanadze, Mikheil Tsinamdzghvrishvili, Spiridon Virsaladze, Vakhtang Ghambashidze, Grigol Mukhadze, Nikoloz Melikishvili, Archil Kharadze.

The committee drew up a project draft and a budget for the development of the faculties. It used the plans and budgets of the Russian and German universities as guidelines while creating its own financial document. Due to limit-

* Dimitri Akhvlediani was born in Nasperi Village (Tsageri District). In 1896 he graduated from St. Petersburg Military Medical Academy. He used to be a therapist (general practitioner) and a specialist of tropical diseases. At different times he worked as: a military doctor in Manchuria, a doctor in the Railway Polyclinic (out-patient hospital); besides that, he cooperated with various journals and newspapers and was one of the founders of Tbilisi Mikhail's Hospital. Dimitri Akhvlediani was the father of a famous Georgian artist Elene Akhvlediani.

Dimitri Akhvlediani with his daughter Elene Akhvlediani, 1902

Winter, Elene Akhvlediani's artwork, 1968

Extemporaneous performance in St. Nino Infirmary (located in the building of the Georgian Gymnasium). Standing (from left to right): El. Gulisashvili, Giorgi Gomelauri, Nino Vashakidze-Tsitsishvili, Nino Jorjadze, Sokolov, Elene Makashvili; sitting: Liza Streletskaia, at the grand piano – the wounded singer Giorgi Chubinashvili (1915).

ed material and intellectual resources, the committee temporarily united the related subjects and chairs. In this regard, was made a joint decision of both sub-committees. According to it, the students of the faculties of Natural Sciences and Medicine would have to attend lectures in biological and natural sciences together. Consequently, the two basic articles of the budget of the Faculty of Medicine were formulated as follows: provision of delivering special medical subjects; arrangement and maintenance of clinical facilities of medical institutions, i.e. of the Faculty.

The committee minimized the budget of the Faculty. "It was expected to spend annually 270, 800 roubles for keeping the personnel, and 260, 000 roubles for the arrangement and maintenance of the laboratories and other institutions". The committee intended to fill 50% of the budget from the tuition fees.

The first meeting of the committee, discussing the issue of attracting academic personnel of the University and potential candidates to Georgia, took place on October 15, 1917.

According to the decision of the committee, the issue concerning selection of academic personnel was very important and required urgent engagement of Georgian scientists, working outside Georgia. The committee determined the staff of the Faculty of Medicine as follows: 21 Professors, 2 Docents (Associate Professors), 5 Prosectors (Anatomists), 6 Laboratory assistants, 15 Assistants, 4 Medical residents, 35 Service staff (so-called “low-ranking servants”).

The committee raised a question about the circumstances that would definitely arise in relation to scientists arriving from abroad. In particular, it was suggested that “some scholars would have difficulty while delivering lectures in the Georgian language. In such special cases, as an exception the committee “deemed it possible to temporarily deliver lectures in some subjects in foreign languages too”.

The decision on the approval of the project and the budget was reached with the majority of votes following a long discussion and debates. A petition was initiated before the Georgian University Society of Georgia in order to start activities of the faculties of Medicine and Natural Sciences by October 1, 1918.

By the decision of the committee, written communication about the concession of the building of the Georgian Gymnasium to the University should have been commenced immediately. The important issue was selection of the aca-

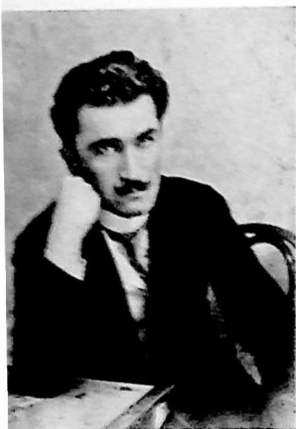
Building of the Georgian Gymnasium

demic personnel, which urged the immediate engagement of Georgian scholars working outside Georgia.

The results of the work of the committee were reported to the meeting of the Society of Georgian Physicians and Naturalists on the 31st of October 1917.

It was suggested that the Committee of the Georgian Doctors should not stop working, it should become permanent and act together with the Administrative Board of the University. The opinion was accepted by the Administrative Board of the University itself, in which the representatives of the Society of Georgian Physicians and Naturalists Ivane Tikanadze, Spiridon Virsaladze and Grigol Mukhadze were involved with the deliberative vote only.

Dimitri Uznadze

LOGISTICAL ISSUES OF UNIVERSITY ESTABLISHMENT

History has preserved the minutes of the meeting of the Board of Professors, which describes in detail the process of establishment of the Faculty of Medicine within the University, as well as the existing problems and ways of their solution.

The first meeting of the Board of Professors was held on the 26th of November 1917 (minutes of meeting №1) at Ekvtime Takaishvili's home. The meeting was attended by: P. Gogichaishvili, E. Takaishvili, K. Kekelidze, D. Uznadze, A. Shanidze,

Ivane Javakhishvili.

Ivane Javakhishvili was elected as chairman of the meeting. The subject of discussion was – selection of the university model and of the academic personnel, the issues of material and financial resources.

The next meeting was held on the 8th of December (minutes of meeting №2), at the Diocesan School. The meeting adopted the main provisions of the University and defined the sources of financing: tuition fees, University Community and National Council assistance, private donations. The date of the University opening and admission requirements were also determined.

Korneli Kekelidze

Donations in favour of the Georgian University were collected in almost all parts of Georgia.

Brothers Manuel, Shalva, Karaman and Nikoloz Kiknavelidze – revolutionaries, lumbermen and philanthropists. They have contributed greatly to the foundation of the university. Dariali Street in Vake was named after brothers Kiknavelidze. They fled to Persia.

On December 20, 1917 was published an advertisement on behalf of the temporary Administration Board of the Georgian University, on the “opening of the Georgian University in Tiflis, in mid-January of 1918”. The advertisement stated that the Departments of Philosophy and the Humanities would be created in the University and listed the requirements for the admission of students. The audits (free listeners) were also welcomed at the University. According to the University Statute, all graduates of secondary school had the right to become students regardless of their gender, nationality and religion. (The Newspaper “Tbilisi University”, April 23, 2011).

The next meeting of the Board of Professors defined the tuition fee, which was determined as one hundred roubles per semester, while the free trainees, who wished to attend one or two subjects, had to pay five tenners (fifty roubles) per semester.

The meeting also elected a committee, which had to develop a detailed study plan, work on the curriculum and syllabi of the subjects to be taught, and reduce the number of non-specific subjects in a particular field.

Akaki Shanidze

On January 3, 1918 was compiled a list of lectures and a schedule for the first semester. On January 10, the meeting discussed the issue of auditoriums and it was also decided to issue the University form-sheets with the inscription "Georgian University in Tiflis".

On the 13th of January, at the meeting of Professors of the Georgian University was finally determined the opening date of the University – 26th of January (Commemoration Day of Davit Aghmashenebeli). Petre Melikishvili, the famous chemist and Professor Emeritus, was elected as Rector of the University and Professor Ivane Javakhishvili (Magister of Georgian Philology) as Dean of the Faculty of Philosophy.

At the meeting, held on the 17th of January, the organizational issues concerning the opening of the University were solved: the starting time of the solemn ceremony (January 26, 13:00 PM), venue (University Hall), program (thanksgiving prayer in the church of the Georgian Gymnasium followed by the ceremonial opening at the University Hall), list of the people to be invited, design of the invitation card. The same meeting defined the salary of the academic personnel: five hundred roubles per month for professors and three hundred roubles for lecturers.

Petre Melikishvili with colleagues and young people

**OFFICIAL OPENING OF THE UNIVERSITY AND PREPARATION FOR
THE ESTABLISHMENT OF THE FACULTY OF MEDICINE**

The University was officially opened on the 26th of January 1918. Initially, it was decided to establish only the Faculty of Philosophy, which would also comprise the fields of humanities, natural sciences and mathematics. On the 30th of November 1918, Professor Ivane Javakhishvili delivered the first lecture at the University.

Despite the fact that the Faculty of Medicine had not been founded yet, the attention was focused on the organizational issues, necessary for the establishment of the Medical Education at University.

Ivane Javakhishvili wrote:

"...Also the nature of our homeland, immovable and movable, mute and articulate is so important for researchers due to local conditions, human's various illnesses have so many different features that have not been studied yet that here too, the Faculties of Natural Sciences and Medicine of our higher education institution will have a wide and honorable field of activity".

The meeting of the Board of Professors, held on the 27th of February 1918, discussed the "Appeal of the Medical Section of the National Council to Georgian Professors, Docents (Associate Professors) and Research advisors abroad, concerning their return to Tiflis for the Easter and holding a meeting, at which one of the issues to be raised must be opening of the Faculty of Medicine at the University".

The meeting held on the 8th of March 1918 discussed the acquisition of the book stacks and an x-ray cabinet from the French Mission and the following conclusion was made: "Since the cabinet as well as the book stacks are needed for the Faculty of Medicine, therefore, the Society of Georgian Physicians and Naturalists should be asked to spend the funds raised and intended for the Faculty of Medicine for purchasing the above mentioned."

On March 15, Ivane Javakhishvili informed the Board that the French book stack, including "medical books", had been purchased for the university from the French Mission for three thousand roubles, for which particular gratitude was expressed to Ivane Javakhishvili.

At the meeting held on the 13th of April, special thanks were expressed to the Board of Black Stone manufacturers, which handed over to the University its library and medical laboratory. At the same meeting, P. Gogichaishvili raised the question that the University had to ask all local editorial offices and publishers to give two copies of their publications, magazines and newspapers to the university library for free.

Periodically, the meetings discussed the issues concerning donations and social assistance to needy students.

At the meeting, held on the 21st of May 1918 (minutes of meeting №11) the Rector stated that "Spiridon Virsaladze – a board member of the Society of Georgian Physicians and Naturalists – conveyed to him orally: If the University is going to open a Medical Faculty, the society will take measures to get Mikheil's Hospital at our disposal." The following decision was made at the meeting: "Inform... Spiridon Virsaladze... orally as well, that the University is going to open a Medical Faculty and the concession of Mikheil's and other hospitals to

the Society of Georgian Physicians and Naturalists is highly desirable and necessary for the future faculty."

Gabriel Ghambarashvili

An important event in the history of Georgia took place between the 11th and 12th meetings, the country gained independence.

Independence Day, *National Archives of Georgia*

The issue regarding the relation of the University and the Government of Georgia had already been raised at the 12th meeting (30.05.1918). It was decided that: "The University should enjoy full autonomy, the government should only be responsible for the approval and control of the cost rating, and the management of the necessary property for the university."

The meeting also considered the issue of finding the building for the University and elected the committee consisting of the following members: P. Melikishvili, Ivane Javakhishvili, E. Takaishvili, A. Benashvili and I. Kipshidze. The committee was instructed to examine various buildings, to select a suitable one and raise an issue before the government about passing the mentioned building to the University.

At the same meeting it was decided to set up commissions at the Georgian University in all subjects taught at the faculties, besides it was concluded that the students of the Faculty of Medicine would be admitted to the exams only after one year of practical work.

The issue of turning the Georgian University into the State University was reviewed on the 11th of June (minutes of meeting N13). It was decided to "call

the University 'Tiflis University' or 'Tiflis State University' and that it should be financially maintained by the government."

At the meeting, held on the 17th of June 1918 (minutes of meeting №14), was reviewed the issue of opening the Faculties of Natural Sciences and Mathematics, as well as the Faculty of Medicine, and it was decided "to open the faculties of Natural Sciences&Mathematics and Medicine from the next September".

On the 19th of June 1918, the Society of Georgian Physicians and Naturalists elected Ivane Tikanadze as its representative in the Administrative Board of the University and Spiridon Virsaladze and Grigol Mukhadze as the representatives in the Board of Professors of the University with a deliberative vote. The Commission established contacts with those Georgian Scientists abroad whose arrival and work at the faculty was considered an urgent necessity.

Ivane Javakhishvili

At the meeting on the 25th of June 1918 (minutes of meeting №15), chaired by P. Melikishvili, were discussed the issues of opening and arranging the Faculties of Natural Sciences and Medicine. It was decided: "To take all necessary measures immediately on opening and arranging both Faculties from September; to ask the government to provide them with one of the buildings suitable for the university, preferably the building of the Georgian Gymnasium, to lodge a petition, as needed, that several hospitals, at least two, should be considered as teaching facilities for the Faculty of Medicine. All these issues must be settled by a separate committee, which will include members of the Administrative Board of the University and three representatives of the Society of Physicians and Naturalists".

Dr. A. Tikhonovich donated to the University a financial contribution in the amount of one thousand roubles, Dr. I. Tikanadze handed over 19 books to the University Library and Gabriel Ghambarashvili purchased and sent sets of several scientific journals and books in French and English.

The meeting held on the 17th of August (minutes of meeting №18) was attended by: Rector P. Melikishvili, Dean Ivane Javakhishvili, E. Takaishvili, K. Kekelidze, D. Uznadze, G. Akhvlediani, A. Shanidze. S. Virsaladze, the Chairman of the Society of Physicians and Naturalists, was also invited to the meeting. It was decided that the following Professors would be invited: Aleksandre Tvalchrelidze (to the Chair of Anatomy), Varlam Moseshvili* (to the Chair of Physiology), who would temporarily perform the duties of the Dean of the Faculty of Medicine as well. The same meeting also discussed the issue of transferring the medical laboratory from Chiatura. Mr. M. Shalamberidze was appointed to take care of this transfer.

* There is one interesting story about Varlam Moseshvili's (1871-1943) family.

In 1956, journalist Dominique Lapierre and photojournalist Jean-Pierre Pedrazzini of the French news magazine "Paris Match" travelled to the Soviet Union together with their spouses. During this trip they visited Georgia as well. In Tbilisi the journalists were hosted by Dr. Giorgi Moseshvili, Varlam Moseshvili's son. Thus, the story of the Doctor's family from Tbilisi appeared on the pages of "Paris Match".

...George is a southern, hospitable man. Five people are employed in his family, which consists of eight members. George's salary amounts to 1265 roubles, his sister Manana receives 900 roubles, aunt Tamara – 700 roubles, grandmother, Nana Vladimirovna – 600 roubles.

George's father was a peasant, who became a doctor during the reign of Nikolai II. George fought in World War II and returned home with medals.

He has a 32-year-old wife Olga and two sons, 7-year-old Zuriko and 3-year-old Zaza...

George lives in a 4-room apartment. They have a refrigerator and a washing machine, for which they paid 700 roubles.

There are two stoves ("Keragas") in the kitchen. The whole family has supper together in the evenings. Then George smokes a cigarette (Papiross) and Grandmother sings Georgian songs to grandchildren.

The meeting passed a resolution stating that all the laboratories, which belonged to different agencies and had a great national and scientific significance, should be placed "under the supervision of the University". At the same meeting "Dr. Spiridon Virsaladze, pledged to gather information on medical laboratories, Mikheil's Hospital, Midwife Institute and those subsidiary institutions which are necessary for the Faculty of Medicine."

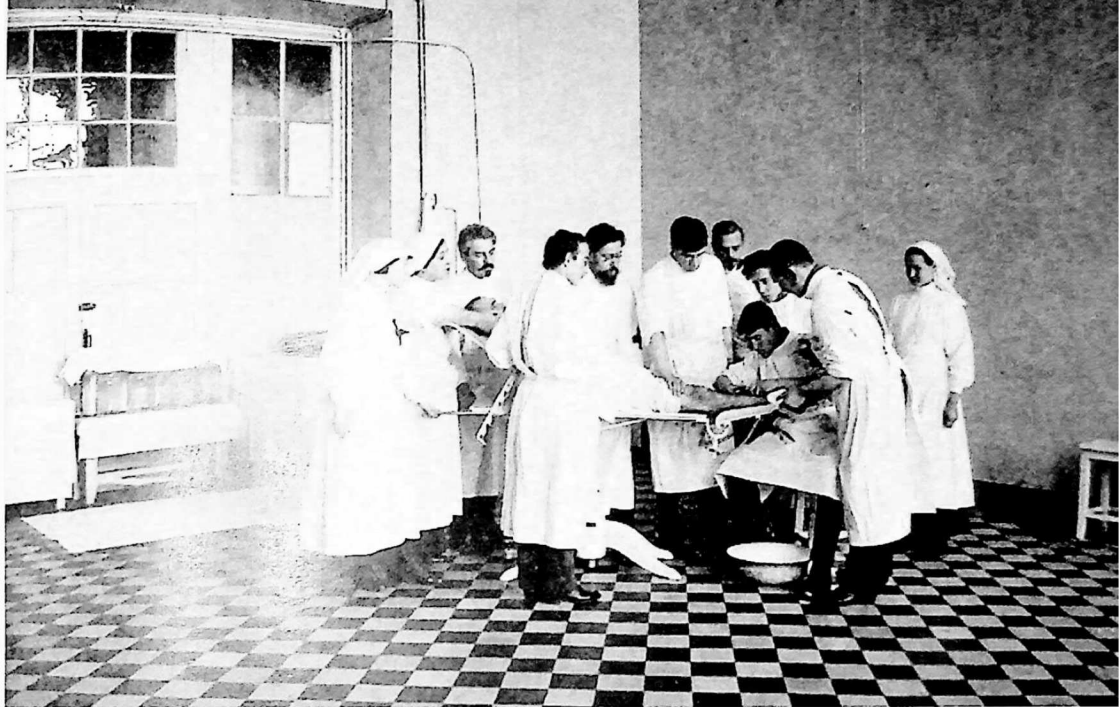
At the meeting, held on the 13th of September 1918 (diary №19), it was reported to the board that in accordance to the Government's Resolution, the building and the yard of the Georgian Gymnasium had been transferred to the full ownership of the University.

The problem of arrangement of the laboratories and auditoriums was resolved at the meeting and Dr. Simon Japaridze, who worked in Chiatura, was asked for the assistance in transferring the medical laboratory from Chiatura. The issue of "Anatomical Theatre* and Clinic" was also discussed at the same meeting. The meeting charged Doctor of Medical Sciences Spiridon Virsaladze with the preparation of a report for the government, concerning the use of Mikheil's Hospital and Midwife Institute.

The Anatomical Theatre
at Cambridge.

* Anatomical Theatre (latin. *theatrum anatomicum*) – the theatre was usually a room of roughly amphitheatrical shape, in the centre of which would stand the table, on which the dissections of human or animal bodies took place. Around this table, there were several circular, elliptic or octagonal tiers with railings, where students or other observers could stand and get a good view of the dissection almost from above and unencumbered by the spectators in the rows in front. It was common to display skeletons at some place in the theatre; in Leiden, 17th-century depictions show that the living observers were actually accompanied in the rows by a large number of animal and human skeletons, some of which held banners with inscriptions such as *Memento mori*.

*ESTABLISHMENT OF THE FACULTY OF MEDICINE
AT THE UNIVERSITY*

The Faculties of Natural Sciences and Medicine were opened in the autumn of 1918. Because of the lack of professors, both faculties were united and Professor Emeritus Petre Melikishvili was elected as its Dean.

On the 24th of October 1918, Prof. V. Moseshvili replaced him. On November 15, 1918, Prof. A. Natishvili delivered the first lecture in the discipline "Normal Human Anatomy"; and on December 4, "Practical training with students" was commenced.

On the 9th of April 1919 (minutes of meeting №30) the Board of Professors discussed the issue of separation of the Faculty of Natural Sciences&Mathematics from the Faculty of Medicine and since then the Faculty of Medicine became independent.

The question of electing the Dean of the Faculty of Medicine for the period of one year was also raised at the meeting. Besides, it considered the issues of opening the third course at the Faculty of Medicine from autumn and demanding additional funding from the State Treasury.

The same meeting decided to publish a "General Release" for all faculties of the University. Spiridon Virsaladze was elected to represent the Faculty of Medicine in the editorial board.

In accordance with the election results, on the 3rd of May 1919 (minutes of meeting №31) Professor Aleksandre Natishvili was appointed as Dean of the Faculty of Medicine. Zakaria Maisuradze was appointed as secretary of the Faculty. The resolutions concerning the examinations of the students of the Faculty of Medicine were discussed at the 18th of May meeting (minutes of meeting №32).

The meeting held on the 18th of June (minutes of meeting №34) approved the rules of examination of pharmaceutical novices at the Faculty of Medicine.

At the meeting, held on the 16th of September (minutes of meeting №36-b), was decided to start lectures at all Faculties of the University on the 29th of September; besides, in accordance with the Rector's proposal, all the professors, lecturers and assistants had to submit the curriculum vitae to the Administrative Board of the University.

Old pharmacy

Due to the return to Georgia of students from different foreign universities, who insisted on opening the appropriate courses for them, the second and third courses (academic years) were opened at the Faculty of Medicine in 1919. From the issues discussed by the Board of Professors it becomes obvious that solving the problem of arrangement of clinical settings is closely related to the opening of the third course (academic year) studies.

According to the decision of the meeting, held on the 13th of November (minutes of meeting №40), all faculties were asked to submit financial statements for purchasing the textbooks for the students and to determine the business trip expenses for the professors to travel abroad. The meeting considered

that "Sending professors abroad, as far as the conditions of studies at the University allow us, is principally desirable..." The faculties were required to determine the number of professors, as well as the conditions for sending and the amount of money needed for the trip.

COLLEGIUM OF JUNIOR TEACHERS OF THE UNIVERSITY

"Collegium of Junior Teachers of Tbilisi State University" (which was originally called "Junior Teachers' Union") was founded at the University on the 15th of May 1920. The collegium consisted of 284 members. 40% of the Collegium were the employees of the Faculty of Medicine. The Collegium elected an Initiative Group, a special commission which was instructed to elaborate the Charter of the union and agreements with the University Administration Board in the shortest time possible.

The issue on the inclusion of collegium representatives in the work of the Administrative Board of the University and the Faculty, mainly considering the promotion of administrative-organizational issues, was raised at the second meeting of the Collegium, on the 22nd of May 1920.

The principal purpose of the Collegium was scientific work which, "apart from the members' self-development, aimed at considering the professional, academic and public affairs".

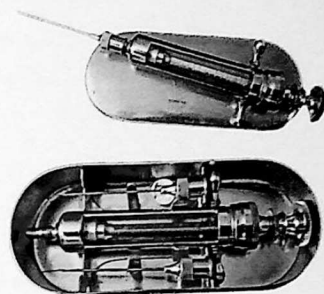
Seminars on various topics were conducted upon the initiative of the Collegium, at which its members, as well as invited scientists and public figures, delivered speeches.

In 1924 was established a monthly journal of the junior teachers of the Collegium "Tanamedrove Meditsina" (Modern Medicine). Members of the editorial board were: Shalva Mikeladze, Mikheil Mgaloblishvili, Zakaria Maisuradze, Nikoloz Kipshidze. Within ten years 56 issues of the journal were released.

MEDICAL TERMINOLOGY AND PUBLICATIONS IN GEORGIAN

In his memoirs Grigol Mukhadze notes that at first, for Prof. Aleksandre Natishvili "It was very difficult to read lectures in the Georgian language as there was no anatomical terminology." Therefore, the issue of developing medical terms in Georgian became urgent. A special commission to work on Georgian scientific-medical terminology was created, including: A. Natishvili, G. Mukhadze, S. Virsaladze, I. Tikanadze, Z. Maisuradze, V. Muskhelishvili and N. Javakhishvili. Prof. Ivane Javakhishvili periodically attended the meetings and finally edited the terminology developed by the commission.

The Georgian medical terminology, corresponding to the modern contemporary scientific thinking and speech, was created by merging and com-

paring old Georgian medical terminology, folk vocabulary and international scientific terminology.

The following books written in the Georgian language were published in 1918-1920: On Terminology of Obstetrics and Gynaecology by I. Tikanadze; Diagnostic Terminology by A. Aladashvili and Surgical Terminology by G. Mukhadze. In the same period Georgian professors created the first textbooks for students of the Faculty of Medicine, including books in Anatomy by Aleksandre Natishvili and in Obstetrics and Gynaecology by Ivane Tikanadze.

TEACHING AT THE MEDICAL FACULTY

On the 30th of June 1920, the Board of Professors approved the curriculum of the "Pharmaceutical Division" presented by the Faculty of Medicine.

Studies in the chemistry laboratory

In addition, due to the closure of the Transcaucasian University in 1920, opening of the Russian-speaking sector on the second and third courses of the Faculty of Medicine came to the agenda.

At the meeting of the Board of Professors, held on the 7th of September, it was decided to open the Russian-speaking sectors (second and third academ-

ic years) for those students who had studied in the Private Transcaucasian University at the Faculties of Medicine and Natural Sciences and “to conduct both, theoretical and practical trainings on the parallel sectors of the Medical Faculty separately, even in those cases when the lectures in particular subjects are delivered in Russian for the students of State University”.

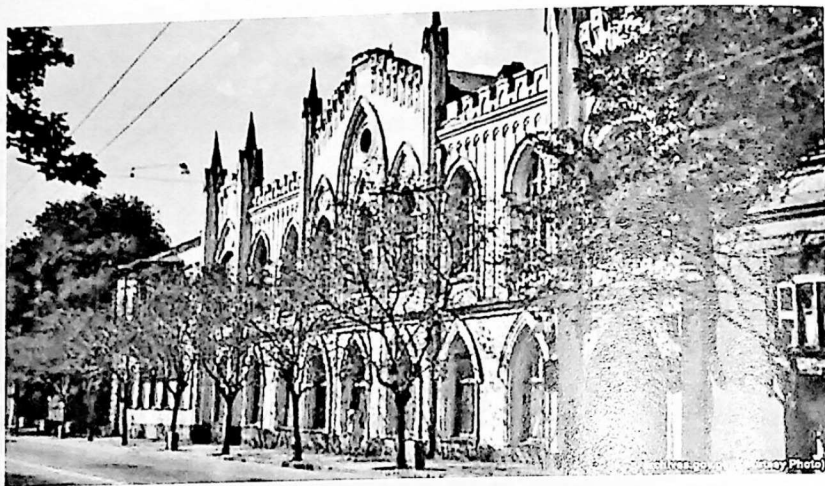
According to the memoirs of Grigol Mukhadze, there was an opinion in the Georgian society that the University and the Medical Faculty could not be opened with their own resources. Grigol Mukhadze writes that *“Fortunately, we were soon convinced that we were wrong and in a very short time, without outside help, the University and the Faculty of Medicine within it were established and developed”*.

Mikheil Mgaloblishvili

By the end of November 1918, the number of academic personnel at the University was 18, students – 369, free listeners – 89. In 1919 the total number of University students was 1813, including 739 (40.8%) students, who studied at the Faculty of Medicine. In 1920 the total number of students increased significantly and reached 2729 students, including 960, i.e. 35.2% of the total number, enrolled at the Faculty of Medicine.

1.2 სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრები

პირველი კათედრა, რომელიც დაარსდა უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტზე, იყო ადამიანის ნორმალური ანატომიის კათედრა (1918 წ.). კათედრა დაარსდა პროფესორ ალექსანდრე ნათიშვილის მიერ, რომელიც საქართველოში ჩამოსვლისთანავე შეუდგა ანატომიური ინსტიტუტის მოწყობას ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური საავადმყოფოს (ყოფილი მიხეილის საავადმყოფოს) პროზექტურაში. მას ეხმარებოდა ასისტენტი ზ. მაისურაძე, 1919 წლიდან ასისტენტი ვ. ცეცხლაძე, 1920 წლიდან ასისტენტი ვ. კაკოიშვილი. 1920 წლიდან კათედრა გადავიდა უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (კამოს ქ. №51).

ალექსანდრე მაჭავარიანი

ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერაციული ქირურგიის კათედრა დაარსდა 1919 წლის დასაწყისში ყოფილი მიხეილის საავადმყოფოს ბაზაზე (პლეხანოვის პროსპექტი №58), ხოლო 1920 წელს გადატანილ იქნა უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (კამოს ქ. №51). კათედრის გამგედ აირჩიეს პროფესორი ალ. მაჭავარიანი.

1919 წლის 11 ნოემბრის სხდომაზე განიხილეს პროფესორ ალექსანდრე მაჭავარიანის თხოვნა ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერაციული ქირურგიის კათედრის გამგის თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ და კათედრის გამგედ აირჩიეს პროფესორი ნ. კახიანი, რო-

ივანე ბერიტაშვილი

მელიც ამ თანამდებობაზე იყო 1926 წლამდე.

1926 წელს კათედრა გაიყო ორ დოცენტურად და ტოპოგრაფიული ანატომიის დოცენტურის ხელმძღვანელად არჩეულ იქნა პროფესორი ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე ნათიშვილი.

კათედრა ჰისტოლოგია ემბრიოლოგიით დაარსდა 1919 წელს. კათედრა თავდაპირველად მოთავსდა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური ინსტიტუტის პროზექტურაში, ხოლო შემდეგ გადავიდა უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (კამოს ქ. №51). 1919 წლის 26 დეკემბერს, ფაკულტეტის გადაწყვეტილებით,

კათედრის გამგედ აირჩიეს პროფ. ნიკოლოზ კახიანი, ხოლო 1921 წლის სექტემბრიდან პროფ. ალ. ნათიშვილი.

ფიზიოლოგიის კათედრა დაარსდა 1919 წლის იანვარში. კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა ვ. მოსეშვილი, 1919 წლის შემოდგომიდან კი — ივანე ბერიტაშვილი* (1919 წლის 12 მარტის გადაწყვეტილებით). კათედრაზე მეცადინეობებს ესწრებოდა ყველა ფაკულტეტის, მათ შორის, სამკურნალო ფაკულტეტის სტუდენტებიც. 1926 წლის იანვარში (1925 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილებით) სამკურნალო ფაკულტეტზე დაარსდა ფიზიოლოგიის დამოუკიდებელი კათედრა, კათედრის გამგე — ვ. მოსეშვილი.

პათეროლოგიის კათედრა დაარსდა 1919 წლის ბოლოს, შემდგომ კათედრას შეეცვალა სახელწოდება და ეწოდა სამკურნალო მიკრობიოლოგიის კათედრა, რომელიც მოთავსდა უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (ანასტასიას ქ. №22). კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფ. სვიმონ სარდიონის ძე ამირეჯიბი.

ფიზიოლოგიური ქიმიის კათედრა დაარსდა 1919 წელს. კათედრის გამგედ დროებით აირჩიეს პროფესორი იოველ გრიგოლის ძე ქუთათელაძე*. კათედრა განთავსდა უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (ანასტასიას ქ. №22). 1921 წლიდან კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი პ. მელიქიშვილი.

ნიკოლოზ კახიანი

* ივანე ბერიტაშვილის შესახებ ძალიან საინტერესო მოკლე პუბლიკაცია დაიბეჭდა ჟურნალში Nature. ავტორის თქმით, ბერიტაშვილი ჯერ კიდევ 30-იან წლებში მუშაობდა იმ საკითხებზე, რაზეც 2014 წლის ნობელის პრემია გაიკა ფიზიოლოგიისა და მედიცინის დარგში.

Navigation Nobel: Soviet pioneer – Nature volume 515, page 37 (06 November 2014)

ნობელის ორიენტაცია: პირველად მომჩენი საბჭოთა კავშირიდან

მიხაილ ნადინი

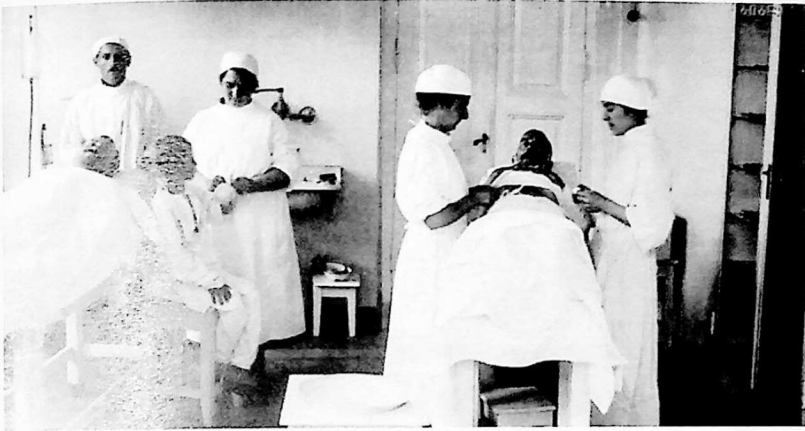
წინმსწრები პროცესების შესწავლის ინსტიტუტი, ტექსასის უნივერსიტეტი, დალასი, რიჩარდსონი, ტექსასი, აშშ

ფიზიოლოგიისა და მედიცინის დარგში ნობელის 2014 წლის პრემიის მინიჭების (Nature, 514, 153; 2014) სამეცნიერო დასკვნაში, რომელსაც საკითხის კვლევის წინა ისტორია უნდა გაეშუქებინა, ნახსენებიც კი არ არის ფიზიოლოგი ივანე ბერიტაშვილი, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჯერ კიდევ 30-იან წლებში სწავლობდა ძალღების ქცევის სივრცით ორიენტაციას.

წლევეანდელი ნობელიანტის - ჯონ ო'კიფისთვის, ხელმისაწვდომი იყო ბერიტაშვილის შრომების ბევრი ინგლისურენოვანი თარგმანი. ცნობები ბერიტაშვილის პუბლიკაციების შესახებ რამდენიმე წიგნსა და სტატიაში გვხვდება (იხილეთ თუნდაც: P. F. Smith and Y. Zheng Front. Integr. Neurosci. <http://doi.org/wrj> (2013); I. Bures and O. Buresova in Machinery of the Mind (eds E. R. John et al.) Springer, 1990; აგრეთვე, მერაბ ცაგარელის პრეზენტაცია „Soviet and Russian Contributions to the 'Science of Anticipation'“).

ჩემი აზრით, ბერიტაშვილი, რომელიც უფრო ადრე მუშაობდა ხერხემლიანთა სივრცითი ორიენტაციის საკითხებზე, აუცილებლად უნდა ყოფილიყო მოხსენიებული ნობელის პრემიის მიმოხილვით დასკვნაში. და საერთოდ, გადასახედია ბერიტაშვილისა და მისი უამრავი კოლეგის წვლილი მეცნიერების განვითარებაში, რომელთაც დანარჩენი სამყაროსგან იზოლაციაში უწევდათ მოღვაწეობა საბჭოური წნეხის გამო.

ფარმაცევტული ქიმიისა და ფარმაკოგნოზიის კათედრა დაარსდა 1919 წელს. კათედრას 1921 წლამდე ხელმძღვანელობდა ვარლამ მოსეშვილი, ხოლო 1921 წლის ივნისში კათედრის გამგედ არჩიეს იოველ ქუთათელაძე. 1922 წლის გაზაფხულის სემესტრამდე კათედრა განთავსებული იყო უნივერსიტეტის მთავარ შენობაში, ხოლო შემდეგ კათედრა განთავსდა უნივერსიტეტის (ანასტასიას ქ.) საკუთარ შენობაში.

კათედრა ფარმაკოლოგიის რეცეპტურითა და ტოქსიკოლოგიით დაარსდა 1919 წლის ივლისში. კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფ. ვ. მოსეშვილი.

შინაგან სნეულებათა დიაგნოსტიკის კათედრა დაარსდა 1919 წლის „შემოდგომის სემესტრის ბოლოს“. 1921 წლამდე კათედრა განთავსებული იყო ქალაქის ალექსანდრეს 40-საწოლიან საავადმყოფოში, ხოლო შემდეგ ა/კ რკინიგზის ტფილისის 30-საწოლიან საავადმყოფოში (ორჯონიკიძის ქ. №101). კათედრას დაარსებიდან 1921 წლის ივნისამდე ხელმძღვანელობდა პროფ. ალ. ალადაშვილი, ხოლო შემდეგ კათედრის გამგედ ფაკულტეტზე (1921 წლის 29 ივნისის გადაწყვეტილებით) არჩეულ იქნა პროფესორი, მედიცინის დოქტორი მიხეილ დოროთეს ძე წინამძღვრიშვილი.

შინაგან სნეულებათა კერძო პათოლოგიისა და თერაპიის კათედრა პროპედევტიკული კლინიკით დაარსდა 1919 წელს. კათედრა განთავსდა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალურ კლინიკურ ინსტიტუტში. თავდაპირველად კათედრის გამგედ არჩეული იყო (1919 წლის 10 იანვრის გადაწყვეტილებით) მედიცინის დოქტორი სპირიდონ ვირსალაძე.

მიხეილ წინამძღვრიშვილი

მიხეილ წინამძღვრიშვილი შემოვლაზე

1921 წელს სპირიდონ ვირსალაძე არჩეულ იქნა შინაგან სნეულებათა ჰოსპიტალური კლინიკის გამგედ, ამიტომ 1924 წლამდე „მას კერძო პათოლოგია და თერაპია მიენდო დროებით“. 1924/25 სასწავლო წელს კათედრას დროებით ხელმძღვანელობდა პროფ. ა. ალადაშვილი, ხოლო 1925/26 სასწავლო წელს ასევე დროებით – პროფ. მ. წინამძღვრიშვილი.

1926 წლის შემოდგომის სემესტრიდან კათედრას ხელმძღვანელობდა დოცენტი, მედიცინის დოქტორი შალვა ანტონის ძე მიქელაძე (არჩეული ფაკულტეტის მიერ 1926 წლის 4 ოქტომბერს). კათედრა განთავსდა ქალაქის I საავადმყოფოში (კლინიკა 70 საწოლით).

იოსებ აბაკელია

ფაკულტეტის თერაპიული კლინიკა დაარსდა 1920 წელს მიხეილის საავადმყოფოს ბაზაზე. კლინიკას თავდაპირველად დროებით ხელმძღვანელობდა პროფესორი პ. მეზერნიცი, ხოლო 1921 წლის ივნისიდან კათედრის გამგედ აირჩიეს პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ალექსანდრე სტეფანეს ძე ალადაშვილი. კათედრასთან კერძო კურსს – „ტუბერკულოზი“ – კითხულობდა პრивატდოცენტი, მედიცინის დოქტორი იოსებ კონსტანტინეს ძე აბაკელია.

ჰოსპიტალური თერაპიული კლინიკა დაარსდა 1921 წლის ივლისში ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური

ინსტიტუტის ბაზაზე. კათედრის გამგედ დაარსებიდანვე ფაკულტეტმა აირჩია (1921 წლის 3 ივნისს) პროფესორი, მედიცინის დოქტორი სპირიდონ სიმონის ძე ვირსალაძე.

ზოგადი ქირურგიის კათედრა პროპედევტიკული კლინიკით დაარსდა 1919 წელს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური ინსტიტუტის ბაზაზე. 1922 წლიდან კათედრა გადავიდა ა/კ რკინიგზის საავადმყოფოში. კათედრას ჰქონდა 40 კლინიკური სა-წოლი. კათედრას დაარსებიდან 1921 წლის მაისამდე ხელ-მძღვანელობდა პროფესორი გრიგოლ მუხაძე (არჩეული ფაკულტეტის მიერ 1919 წლის 10 იანვარს), ხოლო შემდეგ პროფესორი ნიკოლოზ სავლეს ძე კახიანი (არჩეული ფაკულტეტის მიერ 1921 წლის 7 მაისს).

ფაკულტეტის ქირურგიული კლინიკა დაარსდა 1920 წელს და კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ალექსანდრე გიორგის ძე მაჭავა-რიანი. 1928 წლის ცნობებით კლინიკა მოთავსებული იყო ქალაქის I კლინიკურ ინსტიტუტში.

ზოსპიტალური ქირურგიული კლინიკა დაარსდა 1921 წელს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცე-ნტრალური კლინიკური ინსტიტუტის ბაზაზე 1921 წლის მაისში. კათედრის გამგედ ფაკულტეტმა აირჩია პროფე-სორი, მედიცინის დოქტორი გრიგოლ მიხეილის ძე მუ-ხაძე. კლინიკის კერძო კურსს — „თირკმლების ქირურგი-ული დაავადებანი“ — კითხულობდა პრივატდოცენტი ა. წულუკიძე.

ოპერატიული ქირურგიის დოცენტურა დაარსდა 1926 წელს, როდესაც ის გამოეყო ტოპოგრაფიული ანა-ტომიისა და ოპერაციული ქირურგიის კათედრას. გამგედ აირჩიეს პროფესორი ნიკოლოზ სავლეს ძე კახიანი.

ნერვების სნეულებათა კათედრა დაარსდა 1920 წელს ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ბაზაზე. 1921 წელს კა-თედრა კლინიკით გადავიდა მიხეილის საავადმყოფოში. დაარსებიდან 1925 წლის შემოდგომამდე კათედრის გა-მგედ არჩეულ იქნა დამსახურებული პროფესორი იაკობ ანთიმოსის ძე ანფიმოვი, ხოლო 1925 წლის 26 ოქტო-მბერს ფაკულტეტმა აირჩია პროფესორი, მედიცინის დოქტორი სვიმონ ნიკიფორეს ძე ყიფშიძე.

ფსიქიატრიის კათედრა კლინიკით დაარსდა 1920 წლის ნოემბერში ჯანმრთელობის სახალხო კომისარია-

ალექსანდრე ალადაშვილი

იაკობ ანფიმოვი

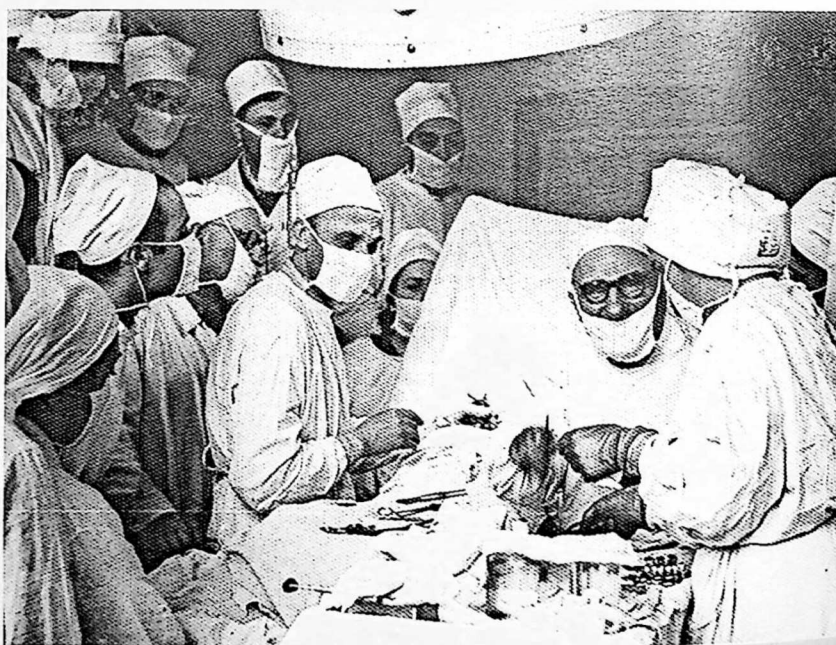

შალვა მიქელაძე

ტის ინსტიტუტში (ყოფილი ფსიქიატრიული საავადმყოფო). კათედრის გამგედ დაარსებიდან დროებით აირჩიეს პროფესორი იაკობ ანთიმოსის ძე ანფიმოვი (1920 წლის 20 ივნისის გადაწყვეტილებით), 1921 წლის ნოემბრიდან კი – დოცენტი მიხეილ მიხეილის ძე ასათიანი.

ბავშვთა სნეულებების კათედრა კლინიკით დაარსდა 1921 წლის შემოდგომაზე ქალაქის I საავადმყოფოს საბავშვო პავილიონის ბაზაზე. კათედრის გამგედ ფაკულტეტმა 1919 წლის 3 ნოემბერს აირჩია პროფესორი, მედიცინის დოქტორი სიმონ კონსტანტინეს ძე გოგიტიძე. მისი გარდაცვალების შემდეგ (1927 წ. 4 მარტი) კათედრის გამგედ დროებით არჩეულ იქნა დოცენტი შალვა ანტონის ძე მიქელაძე.

მეანობის კათედრა კლინიკით დაარსდა 1919 წლის შემოდგომის სემესტრში ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის სამეანო-გინეკოლოგიური ინსტიტუტის (ყოფილი ოლღას სამეანო ინსტიტუტის) ბაზაზე. კათედრის გამგედ

გრიგოლ მუხაძე ოპერაციაზე

არჩეულ იქნა (1919 წლის 10 იანვრის გადაწყვეტილებით) პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ივანე თიკანაძე.

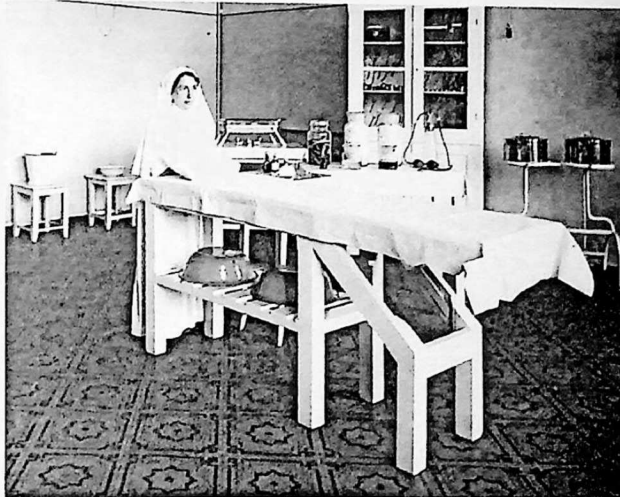
ქალის სწეულებათა კათედრა კლინიკით დაარსდა 1920 წლის ოქტომბერში სამეანო-გინეკოლოგიური ინსტიტუტის ბაზაზე. კათედრის გამგედ ფაკულტეტმა აირჩია (1920 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილებით) პროფესორი, მედიცინის დოქტორი გაბრიელ გრიგოლის ძე ლამბარაშვილი. კათედრის კერძო კურსს – „რჩეული თავები გინეკოლოგიურ სწეულებათა დიაგნოსტიკიდან“ – კითხულობდა პრივატ-დოცენტი მიხეილ ფილიპეს ძე მგალობელი.

ოპერატიული მეანობისა და გინეკოლოგიის დოცენტურა დაარსდა 1922 წლის მარტში ქალაქის I საავადმყოფოს ბაზაზე. დოცენტურის გამგედ არჩეულ იქნა დოცენტი, მედიცინის დოქტორი ზორის კონსტანტინეს ძე ლოლობერიძე.

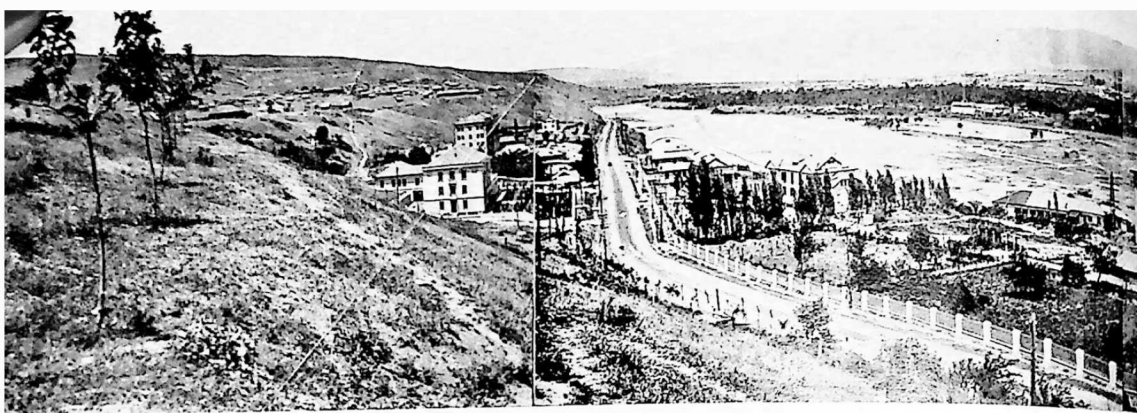
კანისა და ვენერიულ სწეულებათა კათედრა კლინიკით დაარსდა 1920 წელს ქალაქის მე-3 საავადმყოფოს ბაზაზე (კამოს ქ. №31). კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი გრიგოლ მუხაძე, 1922 წლის დეკემბრიდან კი მედიცინის დოქტორი ივანე ლულაძე. 1924 წლის ოქტომბერში კათედრას კვლავ გრიგოლ მუხაძე ხელმძღვანელობდა, ხოლო 1925 წლის შემოდგომიდან – პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ვლადიმერ თედორეს ძე ბურგსდორფი.

კათედრა ზოგადი ჰიგიენა ეპიდემიოლოგიით დაარსდა 1920 წლის შემოდგომის სემესტრში უნივერსიტეტის საკუთარ შენობაში (ანასტასიას ქ. №22). 1927 წლის გაზაფხულზე კათედრა გადავიდა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის შენობაში (ლუნაჩარსკის ქ. №12). კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი ს. ამირეჯიბი, ხოლო 1927 წლის შემოდგომის სემესტრიდან – ლექტორი, ექიმი გიორგი გრიგოლის ძე ელიავა.*

სოციალური ჰიგიენის კათედრა დაარსდა 1926 წელს და განთავსდა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის შენობაში (ლუნაჩარსკის ქ. №12). კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა ლექტორი, ექიმი ივანე სპირიდონის ძე ელიაშვილი.

საოპერაციო (ერმაკოვის ფოტო)

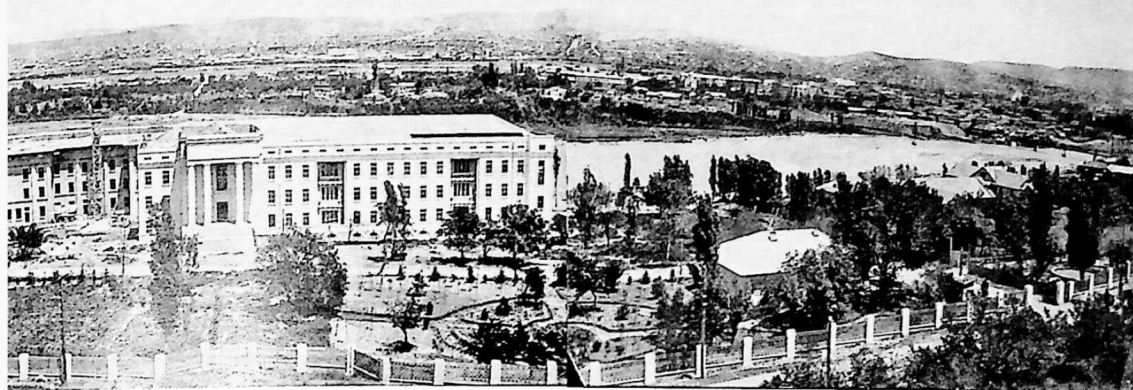
ფელიქს დ'ერელისა და მისი მეუღლის ერთ-ერთი ვიზიტი ბაქტერიოფაგის ქართულ ინსტიტუტში გიორგი ელია-ვასთან. ფოტო გადაღებულია ბათუმში, 1934 წელს.

© Institut Pasteur – Musée Pasteur

* გიორგი ელიაშვილი 1918–1921 და 1925–1927 წლებში მუშაობდა პარიზში, პასტერის ინსტიტუტში. ის იყო ერთ-ერთი პირველი, რომელმაც გამოთქვა აზრი, რომ ბაქტერიოფაგი განაპირობებს მიკრობთა ფართო ცვალებადობას. იმავე პერიოდში მოღვაწეობდა პასტერის ინსტიტუტში კანადელი ბაქტერიოლოგი ფელიქს დ'ერელი (Félix d'Hérelle), რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა სამედიცინო პრაქტიკაში ბაქტერიოფაგის გამოყენებას. ამ ორი მეცნიერის თანამშრომლობა სულ მალე მეგობრობაში გადაიზარდა.

პარიზიდან გიორგი ელიაშვილმა ჩამოიტანა თანამედროვე მიკრობიოლოგიური ლაბორატორია და შეუდგა ზრუნვას ბაქტერიოფაგის საკავშირო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის შესაქმნელად, სადაც ფელიქს დ'ერელიც მიიწვია სამუშაოდ. ინსტიტუტის შენობა თითქმის დასრულებული იყო, როცა გიორგი ელიაშვილი დაიჭირეს.

1937 წლის 23 იანვარს მას ბრალი დასდეს საფრანგეთის მთავრობის ჯაშუშობასა და მოსახლეობაში ეპიდემიის გავრცელების მცდელობაში;

გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის,
მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი

ხანგრძლივი, უსასტიკესი წამების შემდეგ, 9 ივლისს გიორგი ელიავა უზენაესმა სასამართლომ გაასამართლა და უკვე 10 ივლისს განაჩენი სისრულეში იქნა მოყვანილი... გიორგი ელიავა და მისი მეუღლე – ცნობილი საოპერო მომღერალი ამელია ვოლ-ლევიცკაია დახვრიტეს, მათი ერთადერთი ქალიშვილი კი შუა აზიაში გადაასახლეს.

ციტატა გაზეთ "კომუნისტის" (1937 წლის 11 ივლისი) მონინავე სტატიიდან:

"მეცნიერი ელიავა ენო-და ხალხის საზიზღარ მავნებლობას. მეცნიერულ მუშაკებზე მშობლიურ სტალინურ ზრუნვას მან უპასუხა საზიზღარი მოქმედებით: პირსის-ხლიანი ფაშისტი-ტროც-

კისტების დირექტივით ის ბაქტერიებს ამზადებდა საბჭოთა ხალხის შესამუსრავად. განსაკუთრებით ომის შემთხვევაში. ამ მხეცს ხალხმა გასცა საკადრისი პასუხი." [

პათანატომიის პრაქტიკული მეცადინეობა

ივანე ელიაშვილი

ზოგადი პათოლოგიის კათედრა დაარსდა 1920 წელს. ფაკულტეტმა კათედრის ხელმძღვანელობა დაავალა (1920 წლის 3 მაისის გადაწყვეტილებით) პროფესორ ს. ამირეჯიბს. 1920 წლის ნოემბერში (1920 წლის 15 ნოემბრის გადაწყვეტილებით) ფაკულტეტმა კათედრის გამგედ დროებით აირჩია პროფესორი პოლიენ მეზერნიცკი, ხოლო 1921-1922 წლებში – პროფესორი გაბრიელ ლამბარაშვილი. 1923 წლის იანვრიდან კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა (1922 წლის 25 სექტემბრის გადაწყვეტილებით) პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ვლადიმერ ვასილის ძე ვორონინი. 1923 წლიდან 1924 წლამდე კათედრა განთავსებული იყო ტეხნიკურ ქუჩაზე (ახლანდელი დგებუაძის ქუჩა), 1924 წელს კი იგი გადაიტანეს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის კუთვნილ შენობაში (ლუნაჩარსკის ქ. №12), ხოლო 1925 წელს – ქალაქის I საავადმყოფოს ლაბორატორიაში. კათედრასთან კერძო კურსს – „აზოტოვან ნივთიერებათა ცვლის პათოლოგია“ – კითხულობდა პრივატდოცენტი, მედიცინის დოქტორი ვასილ სოფრომის ძე ვარაზაშვილი*.

* ვასილ ვარაზი (ვასილ ვარაზაშვილი) იკვლევდა მიკროელემენტების მნიშვნელობას ფარისებრი ჯირკვლის პათოლოგიაში, ასაკობრივი და კვების ბიოქიმიის საკითხებს. დაამუშავა ფსიქონევროზისა და ეპილეფსიის ბიოქიმიური და მალარიის პათოფიზიოლოგიის მნიშვნელოვანი საკითხები. დაადგინა, რომ ქოლერით დაავადებისას სიკვდილს ორგანიზმში ელექტროლიტებისა და წყლის ცვლის დარღვევა იწვევს.

გარდაცვალების შემდეგ მის პირად ქალაქებში ოჯახის წევრებმა იპოვეს შემდეგი შინაარსის წერილი:

„დიდად პატივცემულო ვასილ ვარაზაშვილო! კაროლინის სამეფო ინსტიტუტის დავალებით გვაქვს პატივი, 1939 წელს მოგიწვიოთ ნობელის პრემიის მოსაპოვებლად ფიზიოლოგიისა და მედიცინის დარგში. გთხოვთ, საატესტაციო დოკუმენტები გამოგზავნოთ მისამართზე: კაროლინის სამეფო ინსტიტუტის ნობელის კომიტეტი, სტოკჰოლმი“.

წერილს ხელს შვედეთის სამეფო აკადემიის ნობელის კომიტეტის თავმჯდომარე გუნარ პოლმგრენი აწერდა. უცნობია, რა მოხდა ამ წერილის მიღების შემდეგ, სად დაიბარეს და როგორი რეაქციის წინაშე დააყენეს საბჭოთა მოხელეებმა სამეფო აკადემიაში მიწვეული ქართველი ექიმი. ფაქტია, ვასილ ვარაზმა ათასობით მეცნიერის საოცნებო შანსი არ გამოიყენა, არც წერილზე გაუცია პასუხი და მისი ოჯახი რომ არა, ვერასოდეს ვერავინ გაიგებდა, რომ ის ნობელის პრემიაზე იყო წარდგენილი.

ნობელის პრემიის კომიტეტის ყურადღება 1938 წელს ქართველი მეცნიერის მიერ გერმანულ ჟურნალ „ექსპერიმენტულ მედიცინაში“ გამოქვეყნებულმა ნაშრომებმა მიიპყრო.

ივანე შიროკოგოროვი

პათოლოგიური ანატომიის ინსტიტუტი დაარსდა 1920 წელს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური ინსტიტუტის ბაზაზე პათოლოგიურ-ანატომიურ განყოფილებაში. კათედრის გამგედ თავდაპირველად არჩეულ იქნა (1920 წლის 3 მაისის გადაწყვეტილებით) პროფესორი გრიგოლ მუხაძე, იმავე წლის 13 დეკემბერს – პროფესორი შიროკოგოროვი, 1921 წლის 15 დეკემბრიდან – დოცენტი ბ. ლოღობერიძე, ხოლო 1922 წლის 12 ივნისიდან კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ვლადიმერ ყაფლანის ძე ჟღენტი.

თვალის სნეულებათა კათედრა კლინიკით დაარსდა 1921 წელს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის თვალის სნეულებათა ინსტიტუტის ბაზაზე (ქსენიას ქ. №7). 1921 წლის 9 ივლისიდან კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი, მედიცინის დოქტორი ალექსანდრე გიორგის ძე მაჭავარიანი.

ყელის, ყურის და ცხვირის სნეულებათა დოცენტურა კლინიკით დაარსდა 1921 წელს პოსპიტალური ქირურგიული კლინიკის ბაზაზე. კათედრის გამგედ ფაკულტეტმა აირჩია (1921 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილებით) დოცენტი, მედიცინის დოქტორი ნიკოლოზ მიხეილის ძე ასპისოვი.

რენტგენოლოგიის დოცენტურა დაარსდა 1921 წელს სამეანო-გინეკოლოგიური ინსტიტუტის ბაზაზე. დაარსებიდან კათედრის გამგედ დროებით არჩეულ იქნა პროფესორი გაბრიელ გრიგოლის ძე ლამბარაშვილი.

სამოსამართლო მედიცინის კათედრა დაარსდა 1922 წლის იანვარში ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური კლინიკური ინსტიტუტის ბაზაზე პროზექტურაში, ხოლო 1926 წელს გადატანილ იქნა ქალაქის I საავადმყოფოს პროზექტურაში. კათედრის გამგედ დროებით აირჩიეს პროფესორი ვლადიმერ ჟღენტი.

ფთიზიატრიისა და კურორტოლოგიის კათედრა კლინიკით დაარსდა 1926 წლის შემოდგომაზე ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატში, მიხა ცხაკაიას სახელობის ფიზიოთერაპიული ინსტიტუტის ბაზაზე. კათედრის გამგედ არჩეულ იქნა პროფესორი, მედიცინის დოქტორი პოლიენ გრიგოლის ძე მეზერნიცკი.

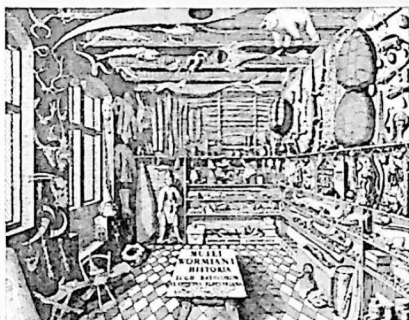
ვლადიმერ ჟღენტი

სტომატოლოგიის დო-
ცენტურა კლინიკით დაარსდა 1922
წელს, რისთვისაც უნივერსიტეტ-
მა იქირავა პლესანოვის №121-ში
განთავსებული შენობა და მოაწყო
კლინიკა. დოცენტურის გამგედ დრო-
ებით აირჩიეს პროფესორი ალექსან-
დრე მაჭავარიანი, ხოლო 1923 წლი-
დან პროფესორი გრიგოლ მიხეილის
ძე მუხაძე.

ზოოლოგიის დოცენტურა და-
არსდა 1920 წელს. დოცენტურა გა-
ნთავსდა უნივერსიტეტის მთავარ
შენობაში. კათედრის გამგედ არჩე-
ულ იქნა ვადლერიან ნიკოლოზის ძე
როსტომშვიდგოვი.*

პოლიენ მეზერნიცკი

დანიელი ექიმისა და ბუნებისმეტყველის, ოლე ვორმის უცნაურობათა
კაბინეტი, 1654 წელი

* როსტომშვიდგოვმა მე-20 საუკუნის 40-იან
წლებში თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო
უნივერსიტეტის ბიოლოგიის კათედრასთან
ბიოლოგიური მუზეუმი დააარსა. აქ დაცუ-
ლი საექსპოზიციო მასალების ნაწილი კავკა-
სიის მუზეუმის (1852-1919) მემკვიდრეობაა,
დანარჩენი კი დროთა განმავლობაში შეივ-
სო. 1983 წელს ხანძრის გამო ექსპონატების
ნაწილი დაზიანდა და წლების განმავლობა-
ში მუზეუმი გაუქმებული იყო. თუმცა დღეს
ის აღდგენილია და დამთვალიერებლებსაც
იღებს.

1.2 Academic Chairs of the Faculty of Medicine

The first chair, which was founded within the Faculty of Medicine, was the *chair of Normal Human Anatomy* (1918). It was established by Professor Aleksandre Natishvili, who started the arrangement of the institute of anatomy in the prosectorium of the Central Clinical Hospital of the People's Commissariat for Healthcare (former Mikheil's Hospital) as soon as he returned to Georgia. He was helped by his assistants Z. Maisuradze, V. Tsetskhladze from 1919 and V. Kakoshvili from 1920. In 1920, the chair moved to the building owned by the University (51 Kamo Street).

The *chair of Topographic Anatomy and Operative Surgery* was founded in 1919 on the basis of the former Mikheil's Hospital (58 Plekhanov Avenue), and in 1920 it moved to the University building (51 Kamo Street). Professor A. Machavariani was elected as head of the chair.

On November 11, 1919 the meeting considered Professor Aleksandre Machavariani's application for dismissal from the post of the head of the chair of Topographical Anatomy and Operative Surgery and the meeting elected to this position Professor N. Kakhiani, who led the chair until 1926.

In 1926 the chair was divided into two Associate Professorships (Docentures) and Prof. Aleksandre Natishvili was elected as head of Docenture of Topographical Anatomy.

Aleksandre Natishvili in the classroom of anatomical pathology

Nikoloz Kakhiani in the classroom of anatomical pathology

The chair of Histology/Embryology was established in 1919. At first the it was located in the prosectorium of the Central Clinical Institute of the People's Commissariat for Healthcare, and later it moved to a building owned by the University (51 Kamo Street). By decision of the Faculty, dated 26 December 1919, Professor Nikoloz Kakhiani was elected as head of the chair, and from September of 1921 he was replaced by Aleksandre Natishvili.

The chair of Physiology was established in January 1919. Varlam Moseshvili was elected as head of the chair and from the autumn of 1919 he was replaced by Ivane Beritashvili (by decision of 12 March). The students of all faculties, including the Faculty of Medicine, attended the lectures at the chair. In January 1926 (by decision of 12 December 1925) an independent chair of Physiology was established within the Faculty of Medicine. Head of the chair was Varlam Moseshvili.

The chair of Bacteriology was founded at the end of 1919. It was subsequently renamed and called the chair of Medical Microbiology, which was located in the building belonging to the University (22 Anastasia Street). Professor Svimon Amirejibi was elected as head of the chair.

The chair of Physiological Chemistry was established in 1919. Professor Iovel Kutateladze was elected as the temporary head

Fig. 3

Grid cells, together with other cells in the entorhinal cortex that recognize the direction of the head of the animal and the border of the room, form networks with the place cells in the hippocampus. This circuitry constitutes a comprehensive positioning system, an inner GPS, in the brain. The positioning system in the human brain appears to have similar components as those of the rat brain.

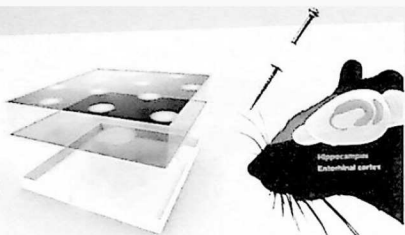

Illustration and layout: Marissa Katten

© 2014 The Nobel Committee for Physiology or Medicine
The Nobel Prize and the Nobel Prize medal design marks are registered trademarks of the Nobel Foundation.

NAVIGATION NOBEL: SOVIET PIONEER

Mihai Nadin

Institute for Research in Anticipatory Systems,
University of Texas at Dallas, Richardson, Texas, USA

Physiologist Ivan **Beritashvili** was notably absent from the acknowledged forerunners in the scientific background document for this year's Nobel Prize in Physiology or Medicine (see *Nature* 514, 153; 2014). In the 1930s, he studied spatial navigation in dogs at the University of Tbilisi in Georgia.

John O'Keefe, one of the Nobel winners, had many of **Beritashvili's** works translated into English. References to **Beritashvili** have appeared in several books and reviews (see, for instance, P. F. Smith and Y. Zheng *Front. Integr. Neurosci.* <http://doi.org/wrj> (2013); I. Bures and O. Buresova in *Machinery of the Mind* (eds E. R. John et al.) Springer, 1990), and evidence of his pioneering research was presented by neurophysiologist Merab Tsagareli at a September 2014 conference on early Soviet and Russian contributions to the 'science of anticipation' (see go.nature.com/oc4cl8).

In my view, **Beritashvili**, as the first to study spatial navigation in higher vertebrates, deserves a mention in the Nobel background document. His contributions warrant reappraisal, as do those of many other scientists who worked in the former Soviet Union and who were often vilified and isolated from the international scientific community.

Nature volume 515, page 37 (06 November 2014)

* A very interesting short publication about Ivane Beritashvili was published in the magazine "Nature". According to the author, even in the 1930s Beritashvili already worked on the issues for which a Nobel Prize was awarded in 2014, in the fields of Physiology and Medicine.

of the chair. Initially, it was located in the building owned by the University (22 Anastasia Street). Professor Petre Melikishvili was elected as head of the chair in 1921.

The *chair of Pharmaceutical Chemistry and Pharmacognosy* was established in 1919. Till the year 1921 it was led by Varlam Moseshvili, and in June 1921 I. Kutateladze was elected as head of the chair. The chair was located in the main building of the University until the spring semester of 1922, but later it was transferred into the building owned by the University itself (Anastasia street).

The *chair of Pharmacology/Prescription and Toxicology* was founded in July 1919. Professor V. Moseshvili was elected as head of the chair.

Spiridon Virsaladze (in the middle, the tallest) with colleagues

The *chair of Diagnostics of Internal Diseases* was founded in 1919 “by the end of the autumn semester”. Until 1921 the chair was located in the Alexander’s Municipal Hospital with 40 beds, but later it was transferred to the Transcaucasian Railway Hospital of Tiflis with 30 beds (101 Orjonikidze Street). From the moment of its establishment till June 1921 the chair was led by Professor Aleksandre Aladashvili. Later Professor, Doctor of Medical Sciences Mikheil Tsinamdzghvishvili was elected as head of the chair (by decision of June 29, 1921).

Aleksandre Aladashvili

The chair of Pathology and Therapy of Internal Diseases with a propaedeutic clinic was established in 1919. The chair was located in the Central Clinical Institute of People's Commissariat for Healthcare. Initially Doctor of Medicine Spiridon Virsaladze was elected as head of the chair (by decision of January 10, 1919).

In 1921 Spiridon Virsaladze was elected as Head of the Hospital of Internal Diseases, so "Pathology and Therapy were entrusted to him temporarily", until 1924. In the 1924/25 academic year, the chair was led by Professor Aleksandre Aladashvili, while in 1925/26 it was headed by Professor Mikheil Tsinamdzghvrishvili.

From the "fall semester" of 1926 the chair was headed by Docent, Doctor of Medicine Shalva Mikeladze elected by the faculty on October 4, 1926. The chair was housed in the First City Hospital (with 70 beds).

The Therapeutic Clinic of the Faculty was founded in 1920 within Mikheil's Hospital. Initially, the clinic was temporarily led by Professor P. Mezernitsky; and from June 1921 Professor, Doctor of Medicine Aleksandre Aladashvili was elected as head of the chair. The course "Tuberculosis" was delivered at the same chair by Privat-docent, Doctor of Medicine Ioseb Abakelia.

The Hospital Therapeutic Clinic was founded in July 1921 based on the Central Clinical Institute of People's Commissariat for Healthcare. From the day of its establishment, the Faculty elected (June 3, 1921) Professor, Doctor of Medicine Spiridon Virsaladze as head of the chair.

The chair of General Surgery with a propaedeutic clinic was founded in 1919 in the settings of the Central Clinical Intitute of People's Commissariat for Healthcare. From 1922 the chair was transferred to the Hospital of the Transcaucasian Railway. The chair owned 40 clinical beds. From its establishment till May 1921, the chair was led by Professor Grigol Rukhadze (elected by the chair on May 10). He was succeeded by Professor Nikoloz Kakhiani (elected by the chair on May 7, 1921).

The Surgical Clinic of the Faculty was founded in 1920 and Professor, Doctor of Medicine Aleksandre Machavariani was its first elected head. In 1928, the Clinic was placed in the First Clinical Institute of the city.

The Hospital Surgical Clinic was founded in 1921 on the basis of the Central Clinical Institute of People's Commissariat for Healthcare. As the head of the chair the faculty elected Professor, Doctor of Medicine Grigol Mukhadze (May 1921). The course "Kidney Surgical Diseases" was read at the same chair by Privat-docent A. Tsulukidze.

The Docenture of Operative Surgery was founded in 1926, when it was separated from the chair of Topographic Anatomy and Operative Surgery. Professor Nikoľoz Kakhiani was elected as its head.

The chair of Neurology was founded in 1920 within the Psychiatric Hospital. The chair with the clinic was transferred to Mikheil's Hospital. From the day of its foundation until the autumn of 1925, Professor Emeritus Yakov Anfimov was elected as head of the chair. Later, on October 26, 1925, the faculty elected Professor, Doctor of Medicine Svimon Kipshidze to this position.

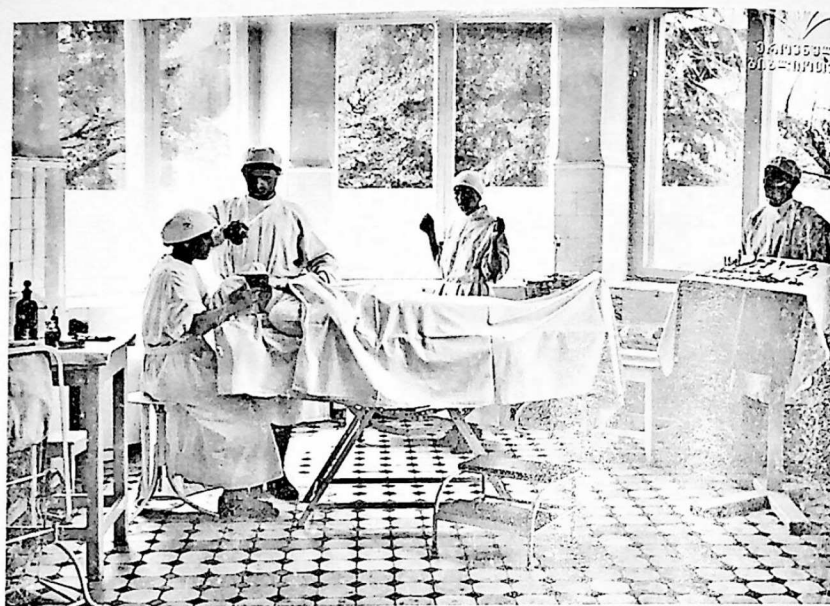
The chair of Psychiatry with a clinic was founded in November 1920 at the Institute of People's Commissariat for Health. From the very foundation, Professor Yakov Anfimov was elected as head of the chair (by decision of June 20, 1920), from November 1921, he was substituted by Docent Mikheil Asatiani.

The chair of Pediatrics with a clinic was established in the autumn of 1921 within the Children's pavilion of the First City Hospital. The Faculty elected Professor, Doctor of Medicine Simon Gogitidze as head of the chair on the 3rd of November 1919. After his death (March 4, 1927), Docent Shalva Mikeladze was temporarily elected as head of the chair.

The chair of Obstetrics with a Clinic was opened in the autumn of 1919 and was located in Obstetrics and Gynaecology Institute (Former Olga's Obstetrics Institute) of the People's Commissariat for Healthcare. Professor, Doctor of Medicine Ivane Tikanadze was elected as head of the chair (by decision of January 10, 1919).

The chair of Gynaecology with a Clinic was founded in October 1920, within Obstetrics and Gynaecology Institute. By decision of January 20, 1920 the faculty elected Professor, Doctor of Medicine Gabriel Ghambarashvili as head of the chair. The course "Selected Chapters of Diagnostics of Gynaecological Diseases" was read by Privat-docent Mikheil Mgalobeli.

Docenture of Operative Obstetrics and Gynaecology was founded in March 1922 and it was located in the First City Hospital. Docent, Doctor of Medicine Boris Ghogoberidze became its head.

The chair of Dermatovenerology with a clinic was launched in 1920 in the Third City Hospital (31 Kamo Street). Initially, it was headed by Professor Grigol Mukhadze and from December 1922, by Doctor of Medicine Ivane Ghuladze. In October 1924, the chair was again headed by Grigol Mukhadze, however, in the autumn of 1925 he was replaced by Professor, Doctor of Medicine Vladimir Burgsdorf.

The chair of General Hygiene/Epidemiology was founded in the fall semester of 1920 in a building owned by the University (22 Anastasia Street). In the spring of 1927, the chair moved into the building of the People's Commissariat for Healthcare (12 Lunacharsky Street). Professor S. Amirejibi was elected as head of the chair, later he was replaced by Doctor Giorgi Eliava.*

* In 1918-1921 and 1925-1927 Giorgi Eliava worked at Pasteur Institute in Paris. He was one of the first who expressed the idea that bacteriophage determined wide variability of microbes. The Canadian bacteriologist Félix d'Hérelle, who laid the foundation for the use of bacteriophage in medical practice, worked in the same instance at the Institute of Pasteur. The cooperation of these two scientists soon turned into friendship.

Giorgi Eliava brought a modern microbiological laboratory from Paris and started arranging the creation Union Scientific Research Institute of Bacteriophagy, where he invited to work Félix d'Hérelle. The building of the Institute was almost finished when Giorgi Eliava was imprisoned.

On January 23, 1937 he was charged with espionage by the French government and attempted to spread the epidemic in the population; Following a long and brutal torture, Giorgi Eliava was convicted by the

Administrative Building of the Scientific-Research Institute of Bacteriophage, Microbiology and Virusology

Supreme Court on July 9 and the verdict had been enforced already on July 10... Giorgi Eliava and his spouse – Amelia Wohl Lewicka, a famous opera singer were executed. Their only daughter was exiled to Central Asia.

Giorgi Eliava and Félix d'Hérelle

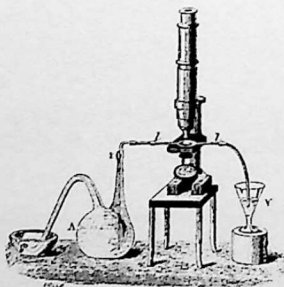
© Institut Pasteur – Musée Pasteur

Quotation from the leading article of the "Communist" Newspaper (July 11, 1937):

"Scientist Eliava was engaged in disgusting harmful activities against people. He replied with nasty reaction to Stalin's patronimic care for scientific workers: following the directions of the bloody Fascist-Trotskists, he prepared bacteria for the extermination of Soviet people,

especially in the event of war. People have responded properly to this beast."

Source: *Communist Bacteria*, 24666000
Weekend, May 23rd. 2010, # 415

The chair of Social Hygiene was founded in 1926 and it was housed in the building of the People's Commissariat for Healthcare (12 Lunacharsky Street). Lecturer, Doctor Ivane Eliashvili was elected as head of the chair.

The chair of General Pathology was established in 1920. The faculty assigned Professor S. Amirejibi to head the chair (by decision of May 3, 1920). By decision of November 15, 1920 the faculty elected Professor P. Mezernitsky as temporary head of the chair and in 1921-1922 he was replaced by Professor Gabriel Ghambarashvili. From January of 1923, Professor, Doctor of Medicine Vladimir Voronin became head of the chair (by decision of September 25, 1922). From 1923 to 1924 the chair was located in Technical Street. In 1924 it was relocated to the building of the People's Commissariat for Healthcare (12 Lunacharsky Street) and in 1925 it was moved to the Laboratory of the First City Hospital. The course "*Pathology of Nitrogen Metabolism*" was delivered by Docent Vasil Varazishvili*.

Ivane Eliashvili

* Vasil Varazi (Vasil Varazashvili) studied the importance of microelements in the pathology of thyroid gland, the issues of aging and nutrition biochemistry. He worked on the problems of biochemical morbid physiology of psychoneurosis, epilepsy and malaria. Varazi established that in case of the cholera disease, death is caused by the violation of water and electrolytes metabolism.

After his death, the family members found the following letter in his personal papers:

"Dear Sir Vasil Varazashvili!

We are honoured to invite you on behalf of Carolina Royal Institute to get a Nobel Prize in Physiology and Medicine, in 1939. Please, send the attestation Documents to the following address: The Nobel Committee of the Royal Institute of Carolina, Stockholm."

The letter was signed by the Chairman of the Nobel Committee of the Royal Swedish Academy of Sciences, Gunnar Holmgren. It is unknown what happened after the receipt of this letter and where he was summoned and what kind of reality the soviet authorities prepared for the Georgian doctor invited by the Royal Academy. The fact is that Vasil Varazi did not use the chance yearned for thousands of scientists, nor did he answer the letter and if it were not for his family, we would never have learnt that he was nominated for a Nobel Prize.

The attention of the Nobel Prize Committee was drawn by the Georgian scholar's articles, published in the German journal "Experimental Medicine", in 1938.

The Institute of Pathoanatomy was founded in the Central Clinical Institute of People's Commissariat for Healthcare in 1920. Initially (by decision of May 3, 1920), Professor Grigol Mukhadze was elected as head of the chair. On the 13th of December he was substituted by Professor Shirokogorov; on the 15th of December 1921 the latter was replaced by Docent B. Ghoghoberidze; who, in turn, was substituted by Professor, Doctor of Medicine Vladimer Zhghenti (by decision of June 12, 1922).

The chair of Ophthalmology with a clinic was established in 1921 within the Institute of People's Commissariat for Healthcare (7 Ksenia Street). From the 9th of July 1921, Professor Dr. *Aleksandre Machavariani* headed the chair.

The Docenture of Otorhinolaryngology with a clinic was opened in 1921 in the Surgical Hospital. It was headed by Docent, Doctor of Medicine *Nikolai Aspisov* (by decision of December 5, 1921).

Vladimir Voronin

Pharmacological laboratory

Mikha Tskhakaia

The Docenture of Roentgenology was founded in 1921, based on Obstetrics and Gynecology Institute. Professor Gabriel Ghambarashvili was elected as its temporary head.

The chair of Forensic Medicine was launched in January 1922 in the prosectorium of the Institute of People's Commissariat for Healthcare; in 1926 it was relocated to the prosectorium of the First City Hospital. The chair was headed by Professor Vladimir Zhghenti.

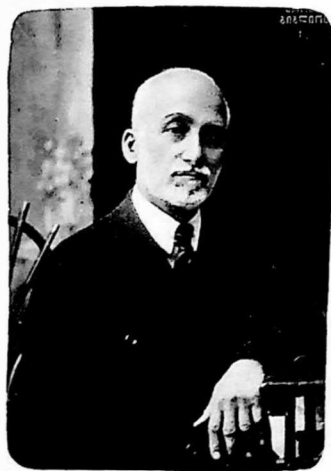
The chair of Phthisiology and Balneology with a clinic was opened in 1926 in the Institute of People's Commissariat for Healthcare, within the Physiotherapy Institute, named after Mikha Tskhakaia. Professor, Doctor of Medicine Polien Mezer-nitski became head of the chair.

The Docenture of Odontology with a clinic was founded in 1922. For this reason, the University rented the building located at 121 Plekhanov Avenue and arranged a clinic. Professor Aleksandre Natishvili was elected as head temporarily and later he was replaced by Professor Grigol Mukhadze.

The Docenture of Zoology was established in 1920. It was located in the main building of the university. Valerian Rostombe-gov* was elected as head of the chair.

Besides the courses offered by the Faculty of Medicine, the students studied part of the compulsory disciplines at seven chairs of other faculties. The lectures were delivered by the following professors: Botany by Z. Kanchaveli, Physics by M. Kuka-vadze, Inorganic Chemistry by Prof. I. Moseshvili, Organic Chem-istry by Docent N. Tsitsishvili, Physical Chemistry by Docent M. Shalamberidze, Analytical Chemistry by Prof. I. Moseshvili and Latin Language by Docent S. Kaukhchishvili. Students were also trained in chemistry by Professor P. Melikishvili and in physics by Professor A. Razmadze.

Since 1926, the students of the first 3 years of the Faculty of Medicine were taught 6 following subjects of Social Scienc-es, which were delivered by the Lecturers listed below: Soviet Constitution by S. Amaghlobeli; History of Socialism by S. Khun-dadze; Economic Politics by V. Tevzaia; History of the Communist

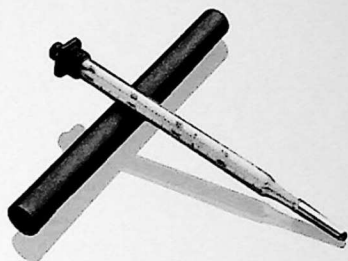
Silovan Khundadze

Party by Imedadze; Fundamentals of Political Economy by G. Kvitsaradze; Historical Materialism by I. Talakvadze.

By the year 1920 the Faculty of Medicine was fully staffed and courses were conducted in all compulsory scientific disciplines, the total number of which was 47.

The course in medicine lasted 10 semesters. After the completion of the theoretical part, a graduate had to take examinations in the following nine subjects: anatomy, topographical anatomy with operative surgery, physiology, physiological chemistry, general pathology, pathoanatomy, bacteriology, pharmacology and hygiene.

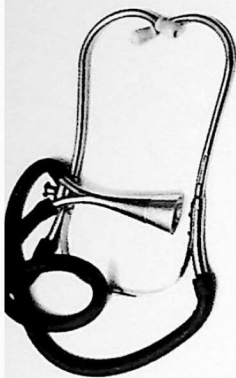
After having successfully passed the exam, the graduate had to serve in a hospital for one year. Only after that he/she was admitted to the examinations in the following clinical disciplines: internal medicine, surgery, obstetrics and gynaecology, pediatrics, dermatovenerology, ophthalmology, neurology, psychiatry. Successful completion of the examinations in clinical subjects was a precondition for issuing a diploma.

Perspective interior view of Sir Ashton Levers Museum in Leicester Square, London, March 30, 1785. Watercolour by Sarah Stone

* Rostombegov founded the Biological Museum at the Department of Biology of Tbilisi State Medical University in the 40s of the 20th century. Part of the exhibits, protected here, was the inheritance from the Caucasus Museum (1852-1919) and the rest was filled up over time. In 1983, some of the exhibits were damaged due to fire and for years the museum was closed. However, currently it has been restored and receives visitors again.

1.3 სამკურნალო ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალი

უნივერსიტეტის არსებობის ათი წლის შემდეგ მეცნიერ მუშაკთა ყველაზე მაღალი რაოდენობა სწორედ სამკურნალო ფაკულტეტზე აღირიცხა, მათი რაოდენობა შეადგენდა 136-ს. სხვა ფაკულტეტებზე პერსონალის რაოდენობა ბევრად უფრო ნაკლები იყო, მაგალითად: სოციალურ-ეკონომიკურ ფაკულტეტზე – 39, პოლიტექნიკურ ფაკულტეტზე – 47, პედაგოგიურ ფაკულტეტზე – 87, აგრონომიულ ფაკულტეტზე – 48.

1928 წლის თებერვალში სამკურნალო ფაკულტეტი შედგებოდა სულ 89 პირისაგან, მათ შორის იყვნენ: 17 პროფესორი, 1 დამსახურებული პროფესორი, 4 დოცენტი, 4 პრივატდოცენტი, 5 ლექტორი, 25 უფროსი ასისტენტი, 36 უმცროსი ასისტენტი. სასწავლო პროცესში მონაწილეობდა, აგრეთვე, 45 ორდინატორი.

სამკურნალო ფაკულტეტზე პროფესორებისა და დოცენტების რაოდენობა შეადგენდა 21-ს. მათ შორის სამეცნიერო ხარისხი ჰქონდა 18-ს. ფაკულტეტზე მოღვაწეობდა 61 ასისტენტი. მათ შორის ხარისხი ჰქონდა 58-ს. დამსახურებული პროფესორი და პრივატდოცენტები კითხულობდნენ „არასავალდებულო კურსებს.“

სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანები:

- დაარსებიდან 1918 წლის 24 ოქტომბრამდე – დამსახურებული პროფ. პეტრე მელიქიშვილი.
- 1918 წ. 24/X – 1919 წ. 29/IV – პროფ. ვარლამ მოსეშვილი
- 1919 წ. 29/IV – 1919 წ. 6/IX – პროფ. ალექსანდრე ნათიშვილი
- 1919 წ. 6/IX – 1920 წ. 6/IX – პროფ. სვიმონ ამირეჯიბი
- 1920 წ. 6/IX – 1924 წ. 17/XII – პროფ. ალექსანდრე ალადაშვილი*
- 1924 წ. 17/XII – 1927 წ. 21/II – პროფ. გრიგოლ მუხაძე
- 1927 წ. 21/II – 1929 წ. XII – პროფ. ალექსანდრე მაჭავარიანი

აკადემიური პერსონალის დანიშვნის საკითხები პროფესორთა საბჭოს სხდომებზე

წარმოგიდგენთ პროფესორთა საბჭოს ოქმებიდან რამდენიმე ამონარიდს, რომლებიც ეხება სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრებზე აკადემიური პერსონალის დანიშვნის საკითხებს.

„1919 წლის 8 ოქტომბერი (ოქმი №37)

საექიმო ფაკულტეტის მეოთხე კურსი, 1925

განსახილველი საგანი: ვლადიმერ ცეცხლაძის დამტკიცება.

განაჩენი: ექიმი ვლად. ცეცხლაძე, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, დამტკიცებულ იქმნა ასისტენტად ნორმალური ანატომიის კათედრასთან 20 აგვისტოდან 1919 წ.

„1919 წლის 30 ოქტომბერი (ოქმი №39)

განსახილველი საგანი: პროფ. სვიმონ ამირეჯიბის დამტკიცება სასანიტარო ინსტიტუტის დირექტორად.

განაჩენი: პროფ. სვიმონ ამირეჯიბი, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის არჩევნებისა, დამტკიცებულ იქმნა ინსტიტუტის დირექტორად (16 ენკენისთვიდან).

განსახილველი საგანი: ექიმის მ. წინამძღვრიშვილის დამტკიცება.

განაჩენი: ექიმი მ. წინამძღვრიშვილი, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, დამტკიცებულ იქმნა ასისტენტად დიაგნოსტიკის კათედრასთან (15 ოქტომბრიდან).

განსახილველი საგანი: ექ. მ. ცხაკაიას დამტკიცება.

განაჩენი: ექიმი მიხეილ ცხაკაია, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, დამტკიცებულ იქმნა ორდინატორად ქირურგიული პათოლოგიის კათედრასთან (15 ოქტომბრიდან).“

„1919 წლის 13 ნოემბერი (ოქმი №40)

განსახილველი საგანი: მოხსენებანი საექიმო ფაკულტეტისა:

1) ფაკულტეტის დეკანმა, პროფ. ალ. ნათიშვილმა, დეკანობას თავი დაანება და მის ადგილას დეკანად არჩეულ იქნა 3 გიორგობისთვის პროფ. ს. ამირეჯიბი.

განაჩენი: პროფ. ს. ამირეჯიბი დამტკიცებულ იქნეს 3 გიორგობისთვიდან საექიმო ფაკულტეტის დეკანად.

2) პროფ. ოდესის უნივერსიტეტისა ს. გოგიტიძე არჩეულ იქნა 10 გიორგობისთვის ბავშვთა კლინიკის გამგედ.

განაჩენი: დახურულ კენჭისყრით პროფ. გოგიტიძე ერთხმად იქნა არჩეული ბავშვთა კლინიკის კათედრაზე.

3) არჩეულ იქნენ 1) ასისტენტებად 10 გიორგობისთვის: ელენე ჩიჯავაძე ბაქტერიოლოგიის კათედრასთან, ივანოვა-ამირეჯიბი ბაქტერიოლოგიის კათედრასთან; 2) ორდინატორებად – 15 ოქტომბერს: იოსებ აბაყელია დიაგნოსტიკის კათედრასთან და ნიკოლოზ მახვილაძე იმავე კათედრასთან 10 გიორგობისთვის.

„1919 წლის 29 ნოემბერი (ოქმი №41)

განსახილველი საგანი: პროფ. ნიკო კახიანის არჩევა ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერატიული ქირურგიის კათედრაზე.

განაჩენი: თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის წარმოდგენისა პროფ. ნიკო კახიანი არჩეულ იქმნა ერთხმად პროფესორად ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერატიული ქირურგიის კათედრაზე.

განსახილველი საგანი: ექ. სვიმონ ყიფშიძის დამტკიცება ასისტენტად ფიზიოლოგიის კათედრასთან.

განაჩენი: ექიმი სვიმონ ყიფშიძე, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა დამტკიცებულ იქმნა ასისტენტად ფიზიოლოგიის კათედრასთან.

განსახილველი საგანი: ექ. სიმონ საყვარელიძის დამტკიცება ასისტენტად ნორმალური ანატომიის კათედრასთან.

განაჩენი: ექ. სიმონ საყვარელიძე, თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, დამტკიცებულ იქმნა ასისტენტად ნორმალური ანატომიის კათედრასთან (ნაცვლად კლ. იოსელიანისა) 15 ნოემბრიდან.

„1920 წლის 4 იანვარი (ოქმი №44/1)

განსახილველი საგანი: სამკურნალო ფაკულტეტის მოხსენება, რომ იანვრიდან ლექციების კითხვა კერძო პათოლოგიისა და თერაპიის კათედრაზე მინდობილი აქვს პროფ. ალ. ალადაშვილს.

სიმონ ამირეჯიბი

* ალექსანდრე ალადაშვილმა ტარტუს უნივერსიტეტი დაამთავრა. მუშაობდა ხარკოვისა და სიმფეროპოლის უნივერსიტეტებში. 1918 წელს იგი უნივერსიტეტში მოიწვიეს. უკვე ცნობილი ექიმი და მეცნიერი სამშობლოში დაბრუნდა და მუშაობა სამკურნალო ფაკულტეტის შინაგან სნეულებათა კათედრაზე დაიწყო:

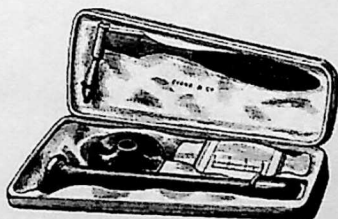
„თბილისში ჩამოსვლის შემდეგ, უნდა ვაღიარო, პირველი რამდენიმე დღე თითქოს ბურუსში გავატარე. მეგობრები დიდი სიყვარულით და სიხარულით შემხვდნენ. მეორე დღესვე უნივერსიტეტში გავემშურეთ. დავდიოდი უზარმაზარ ოთახებში და თავს ძალიან ამაყად ვგრძნობდი, საკუთარ თავს ოცნების ასრულებას ვულოცავდი. აი ისიც – ქართული უნივერსიტეტი!“ – წერდა ალექსანდრე ალადაშვილი სამშობლოში დაბრუნების შესახებ.

როგორც ჩანს, სიამაყის ეს გრძნობა ალექსანდრე ალადაშვილისგან მის შთამომავლებს მემკვიდრეობით გადაეცათ. – უნივერსიტეტში დღეს უკვე მისი შვილიშვილი, მესამე თაობის ექიმი, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ალექსანდრე ვახტანგის ძე ალადაშვილი მუშაობს. ის უნივერსიტეტის შინაგან დაავადებათა კათედრასა და გ. ჩავჭიძის სახელობის კარდიოლოგიის ცენტრის ინტერვენციული მედიცინისა და დიაგნოსტიკის დეპარტამენტს ხელმძღვანელობს; არის საქართველოს კარდიოლოგთა საზოგადოების პრეზიდენტი.

საქართველოში ინტერვენციული კარდიოლოგიის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის ალექსანდრე ალადაშვილს სახელმწიფო პრემია მიენიჭა.

ზემოდან ქვემოთ: მიხაკო ჩხენკელი, შიო ჩიტაძე, ალექსანდრე ალადაშვილი, ნათიშვილი ჟორჟიკა, ნიკოლოზ მრევალიშვილი. გადაღების თარიღი და დანარჩენთა ვინაობა უცნობია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულ
ექიმთა პირველი გამოშვება

„1920 წლის 3 აპრილი (ოქმი №8)

განიხილეს: პროფ. ი. ა. ანფიმოვის დამტკიცება დროებით მასწავლებლად ფსიქიატრიისა და ნერვიულ კათედრაზე.

დაადგინეს: სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობა დაკმაყოფილებულ იქმნეს და პროფ. ი. ა. ანფიმოვი დამტკიცებულ იქმნეს დროებით მასწავლებლად ფსიქიატრიისა და ნერვიულ კათედრაზე პირველი მაისიდან.

განიხილეს: ფარმაციის მაგისტრის ი. ტყეშელაშვილის დამტკიცება დროებით ასისტენტის მოვალეობის აღმასრულებლად ფარმაცია-ფარმაკოგნოზიის კათედრაზე.

დაადგინეს: თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, ფარმაციის მაგისტრი ი. ტყეშელაშვილი დამტკიცებულ იქმნა დროებით ასისტენტის მოვალეობის აღმასრულებლად ფარმაცია-ფარმაკოგნოზიის კათედრაზე, პირველი მარტიდან.

განიხილეს: პროფესორების ალ. ნათიშვილისა და ნიკო კახიანის დამტკიცება ჰისტოლოგიის კათედრის გამგეებად.

დაადგინეს: თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, პროფესორები ალექსანდრე ნათიშვილი და ნიკო კახიანი დამტკიცებულ იქმნენ ჰისტოლოგიის კათედრის გამგეებად პირველი მარტიდან.

განიხილეს: ექიმების ზაიცევისა და ვალ. როსტომბეგოვის დამტკიცება დროებით ასისტენტებად ჰისტოლოგიის კათედრაზე.

დაადგინეს: თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, ექიმები ზაიცევი და ვალ. როსტომბეგოვი დამტკიცებულნი იქმნენ დროებით ასისტენტებად ჰისტოლოგიის კათედრაზე, პირველი მარტიდან.

განიხილეს: ექიმ ვ. კაკაბაძის დამტკიცება დიაგნოსტიკის კლინიკის ლაბორანტად.

დაადგინეს: შუამდგომლობა სამკურნალო ფაკულტეტისა დაკმაყოფილებულ იქმნეს და ექიმი ვ. კაკაბაძე დამტკიცებულ იქმნეს დიაგნოსტიკის კლინიკის ლაბორანტად, პირველი აპრილიდან.

განიხილეს: ექიმ მ. არჯევანიძის დამტკიცება ორდინატორად საბეზო კათედრასთან.

განიხილეს: თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობისა, ექიმი მ. არჯევანიძე დამტკიცებულ იქმნეს ორდინატორად საბეზო კათედრასთან, ნაცვლად ექ. ფანიაშვილისა, (რომელიც სამსახურში გამოუცხადებლობის გამო დათხოვნილად ითვლება), თექვსმეტი მარტიდან.

განიხილეს: სამკურნალო ფაკულტეტის მოხსენება, რომ სარედაქციო კომისიაში ფაკულტეტის მხრით არჩეულია პროფ. ვარლამ მოსეშვილი.“

„1920 წლის 14 სექტემბერი (ოქმი №18)

განიხილეს: სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობა დამტკიცებულ იქმნეს პროფ. ალექსანდრე ალადაშვილი ფაკულტეტის დეკანად, ნაცვლად ს. ამირეჯიბისა.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა.

განიხილეს: ამავე ფაკულტეტის შუამდგომლობა, დამტკიცებულ იქმნეს
ა) პროფ. სვიმ. ამირეჯიბი ჰიგიენის კათედრის დროებით გამგედ.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა.

ბ) პროფ. ალ. ალადაშვილი ფაკულტეტის თერაპიული კლინიკის დროებით გამგედ.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა.

განიხილეს: სამკურნალო ფაკულტეტის შუამდგომლობა:

ა) გადარიცხულ იქმნეს ექიმი შალვა მიქელაძე*
თერაპიული კლინიკის ასისტენტად.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა.

* შალვა მიქელაძემ უნივერსიტეტში რიგით მესამე სადოქტორო დისერტაცია დაიცვა აკაკი შანიძისა და მიხეილ წინამძღვრიშვილის შემდეგ, 1924 წელს. ნაშრომის თემა საქართველოსთვის იმხანად პრობლემურ დაავადებას, მალარიას შეეხებოდა – „მასალები სისხლის წებოვნებისა და შედედების თვისებების შესასწავლად მალარიის დროს“

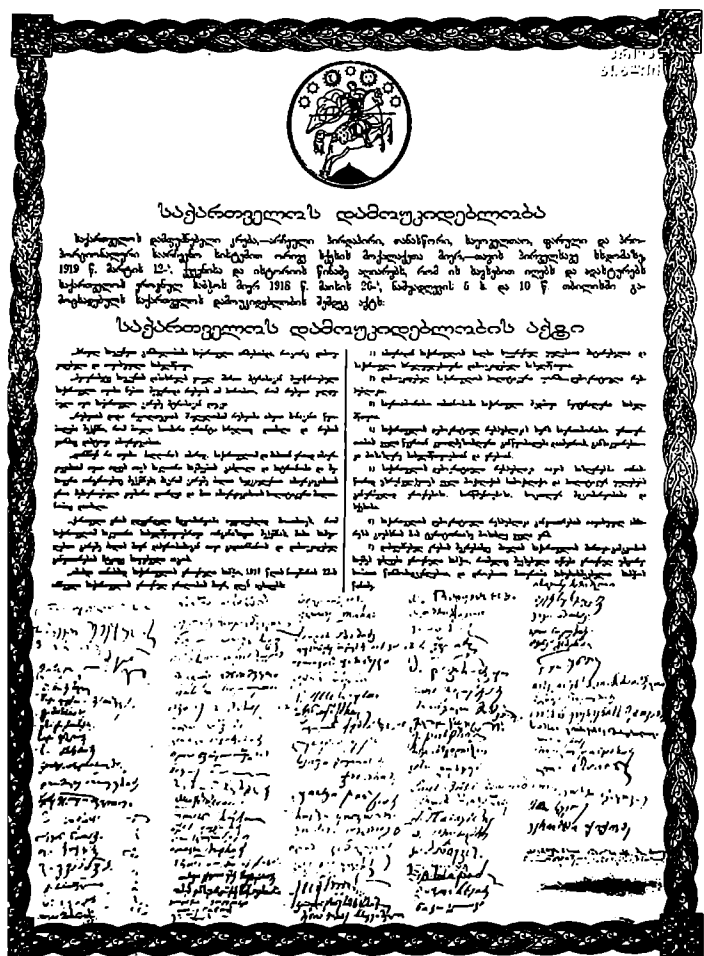
შალვა მიქელაძე თავისუფლად ფლობდა გერმანულ, ფრანგულ და რუსულ ენებს. მისი სამეცნიერო სტატიები სამივე ენაზე ქვეყნდებოდა. 1925 წელს იგი მივლინებით გააგზავნეს პარიზის, ბერლინისა

და ვენის კლინიკებში მკურნალობის ახალი მეთოდების შესასწავლად. მივლინებიდან იგი თერაპიული კლინიკის პროექტით დაბრუნდა. რაც მოგვიანებით კიდევ განაზოცრცელა.

1930 წელს შალვა მიქელაძემ კუჭ-ნაწლავის სნეულებათა შესახებ ორტომიანი სახელმძღვანელო გამოსცა.

საინტერესოა, რომ შალვა მიქელაძე საქართველოს ეროვნული საბჭოს წევრი და სამანდატო საბჭოს თავმჯდომარე იყო. ამდენად, 1918 წლის 26 მაისს მიღებულ საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტზე მისი ხელმოწერაც იძებნება.

7. 12/26/17

საქართველოს დამოუკიდებლობის დეკლარაცია

ქართველ ექიმთა კონგრესი

ბ) დამტკიცებულ იქმნეს ექიმი მ. მუჯირი ფიზიოლოგიის კათედრის ასისტენტად პირველი ივლისიდან.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა.

ც) დამტკიცებულ იქმნეს ექიმი ს. ყიფშიძე ნერვების კლინიკის ასისტენტად.

დაადგინეს: შეწყნარებულ იქმნა."

„1920 წლის 15 ოქტომბერი (ოქმი №19)

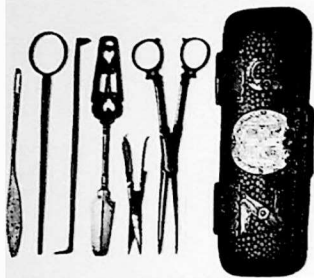
განიხილეს: იმავე ფაკულტეტის შუამდგომლობა, არჩეულ იქმნეს მეანობის კლინიკის გამგე პროფესორად მედიცინის დოქტორი ივანე თიკანაძე.

დაადგინეს: შუამდგომლობა შეწყნარებულ იქმნა და ბ-ნი ივანე თიკანაძე არჩეულ იქმნა მეანობის კლინიკის გამგე პროფესორად.

განიხილეს: იმავე ფაკულტეტის შუამდგომლობა, არჩეულ იქმნეს მედიცინის დოქტორი გაბრიელ ლამბარაშვილი გინეკოლოგიის კლინიკის გამგე პროფესორად.

დაადგინეს: შუამდგომლობის თანახმად, გაბრიელ ლამბარაშვილი არჩეულ იქმნა გინეკოლოგიური კლინიკის გამგე პროფესორად პირველი სექტემბრიდან."

1.3 Academic Personnel of the Faculty of Medicine

After ten years from the establishment of the University, the highest number of scholars was recruited by the Faculty of Medicine, where it reached 136 scientists. The number of academic personnel at other faculties was much lower: 39 at Social-Economic, 47 at Polytechnic, 87 at the Pedagogical and 48 at Agrarian.

In February 1928, the personnel of the Faculty of Medicine consisted of 89 members, including 17 Professors, 1 Professor Emeritus, 4 Docents, 4 Privat-docents, 5 lecturers, 25 Senior Assistants, 36 Junior Assistants; 45 medical residents were also involved in the study process.

The number of Professors and Docents at the Faculty of Medicine reached 21. Eighteen of them owned an academic degree. The faculty employed 61 assistants, of whom 58 held degrees. Professor Emeritus and Privat-docents delivered optional courses.

DEANS OF THE FACULTY OF MEDICINE:

- From the establishment till the 24th of October 1918 – Professor Emeritus Petre Melikishvili
- 24/X/1918-29/IV/1919 – Prof. Varlam Moseshvili
- 29/IV/1919-6/IX/1919 – Prof. Aleksandre Natishvili
- 6/IX/1919-6/IX/1920 – Prof. Svimon Amirejibi
- 6/IX/1920-17/XII/1924 – Prof. Aleksandre Aladashvili
- 17/XII/1924-21/II/1927 – Prof. Grigol Mukhadze
- 21/II/1927 – XII/1929 – Prof. Aleksandre Machavariani

ISSUES OF APPOINTMENT OF ACADEMIC PERSONNEL AT THE MEETINGS OF THE BOARD OF PROFESSORS

Below are given the extracts from the minutes of the meetings of the Board of Professors, concerning the issues of appointment of academic personnel at the chair of the Faculty of Medicine.

October 8, 1919 (minutes of meeting №37)

Subject under discussion: Vladimer Tsetskhladze's approval.

Resolution: According to the petition of the Faculty of Medicine, Doctor V. Tsetskhladze was appointed to the position of Assistant at the chair of Normal Anatomy from August 20, 1919.

October 30, 1919 (minutes of meeting №30)

Subject under discussion: Prof. Svimon Amirejibi's approval.

Resolution: According to the elections held at the Faculty of Medicine, Prof. Svimon Amirejibi, was appointed to the post of Director of the Sanitary Institute from September 16, 1919.

Subject under discussion: Doctor M. Tsinamdzghvrishvili's approval.

Resolution: According to the petition of the Faculty of Medicine, M. Tsinamdzghvrishvili was appointed to the position of Assistant at the chair of Diagnostics from October 15, 1919.

Subject under discussion: Dr. M. Tskhakaia's approval.

Resolution: According to the petition of the Faculty of Medicine, Doctor Mikheil Tskhakaia was appointed to the position of medical resident at the chair of Surgical Pathology from October 15, 1920.

University students, 1920

November 13, 1919 (minutes of meeting №40)

Subject under discussion: Reports of the Faculty of Medicine:

1) Faculty Dean, Prof. A. Natishvili left the position of the Dean and Prof. S. Amirejibi was elected to replace him from the 3rd of October.

Resolution: Prof. S. Amirejibi should be appointed to the position of the Dean of the Faculty of Medicine from the 3rd of November.

2) S. Gogitidze, Professor of Odessa University was elected as Administrator of the Children's Hospital from the 10th of November.

Resolution: Professor Gogitidze was elected unanimously by secret ballot.

3) The following people were elected as: 1) Assistants at the chair of Bacteriology, Elene Chijavadze, Ivanova-Amirejibi (on October 10); 2) Medical Residents at the chair of Diagnostics, Ioseb Abakelia (on October 15), Nikoloz Makhviladze (on October 10).

November 29, 1919 (minutes of meeting №41)

Subject under discussion: Prof. Niko Kakhiani's election to the chair of Topographic Anatomy and Operative Surgery.

Resolution: According to the Faculty of Medicine nomination, Prof. Niko Kakhiani was unanimously elected as Professor of the chair of Topographic Anatomy and Operative Surgery.

Subject under discussion: Doctor Svimon Kipshidze's approval as Assistant at the chair of Physiology.

Resolution: According to the petition of the Faculty of Medicine, Doctor Svimon Kipshidze was appointed to the position of Assistant at the chair of Physiology.

Subject under discussion: Doctor Svimon Sakvarelidze's approval as Assistant at the chair of Normal Anatomy.

Resolution: According to the petition of the Faculty of Medicine, Doctor Simon Sakvarelidze was appointed to the post of Assistant at the chair of Normal Anatomy (replacing K. Ioseliani) from November 15.

January 4, 1920 (minutes of meeting №44/1)

Subject under discussion: The report of the Faculty of Medicine stating that delivering the lectures at the chair of Pathology and Therapy is assigned to Prof. A. Aladashvili.

April 3, 1920 (minutes of meeting №8)

Discussed: Approval of Professor Y. Anfimov to the position of temporary teacher at the chair of Psychiatry and Neurology.

Ivory female anatomical figure, Italy, 1701-1730

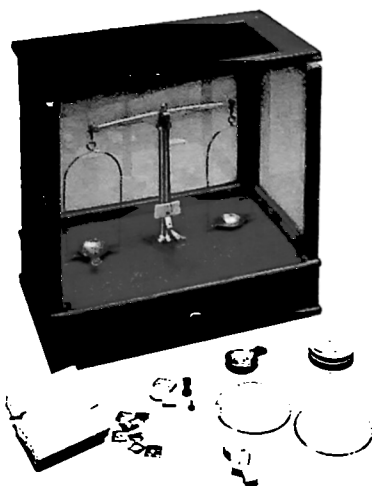

* Aleksandre Aladashvili graduated from Tartu University. He worked in Khar-kov and Simferopol Universities. In 1918 he was invited to Tbilisi University. Aleksandre returned to his native country as a renowned doctor and scientist and began his work at the faculty of Medicine, Chair of Internal Diseases:

"I must admit that after arriving in Tbilisi, I spent several days as if in a haze. My friends received me with great love and joy. On the next day we hurried to the University. I went round the spacious rooms overwhelmed with extreme pride, congratulating myself with the realization of my dream. Here it was — the Georgian University," wrote Aleksandre Aladashvili after returning to his native country.

Supposedly, Aleksandre Aladashvili's descendents inherited the feeling of pride from him. His grandson, third generation doctor, Doctor of Science, Professor Aleksandre (Vakhtang) Aladashvili works at the University today. He heads the University Chair of Internal Diseases and the Department of Interventional Medicine and Diagnostics at G. Chapidze Emergency Cardiology Center; he is also the president of the Society of Cardiologists of Georgia.

Aleksandre Aladashvili was awarded the state prize for his contribution to the development of interventional cardiology in Georgia

Decided: To satisfy the petition of the Faculty of Medicine and appoint Y. Anfimov to the position of temporary teacher at the chair of Psychiatry and Neurology from May 1.

Discussed: Approval of Master of Pharmacy I. Tkeshelashvili to the position of temporary Assistant at the chair of Pharmacy&Pharmacognosy.

Decided: According to the petition of the Faculty of Medicine, Master of Pharmacy I. Tkeshelashvili was appointed as temporary Acting Assistant at the chair of Pharmacy&Pharmacognosy from March 1.

Discussed: Approval of A. Nalishvili and N. Kakabiani to the positions of heads of the chair of Histology.

Decided: According to the petition of the Faculty of Medicine, Professors Aleksandre Nalishvili and Niko Kakabiani were appointed as heads of the chair of Histology from March 1.

Discussed: Approval of Doctor Zaitsev and Doctor Rostombegov as temporary Assistants at the chair of Histology.

Decided: According to the petition of the Faculty of Medicine, Doctor Zaitsev and Doctor Rostombegov were appointed as temporary assistants at the chair of Histology from March 1.

Discussed: Doctor V. Kakabadze's approval as Laboratory Assistant of the Diagnostic Clinic.

Decided: To satisfy the petition of the Faculty of Medicine and appoint Doctor V. Kakabadze to the position of Laboratory Assistant at the Diagnostic Clinic, from April 1.

Discussed: Doctor M. Arjevanidze's approval as Medical Resident of the Midwife chair.

Discussed: According to the petition of the Faculty of Medicine, appoint Doctor M. Arjevanidze to the position of Medical Resident at the Midwife chair, in place of Doctor Paniashvili (who is considered to be dismissed due to the absence from work) from March 16.

Discussed: The report of the Faculty of Medicine on the election of Professor Varlam Moseshvili to the Editorial Commission.

September 14, 1920 (minutes of meeting №18)

Discussed: According to the petition of the Faculty of Medicine, appoint Professor Aleksandre Aladashvili to the post of the Dean of the Faculty instead of S. Amirejibi.

Decided: Accepted.

Discussed: The petition of the same Faculty.

Appoint: a) Prof. S. Amirejibi as temporarily head of the chair of Hygiene.

Decided: Accepted.

b) Prof. A. Aladashvili as temporarily head of the Therapeutic Clinic of the Faculty.

Decided: Accepted.

Discussed: The petition of the Faculty of Medicine:

a) Transfer Dr. Shalva Mikeladze* to the position of Assistant of the Therapeutic Clinic.

Decided: Accepted.

* Shalva Mikeladze was the third person who defended a doctoral thesis at the University in 1924, after Akaki Shanidze and Mikheil Tsinamdzghvishvili. The topic of the thesis concerned Malaria, a problematic disease of that time in Georgia: "Samples for the Examination of Blood Viscosity and Clotting Properties in Case of Malaria".

Shalva Mikeladze was fluent in German, French and Russian languages. His scientific articles were published in all the three languages. In 1925 he was sent to study new methods of treatment in Paris, Berlin and Vienna clinics. From the trip he returned with the project of the therapeutic clinic, which was later implemented.

In 1930, Shalva Mikeladze issued a two-volume coursebook on gastrointestinal diseases.

It is interesting that Shalva Mikeladze was a member of the Georgian National Council and Chairman of the Mandate Council. Thus, his signature is identified on the Independence Act of Georgia, adopted on May 26, 1918.

Sh. Mikeladze

b) Appoint Dr. M. Mujiri as Assistant at the chair of Physiology from July 1.

Decided: Accepted.

c) Appoint Dr. S. Kipshidze as Assistant of the Neurological Clinic.

Decided: Accepted.

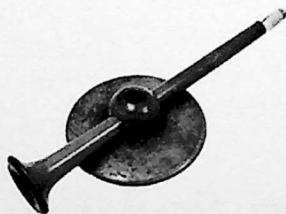
October 15, 1920 (minutes of meeting №19)

Discussed: Petition of the Same faculty, elect Doctor of Medicine, Professor Ivane Tikanadze as Head of the Obstetrics Clinic.

Decided: To satisfy the petition and appoint Professor Ivane Tikanadze to the position of Head of the Obstetrics Clinic.

Discussed: The application of the same faculty on the election of Doctor of Medicine, Professor Gabriel Ghambarashvili as Head of the Gynaecological Clinic.

Decided: To elect Professor Gabriel Ghambarashvili as Head of the Gynaecological Clinic from September 1, in accordance with the application.

ადამიანები, რომელთაც საქართველოს უნივერსიტეტი და საკუთრივ სამედიცინო ფაკულტეტი შექმნეს, გამორჩეულნი იყვნენ არა მხოლოდ პროფესიონალიზმითა და საქმის ცოდნით, არამედ ერუდიციით, ენების ფლობით, არტისტიზმით და ინტერესების სიფართოვით. ეს ნიჭიერება მათ შთამომავალთა მრავალმხრივ შემოქმედებით საქმიანობაზეც აისახა: ელენე ახვლედიანი, ავთო ვარაზი, ბრწყინვალე ვირსალაძეები...

რომ არა რეპრესიები, სრული იზოლაცია თავისუფალი სამყაროსგან და საშინელი იდეოლოგიური წნეხი, ისინი ალბათ გაცილებით უკეთ გამოავლენდნენ ყველა თავის შესაძლებლობას და, ცხადია, ამ ქვეყნის ბედიც და მათი პირადი კარიერაც უფრო წარმატებულად განვითარდებოდა.

მელიტონ ბალანჩივაძის მიერ კიევში დაარსებული ქართველ მომღერალთა და მოცეკვავეთა სტუდენტური გუნდი

მომღერალთა შორის რამდენიმე სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტი და საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ექიმად იმუშავებს (გიორგი ჭოლოშვილი, ალექსანდრე თუმანიშვილი, ალექსი ბეთანელი, გ. ნათიშვილი, მიხაკო ჩხენკელი)

1.4 სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრის გამგეები

ნიკოლოზ საულის ძე კახიანი (1884-1928) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1917), პროფესორი (1917), ქირურგი და მორფოლოგი. 1919 წლიდან აირჩიეს სამკურნალო ფაკულტეტის ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერაციული ქირურგიის კათედრის გამგედ. 1921 წლიდან სიცოცხლის ბოლომდე ხელმძღვანელობდა ქირურგიული პროპედევტიკის კათედრას.

იოველ გრიგოლის ძე ქუთათელაძე* (1887-1963) – ფარმაციის მაგისტრი (1919), პროფესორი (1921), ბიოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი (1935), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (1946), ფარმაკოქიმიკოსი, საქართველოში უმაღლესი განათლების, ქიმიურ-ფარმაცევტული მრეწველობისა და ფარმაკოქიმიური მეცნიერების ფუძემდებელი. 1921 წლიდან მუშაობდა უნივერსიტეტში, იყო ფარმაციის, ფარმაკოგნოზიისა და სასამართლო მედიცინის ლაბორატორიის გამგე, უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭოს მდივანი.

მიხეილ დოროთეს ძე წინამძღვრიშვილი** (1882-1956) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1921), პროფესორი (1924), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (1946), თერაპევტი, საქართველოში მეცნიერული თერაპიისა და კარდიოლოგიის ფუძემდებელი. 1921-1930 წლებში ხელმძღვანელობდა სამკურნალო ფაკულტეტის დიაგნოსტიკის კათედრას.

სპირიდონ სიმონის ძე ვირსალაძე (1868-1930) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1910), პროფესორი (1919), თერაპევტი, საქართველოში მეცნიერული თერაპიისა და ტროპიკული მედიცინის ერთ-ერთი ფუძემდებელი. 1919 წელს აირჩიეს თსუ-ის პათოლოგიური თერაპიის კათედრის გამგედ, ხოლო 1921 წელს ჰოსპიტალური თერაპიის კათედრის გამგედ. მისი ინიციატივით დაარსდა ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოება, რომელმაც დიდი როლი შეასრულა უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებაში.

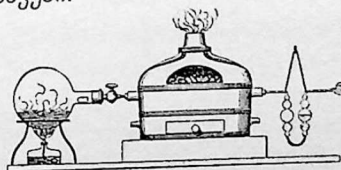
ალექსანდრე პეტრეს ძე წულუკიძე (1888-1967) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1925), პროფესორი (1930), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (1955), ქირურგი-უროლოგი, საქართველოში მეცნიერული უროლოგიის ერთ-ერთი ფუძემდებელი, ხელმძღვანელობდა უროლოგიის კათედრას.

სვიმონ ნიკიფორეს ძე ყიფშიძე (1887-1953) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1924), პროფესორი (1927), ნევროპათოლოგი, საქართველოში მეცნიერული ნევროპათოლოგიის ფუძემდებელი. 1925-1930 წლებში უნივერსიტეტში ხელმძღვანელობდა ნერვულ სნეულებათა კათედრას.

* იოველ ქუთათელაძე – ივანე ჯავახიშვილის ვაჟი ერთ-ერთ ინტერვიუში იგონებს, რომ 30-იან წლებში, როცა მისივე დაარსებული უნივერსიტეტიდან დაითხოვეს და რეპრესიები გაძლიერდა, ივანე ჯავახიშვილი იზოლაციაში აღმოჩნდა. სულ რამდენიმე ადამიანმა შეინარჩუნა მასთან ძველი ურთიერთობები. ამ მცირერცხოვანთა შორის იყო იოველ ქუთათელაძე, რომელიც სიცოცხლის ბოლომდე საკუთარი ხელით უმზადებდა მელანს მეგობარსა და თანამოაზრეს პარკერის მუდმივი კალმისთვის. [წიგნიდან „მამა“]

იოველ ქუთათელაძე წამყვან ფარმაცოლოგებთან ერთად: პავლე ჭუმბურიძე, ედუარდ აბოლი, ნიკოლოზ მასხულია, ვალერიან შოთაძე, ვალოდია ხუხია და სხვები.

****** მიხეილ წინამძღვრიშვილი იყო პირველი, ვინც საკუთრივ უნივერსიტეტში დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია მედიცინის დარგში.

უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით, 1927-1928 წლებში მიხეილ წინამძღვრიშვილი მივლინებულ იქნა ბერლინში, შარიტეს კლინიკაში, აღიარებულ თერაპევტთან, პროფესორ გუსტავ ფონ ბერგმანთან (Gustav von Bergmann) სპეციალიზაციის გასაგვლად, შემდეგ კი ვენასა (ვენკენბახის კლინიკა) და პარიზში (ვაკეზი).

ისტორიას შემორჩა პროფესორ გუსტავ ფონ ბერგმანის მიერ ქართველი ექიმის შეფასება: „საქართველოდან კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ჩვენს კლინიკაში მოავლინეს პროფესორი მიხეილ წინამძღვრიშვილი. მე მას დავავალე ერთი პალატის ავადმყოფებისათვის დიაგნოზის დასმა. მან მიპასუხა, რომ ამის გაკეთებას ავადმყოფთა ისტორიებისა და თვით ავადმყოფების მდგომარეობის შესწავლის შემდეგ შეძლებდა. დანიშნულ დღეს მან საჯაროდ მოგვახსენა თავისი დიაგნოზები. ისინი სრულად დაემთხვა კლინიკის დიაგნოზებს. დავეჭვდი, იქნებ ჩვენი ექიმები დაეხმარნენ-მეთქი და მივიყვანე ავადმყოფთან, რომელიც ძილით იყო მიღებული და ჯერ არავის გაესინჯა. ჰერ წინამძღვრიშვილმა 45 წუთი მოანდომა გასინჯვას და მოხდა სასწაული, ჩვენი დიაგნოზები აქაც სრულად დაემთხვა ერთმანეთს. ამიტომ შემიძლია თამამად ვთქვა, რომ ჩვენს წინაშე დგას ფენომენალური ცოდნისა და ასეთივე რანგის პრაქტიკოსი ინტერნისტი. ბედნიერია ის ერი, რომელსაც პროფესორ წინამძღვრიშვილის მსგავსი შვილები ჰყავს!“

(წყარო: გაზეთი „მედიცინა“, 18 მაისი, 2004 წ., ხუტა პაჭკორიას სტატია „გუსტავ ბერგმანი და მიხეილ წინამძღვრიშვილი“).

მიხეილ წინამძღვრიშვილის სამედიცინო დინასტიას ღირსეულად აგრძელებს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შინაგან

დაავადებათა პროპედევტიკისა და ლაბორატორიული დიაგნოსტიკის კათედრის გამგე, პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი ბეჟან წინამძღვრიშვილი, რომელიც ამავდროულად არის კლინიკური და ექსპერიმენტული კარდიოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი.

ბერლინში შარიტეს
კლინიკა

სიმონ კონსტანტინეს ძე გოგითიძე* (1872-1927) – მეცნიერებათა დოქტორი (1904), პროფესორი (1912), საქართველოში მეცნიერული პედიატრიის ფუძემდებელი, 1921 წლიდან იყო თსუ-ის ბავშვთა სნეულებების კათედრის გამგე.

ივანე ელიშუქის ძე თიქანაძე (1868-1943) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1897), პროფესორი (1919), მეან-გინეკოლოგი, საქართველოში მეცნიერული მეანობის ერთ-ერთი ფუძემდებელი, თსუ-ში მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრის დამაარსებელი და სიცოცხლის ბოლომდე მისი უცვლელი ხელმძღვანელი.

გაბრიელ გრაგოლის ძე ლამბარაშვილი (1878-1954) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1912), პროფესორი (1917), მეან-გინეკოლოგი, საქართველოში თეორიული და პრაქტიკული მეანობა-გინეკოლოგიის ერთ-ერთი ფუძემდებელი. 1920-1930 წლებში ხელმძღვანელობდა მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრას.

ბორის კონსტანტინეს ძე ლოლობერიძე (1884-1954) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1919), პროფესორი (1930), მეან-გინეკოლოგი, საქართველოში სამეანო-გინეკოლოგიური სკოლის ერთ-ერთი ფუძემდებელი. 1921 წლიდან ხელმძღვანელობდა პათოლოგიური ანატომიის ინსტიტუტსა და კათედრას, ხოლო 1922 წელს დამტკიცდა სამკურნალო ფაკულტეტის დოცენტის თანამდებობაზე.

გიორგი გრიგოლის ძე ელიაშვილი (1892-1937) – მიკრობიოლოგი, ბაქტერიოლოგიური ინსტიტუტის დამაარსებელი საქართველოში. 1927-1929 წლებში ხელმძღვანელობდა ჰიგიენისა და მიკრობიოლოგიის კათედრებს.

ვლადიმერ ყაფლანის ძე ჟღენტი (1891-1972) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1925), პროფესორი (1925), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (1950), პათოლოგ-ანატომი, საქართველოში პათოლოგიური ანატომიის ფუძემდებელი. 1922-1930 წლებში იყო პათანატომიის კათედრის გამგე. 1925 წელს სამკურნალო ფაკულტეტზე დააარსა სასამართლო მედიცინის კათედრა, რომელსაც თვითონვე ხელმძღვანელობდა.

ნიკოლოზ მიხეილის ძე ასპისოვი (1877-1952) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1910), პროფესორი (1922), ოტორინოლარინგოლოგი, საქართველოში კლინიკური ოტორინოლარინგოლოგიის ფუძემდებელი. 1922-1930 წლებში მუშაობდა სამკურნალო ფაკულტეტის ოტორინოლარინგოლოგიის კათედრის გამგედ.

ვალერიან ნიკოლოზის ძე როსტომბეგოვი – (1878-1965) პარაზიტოლოგი, 1920 წლიდან მუშაობდა ასისტენტად, ლექტორად, კათედრის გამგედ. მას ეკუთვნის ქართულ ენაზე ფუნდამენტური სახელმძღვანელო სამედიცინო პარაზიტოლოგიაში.

ვლადიმერ ვასილის ძე ვორონინი (1870-1960) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1897), პროფესორი (1908), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო აკადემიკოსი, პათოფიზიოლოგი, საქართველოში მეცნიერული პათოფიზიოლოგიის ფუძემდებელი. 1923-1930 წლებში ხელმძღვანელობდა პათოლოგიური ფიზიოლოგიის კათედრას.

კონსტანტინე დავითის ძე ერისთავი (1889-1975) – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი (1926), საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (1950), ქირურგი, 1928-1930 წლებში ხელმძღვანელობდა სამკურნალო ფაკულტეტის ზოგადი ქირურგიის კათედრას.

იაკობ ათანასეს ძე ანფიმოვი (1852-1930) – ნევროპათოლოგი და ფსიქიატრი. 1920-1925 წლებში ხელმძღვანელობდა სამკურნალო ფაკულტეტის ნერვულ სნეულებათა კათედრას.

კონსტანტინე ერისთავი

აღსანიშნავია, რომ სამკურნალო ფაკულტეტზე დაარსებული კათედრებისა და კლინიკების ხელმძღვანელები შემდგომში საქართველოში ცალკეული კლინიკური დარგების ფუძემდებლები გახდნენ.

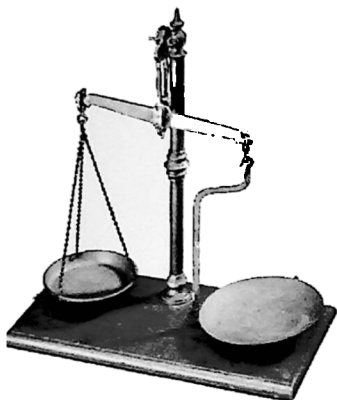
მარიამ უგრელიძე 1904 წელს ჩაირიცხა პეტერბურგის ქალთა უმაღლეს სამედიცინო კურსებზე, შემდეგ სწავლა გააგრძელა მონპელიეს უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტზე, რომლის დამთავრების შემდეგ, 1909 წელს გაემგზავრა ლოზანაში (შვეიცარია) სწავლის გასაგრძელებლად. 1921 წელს მარიამ უგრელიძე კათედრის გამგის, სიმონ გოგიტიძის მიერ მიწვეულ იქნა პედიატრიის კათედრაზე. 1929 წელს მარიამ უგრელიძის ინიციატივით დაარსდა საქართველოს პედიატრთა საზოგადოება. 1930 წელს მიენიჭა მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი.

„ერთ დღეს მარიამ უგრელიძის სახლში გაისმა ტელეფონის ზარი. დედამ დაიმახსოვრა სახელი და გვარი – რეკავდა ვინმე ვანიჩკა ჩოხელი. მან შეატყობინა მარიამ უგრელიძეს, რომ თბილისის რკინიგზის სადგურში დგას ვაგონი, რომელსაც ეს-ესაა გაუშვებენ რუსეთში და რომ ეს ვაგონი სავსეა უპატრონოთა სახლებიდან გამოყვანილი ბავშვებით. ეს ბავშვები რეპრესირებული მშობლების შვილები იყვნენ. მარიამი შუალამისას წავიდა რკინიგზის სადგურში და მისი წყალობით ბავშვებით სავსე ვაგონი მოხსნეს შემადგენლობიდან, ხოლო ამის შემდეგ გაფორმდა დოკუმენტი, რომლის თანახმად, ეს ბავშვები დაავადებულნი იყვნენ დიზენტერიით და ეპიდემიის გავრცელების საშიშროების გამო მათი გადაადგილება არ შეიძლებოდა. დოკუმენტს ხელს აწერდა მარიამ უგრელიძე. ასე გადარჩა უამრავი ბავშვი სამშობლოს დაკარგვას მისი წყალობით“ (მაია ჩაჩავას მოგონებებიდან)

<https://www.oversi.ge/ka/cnobar/1063/---pirveli-qarTveli-profesori-aali>

1.4 Heads of Chairs at the Faculty of Medicine

Nikoloz Kakhiani (1884-1928) – Doctor of Medical Sciences (1917), Professor (1917), surgeon and morphologist. From 1919 he was elected as Head of the chair of Topographic Anatomy and Operative Surgery at the Faculty of Medicine. From 1921 till the end of his life he led the chair of Surgical Propaedeutics.

Iovel Kutateladze (1887-1963) – Master of Pharmacy (1919), Professor (1921), Doctor of Biological Sciences (1935), Academician of the Georgian Academy of Sciences (1946), pharmacologist-chemist; founder of higher education, Chemical&Pharmaceutical Industry and Pharmacology in Georgia. From 1921 he worked at the University as Head of Pharmacy, Pharmacognosy and Forensic Laboratory, Secretary of the Board of Professors of the University.*

Aleksandre Aladashvili (1876-1950) – Doctor of Medical Sciences (1911), Professor (1919), Academician of the Georgian Academy of Sciences (1946), therapist, one of the founders of scientific therapy in Georgia. In the years 1919-1921, he led the chair of Diagnostics of Internal Diseases at the Faculty of Medicine.

*Mikheil Tsinamdzghvrishvili** (1882-1956) – Doctor of Medical Sciences (1921), Professor (1924), Academician of the Georgian Academy of Sciences (1946), therapist, one of the founders of scientific therapy and cardiology in Georgia. In the years 1921-1930, he led the Diagnostics chair at the Faculty of Medicine.*

Spiridon Virsaladze (1868-1930) – Doctor of Medical Sciences (1910), Professor (1919), therapist, one of the founders of scientific therapy and tropical medicine in Georgia. In 1919 he was elected as Head of the chair of Pathological Therapy at the Faculty of Medicine, and in 1921 he was appointed Head of the chair of Hospital Therapy. He initiated the establishment of the Society of Georgian Physicians and Naturalists, which later played a major role in the foundation of the Faculty of Medicine at the University.

Aleksandre Tsulukidze (1888-1967) – Doctor of Medical Sciences (1925), Professor (1930), Academician of the Georgian Academy of Sciences (1955), surgeon-urol-ogist, one of the founders of scientific urology in Georgia, Head of the chair of Urology.

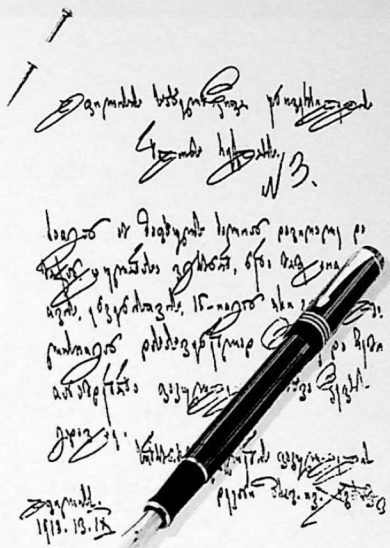
Svimon Kipshidze (1887-1953) – Doctor of Medical Sciences (1924), Professor (1927), neuropathologist, founder of scientific neuropathology in Georgia. In 1925-1930 he led the chair of Neurology.

Simon Gogitidze (1872-1927) – Doctor of Sciences (1904), Professor (1912), founder of scientific pediatrics in Georgia, Head of the chair of Pediatrics at the Faculty of Medicine from 1921.

Ivane Tikanadze (1868-1943) – Doctor of Medical Sciences (1897), Professor (1919), obstetrician-gynaecologist, one of the founders of scientific obstetrics and gy-

* In one of his interviews Ivane Javakhishvili's son remembers that in the 1930s, after being dismissed from the University established by him and after the intensification of repressions, Ivane Javakhishvili found himself in isolation. Only a few people kept old relationships with him. Among them was Iovel Kutateladze, who kept preparing ink for his friend and soulmate's Parker fountain pen till the end of his life, with his own hands.

/ "Father" /

Handwritten by Ivane Javakhishvili

With the employees of the Pharmacochemistry Institute. In the centre – Iovel Kutateladze and Ivane Javakhishvili

naecology in Georgia, founder of the chair of Obstetrics and Gynaecology at the Faculty of Medicine and its Head till the end of his life.

Gabriel Ghambarashvili (1878-1954) – Doctor of Medical Sciences (1912), Professor (1917), obstetrician-gynaecologist, one of the founders of theoretical and practical obstetrics and gynaecology in Georgia. In 1920-1930 he led the chair of Obstetrics and Gynaecology.

Boris Ghoghoberidze (1884-1954) – Doctor of Medicine (1919), Professor (1930), obstetrician-gynaecologist, one of the founders of obstetrics and gynaecology school in Georgia. From 1921 he led the Institute and chair of Pathoanatomy, and in 1922 he was appointed as Docent at the Faculty of Medicine.

Giorgi Eliava (1892-1937) – Microbiologist, founder of the Institute of Bacteriology in Georgia. In 1927-1929 he led the chair of Hygiene and Microbiology.

Vladimer Zhghenti (1891-1972) – Doctor of Medical Sciences (1925), Professor (1925), Academician of the Academy of Sciences of Georgia (1950), pathoanatomist, founder of Pathoanatomy in Georgia. In 1922-1930 he was Head of the Pathoanatomy chair. In 1925, he founded the chair of Forensic Medicine at the Faculty of Medicine, and led it by himself.

Nikolai Aspisov (1877-1952) – Doctor of Medical Sciences (1910), Professor (1922), otorhinolaryngologist, founder of clinical otorhinolaryngology in Georgia. In 1922-1930 he worked as head Otorhinolaryngology chair at the Faculty of Medicine.

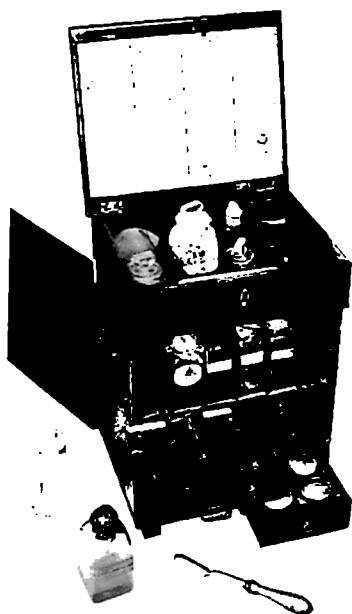
Valerian Rostombegov (1878-1965) – Parasitologist, from 1920 he worked as an assistant, lecturer, Head of the chair. He is the author of the fundamental textbook on medical parasitology in Georgian.

Vladimir Voronin (1870-1960) – Doctor of Medical Sciences (1897), Professor (1908), Honorary Academician of the Georgian Academy of Sciences, pathophysiological, founder of scientific pathophysiology in Georgia. In 1923-1930 he led the chair of Pathophysiology.

Konstantine Eristavi (1889-1975) – Doctor of Medical Sciences (1926), Academician of the Georgian Academy of Sciences (1950), surgeon. In 1928-1930 he led the chair of General Surgery at the Faculty of Medicine.

Yakov Anfimov (1852-1930) – Neuropathologist and psychiatrist. In 1920-1925 he led the chair of Neurology at the Faculty of Medicine.

It should be noted that the Heads of the chairs at the Faculty of Medicine later became the founders of the respective clinical fields in Georgia.

** Mikheil Tsinamdzghvrishvili was the first person who defended a doctoral thesis in the field of medicine at the University.

Upon decision of the Scientific Board of the University, in 1927-1928 Mikheil Tsinamdzghvrishvili was sent to Berlin to be trained by Professor Gustav von Bergmann, a therapist at the Charité Clinic. After that he was sent to Vienna and Paris.

Professor Gustav von Bergmann's assessment of the Georgian doctor has survived: "Professor Mikheil Tsinamdzghvrishvili was sent to our clinic from Georgia for raising his qualification. I gave him the task to diagnose patients in one ward. He replied that he could do this after examining the records and the condition of the patients themselves. On the appointed day, he stated his diagnosis publicly. They fully coincided with the previous diagnosis of the clinic. I suspected that our doctors had helped him and I brought him to the patient who had

entered that morning and had not been examined by others by that moment. It took Herr Tsinamdzghvrishvili 45 minutes to examine the patient and a miracle happened, our diagnoses coincided again. Therefore, I can proudly say that we face the internist with phenomenal knowledge and the practitioner of the same level. The nation that has children like Professor Tsinamdzghvrishvili is lucky!"

(Source: the newspaper "Medicine", May 18, 2004, article by Khuta Pachkorია "Gustav Bergmann and Mikheil Tsinamdzghvrishvili").

Mikheil Tsinamdzghvrishvili's medical dynasty is continued with dignity by Doctor of Medical Sciences, Professor Bezhan Tsinamdzghvrishvili, Head of the Chair of Propaedeutics of Internal Diseases and Laboratory Diagnostics at Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. At the same time, he is Director of the Clinical and Experimental Cardiology Institute.

1.5 სამკურნალო ფაკულტეტის კლინიკური ბაზები

ისტორიული საარქივო მასალა ადასტურებს, რომ უნივერსიტეტში უმაღლესი სამედიცინო განათლების ჩამოყალიბების პროცესში მიმდინარეობდა კლინიკური სწავლების გაუმჯობესებასა და შესაბამის ინსტიტუციურ მოწყობაზე მუდმივი ზრუნვა. „ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებამ“ სამკურნალო ფაკულტეტის კლინიკური ბაზების შესახებ ზრუნვა ჯერ კიდევ უნივერსიტეტისა და ფაკულტეტის დაარსებამდე დაიწყო.

საზოგადოების კრებაზე არჩეულმა კომისიამ დაამუშავა სამკურნალო ფაკულტეტის ჩამოყალიბების პროექტი, რომელშიც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭებოდა კლინიკების მოწყობას. კომისიამ გადაწყვიტა, „ამ თავითვე დაიკვეთოს ტფილისის მომავალ საგუბერნიო ერთობისაგან მიხეილის საავადმყოფო, ფსიქიატრიული და საანატომიო განყოფილებებით, აგრეთვე ოლღას საბებიო ინსტიტუტი.“ ოლღას საბებიო ინსტიტუტში, სამეანო-გინეკოლოგიური კლინიკის გარდა, უნდა მოთავსებულიყო ბავშვთა და თვალის კლინიკა 350-420 სანოლით.

ამ პერიოდში თბილისში ფუნქციონირებდა რამდენიმე სამკურნალო დაწესებულება, მათ შორის არამიანცის საავადმყოფო. კომისიის შეხვედრების ოქმებში აღნიშნულია, რომ ამ კლინიკებზე კომისიას „ფიქრიც კი არ შეეძლო“, რადგან „მაშინდელი ქალაქის გამგეობა და ამ დაწესებულებების სათავეში მყოფი პირნი არ თანაუგრძნობდნენ ქართული უნივერსიტეტის იდეას.“

გრიგოლ მუხაძე* თავის მოგონებებში აღნიშნავს, რომ, „სამწუხაროდ, მაშინაც, როდესაც საქართველო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გამოცხადდა და უკვე არსებობდა ქართული უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტი, როგორც უნივერსიტეტის გამგეობას, ისე ფაკულტეტს დიდი ომი დასჭირდა ზემოხსენებულ ორ დაწესებულებაში კლინიკების მოწყობის დროს. მონიწიანადმდგვეთა მოტივაციას კი წარმოადგენდა „ავადმყოფთა ინტერესების შებლაღვა.“

ოლღას საბებიო ინსტიტუტი

პროფესორთა საბჭოზე პერიოდულად განიხილებოდა „სამკურნალო-პროფილაქტიკური შენობების უნივერსიტეტის საკუთრებაში გადაცემისა და ფაკულტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესების საკითხი.“

1918 წლის 10 იანვრის სხდომაზე (ოქმი №7) ივანე ჯავახიშვილმა საბჭოს მოახსენა, „რომ ბატონ ლა-გრანჟს შემოუთვლია, რომ ჩვენს უნივერსიტეტს შეუძლია საფრანგეთიდან, პასტერის ინსტიტუტიდან*, ბაქტერიოლოგიური კაბინეტი“ (ქალაქის დაზიანების გამო დანარჩენი ტექსტი აღარ იკითხება, მაგრამ აქედანაც ცხადია, რომ საუბარია ფაკულტეტისთვის ბაქტერიოლოგიური კაბინეტის შეძენაზე).

* პასტერის ინსტიტუტი (Institut Pasteur) – კერძო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი პარიზში, რომელიც 1888 წლის 14 ნოემბერს გაიხსნა და დღემდე წარმატებით ფუნქციონირებს. ინსტიტუტის პირველი დირექტორი იყო ნობელის პრემიის ლაურიატი, მიკრობიოლოგი ლუი პასტერი

(Louis Pasteur), რომლის შრომებმა საფუძველი ჩაუყარა მიკრობიოლოგიის, როგორც დამოუკიდებელი მეცნიერების, განვითარებას. 1879 წელს, ქათმის ქოლერის გამოკვლევის დროს, პასტერმა აღმოაჩინა, რომ დასუსტებული მიკრობების შეყვანის შედეგად ქათმები არ იღუპოდნენ და ავადმყოფობის მიმართ შეუვალი ხდებოდნენ. ამ აღმოჩენამ პასტერი პროფილაქტიკური აცრების მეთოდის შემუშავებამდე მიიყვანა. აცრები მეტად ეფექტური საშუალება აღმოჩნდა მრავალ გადამდებ სნეულებასთან (როგორებიცაა: ციმბირის წყლული, ცოფი, წითურა) ბრძოლაში.

1919 წლის 14 იანვრის სხდომის ოქმში აღნიშნულია, რომ განსახილველი საგნებია: „1. მიხეილის საავადმყოფოსა და საბეზო ინსტიტუტის რეორგანიზაციის საკითხი.

განაჩენი: მოხდეს რეორგანიზაცია თანახმად სამკურნალო ფაკულტეტის გადაწყვეტილებისა შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან შეთანხმებით. ამ საქმის მოსაგვარებლად არჩეულ იქმნა კომისია: პროფ. ვ. მოსეშვილისა და ა. ნათიშვილისა და ექიმების ი. თიკანაძისა და გ. მუხაძისაგან.“

და მეორე განსახილველი საგანი: „სასანიტარო ინსტიტუტის დაარსებისა და მისი უნივერსიტეტთან დაკავშირების საკითხი.

* გრიგოლ მუხაძე – ქართველი ქირურგი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, მეცნიერული და პრაქტიკული ქირურგიის ერთ-ერთი ფუძემდებელი საქართველოში. გრიგოლ მუხაძეს დიდი ღვაწლი მიუძღვის საქართველოში ორთოპედიის, ტრავმატოლოგიის, ბავშვთა ქირურგიის, ონკოლოგიისა და ქირურგიის სხვა დარგების განვითარებაში.

გრიგოლ მუხაძემ შექმნა 2-ტომიანი სახელმძღვანელო კერძო ქირურგიაში, დააარსა საქართველოს ქირურგთა სამეცნიერო საზოგადოება. 1925 წლიდან იყო რესპუბლიკის ცენტრალური კლინიკური საავადმყოფოს დირექტორი.

გალაკტიონ ტაბიძე
და ოლღა ოკუჯავა

გრიგოლ მუხაძე, სპირიტუალისტად იქცა და ივანე გომართელთან ერთად, საუკეთესო ექიმად იყო აღიარებული და სწორედ ეს სამედიცინო იყო ჩართული ეს კავშირებს მკურნალობაში.

გრიგოლ მუხაძეს პირადად იცნობდა გალაკტიონ ტაბიძე და ასე ახასიათებდა პოეტი ექიმს:

„იგი, მართლაც, მუხასა ჰგავდა, როდესაც თეთრხალათებიან ექიმებით გარშემორტყმული იდგა საავადმყოფოს ერთ-ერთ ოთახში.“

აკადემიკოს გრიგოლ მუხაძის სახელობის სამახსოვრო მედალი საქართველოში წლების განმავლობაში გაიცემოდა მისივე სახელობის ქირურგთა სამეცნიერო საზოგადოების გამგეობის მიერ „სამამულო ქირურგიის განვითარების საქმეში დამსახურებისათვის“.

გრიგოლ მუხაძის სამედიცინო დინასტიკას ღირსეულად აგრძელებენ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა

დოქტორი ნინა მამამთავრიშვილი (შინაგან დაავადებათა პროპედევტიკისა და ლაბორატორიული დიაგნოსტიკის კათედრა) და ასოცირებული პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი გრიგოლ მამამთავრიშვილი (კლინიკური ქირურგიის კათედრა).

განაჩენი: საბჭო პრინციპიალურად სასურველად და სასარგებლოდ სთვლის სასანიტრო ინსტიტუტის დაარსებას და საჭიროდ მიაჩნია ამ ინსტიტუტის უნივერსიტეტთან დაკავშირება. პარლამენტის ჯანმრთელობის კომისიასთან შესათანხმებლად ამ საქმის გამო და უკვე შემუშავებული კანონპროექტის გადასასინჯად საბჭომ აირჩია კომისია შემდეგი პირებისაგან: პრ. ვ. მოსეშვილისა, ა. ნათიშვილისა, მედიცინის დოქტორებისა — ს. ვირსალაძისა, ი. თიკანაძისა და გ. მუხაძისაგან.“

1919 წლის 27 ივნისის სხდომაზე (ოქმი №35) განხილულ იქნა საკითხი საბებო ინსტიტუტის შენობაში სამი სართულის დათმობის შესახებ, ხოლო 16 სექტემბერს მთლიანად გადმოცემის შესახებ.

1928 წლისათვის სამკურნალო ფაკულტეტის კათედრების ნაწილი განთავსებული იყო უნივერსიტეტის საკუთრებაში მყოფ შენობებში. კერძოდ, ადამიანის ნორმალური ანატომიის, ჰისტოლოგიის, ოპერატიული ქირურგიის, ტოპოგრაფიული ანატომიის კათედრები განთავსებული იყო შენობაში, რომელიც მდებარეობდა კამოს ქუჩის №51-ში, ხოლო ფიზიოლოგიური ქიმიის, ფარმაციისა და ფარმაკოგნოზიის, სამკურნალო მიკრობიოლოგიის კათედრები ანასტასიას ქუჩის №22-ში მდებარე შენობაში. უნივერსიტეტის მიერ დაქირავებულ შენობებში, მათ შორის ფურცელაძის ქ. №15-ში მდებარე შენობაში, განთავსებული იყო ფიზიოლოგიისა და ფარმაკოლოგიის კათედრები, ხოლო პლეხანოვის პრ. № 121-ში

ალექსანდრე ალადაშვილის ლექცია

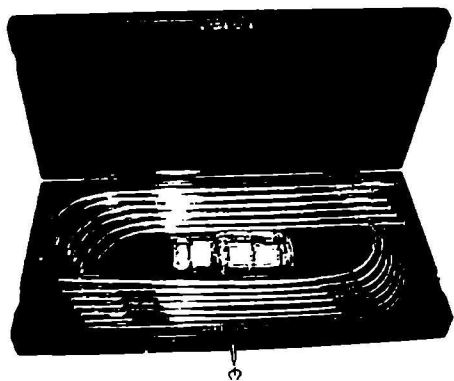

მდებარე შენობა დაქირავებული იყო სტომატო-
დონტოლოგიური კლინიკისათვის. ფაკულტეტის
კათედრები განთავსებული იყო აგრეთვე სხვადა-
სხვა უწყების შენობებში, კერძოდ: საქართველოს
სახალხო კომისარიატის (13 კათედრა), თბილისის
ქალაქის აღმასკომის ჯანმრთელობის განყოფი-
ლების (8 კათედრა), ამიერკავკასიის რკინიგზის
ჯანმრთელობის განყოფილების დაწესებულე-
ბებში (2 კათედრა).

საქართველოს სახალხო კომისარიატის
დაწესებულებებიდან კათედრები განთავსებუ-
ლი იყო ცენტრალურ კლინიკურ ინსტიტუტში
(პლეხანოვის პროსპექტი №58), სოციალური ჰი-
გიენის ინსტიტუტში (ლუნაჩარსკის ქ. №12), სა-
მეანო-გინეკოლოგიურ ინსტიტუტში (ლენინის
ქ. №50), თვალის კლინიკაში (ქაენიას ქ. №7), ფი-
ზიოთერაპიულ ინსტიტუტში (ლენინის ქ. №49),
ფსიქონევროლოგიურ ინსტიტუტში (ელექტრო-
ნის შესახვევი №4).

თბილისის ქალაქის აღმასკომის ჯანმრთე-
ლობის განყოფილების დაწესებულებებიდან კა-
თედრები განთავსებული იყო I კლინიკურ ინსტი-
ტუტში (კამოს ქ. №103), I საავადმყოფოში (ნინა-
ნდლის ქ. №9), მესამე საავადმყოფოში (კამოს ქ.
№34).

ამიერკავკასიის რკინიგზის ჯანმრთელობის
განყოფილების დაწესებულებებიდან კათედრები
განთავსებული იყო თბილისის საავადმყოფოში
(ორჯონიკიძის ქ. №101).

1.5 Clinical Settings of the Faculty of Medicine

Historical archives confirm that in the process of establishment of higher medical education in the University constant care was taken for the improvement of clinical training and relevant institutional arrangements. The Society of Georgian Physicians and Naturalists started caring for the clinical settings of the Faculty of Medicine long before the foundation of the University and the Faculty.

The Committee, elected at the meeting of the Society, developed a project for the foundation of the Faculty of Medicine, in which special attention was paid to the arrangement of clinics. The Committee decided "to rent from the very moment, from the future county council of Tiflis, Mikheil's Hospital with its Psy-

chiatric and Anatomical Departments, as well as Olga's Midwife Institute". Olga's Midwife Institute was intended to host not only Obstetrics and Gynaecology Clinic, but also Pediatrics and Ophthalmology Clinics with 350-420 beds.

In that period several medical institutions were operating in Tbilisi, including the Aramants Hospital. The minutes of the Committee meetings note that the Committee "could not even think" about these Hospitals, as "The Administration of the city at that time and the heads of these institutions did not share the idea of the Georgian University".

In his memoirs Grigol Mukhadze states that "Unfortunately, even when Georgia was declared as an independent state and the Faculty of Medicine had

* Institut Pasteur is a French non-profit private foundation dedicated to the study of biology, microorganisms, diseases, and vaccines. It is named after Louis Pasteur, who made some of the greatest breakthroughs in modern medicine at the time, including pasteurization and vaccines for anthrax and rabies. The institute was founded on June 4, 1887, and inaugurated on November 14, 1888.

For over a century, the Institut Pasteur has been at the forefront of the battle against infectious diseases. This worldwide biomedical research organization based in Paris was the first to isolate HIV, the virus that causes AIDS, in 1983. Over the years, it has been responsible for breakthrough discoveries that have enabled medical science to control such virulent diseases as diphtheria, tetanus, tuberculosis, poliomyelitis, influenza, yellow fever, and plague.

already been founded at the Georgian University, the Administrative Board of the University, as well as the Faculty, had to undergo big fights while arranging the clinics in two abovementioned institutions. The motivation of the opponents was sullying the interests of the patients”.

The Board of Professors from time to time considered “the issues of transferring the medical and prophylactic buildings to the university, into ownership, and the improvement of material-technical resources of the Faculty.

“At the meeting, dated by January 10, 1918 (minutes of meeting N 7) Ivane Javakhishvili reported to the Board that “Mr. La Grange has let us know that our University can... bacteriological cabinet from Pasteur Institute, France...”* (The rest of the text is no longer readable as the paper is damaged, but it is clear from the excerpt above that it concerns purchasing a bacteriological cabinet for the Faculty).

Minutes of the meeting dated by January 14, 1919 mentions that the issues to be discussed were as follows:

The first issue: “Reorganisation of Mikheil’s Hospital and Midwife Institute

Decision: They should be reorganised according to the decision of the Faculty of Medicine in agreement with the Ministry of Internal Affairs. In order to solve the problem was elected a committee consisting of: Professors V. Moseshvili and A. Natishvili and Doctors I. Tikanadze and G. Mukhadze”.

The second issue: “Establishing a Sanitary Institute and affiliate it with the University.

Decision: The Board considers that it is principally desirable and favourable to establish the Sanitary Institute and believes that it is necessary to affiliate

* One of the founders of scientific and practical surgery – Grigol Mukhadze made a contribution to the development of orthopaedics, traumatology, children's surgery, oncology and other fields of surgery in Georgia.

Grigol Mukhadze wrote a 2-volume textbook in surgery, founded the Scientific Society of Georgian Surgeons. He was the Director of the Central Clinical Hospital of the Republic since 1925.

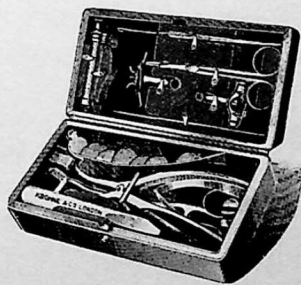
Grigol Mukhadze, Spiridon Virsaladze and Ivane Gomarteli were acknowledged as the best doctors and this team was involved in Vazha Pshavela's treatment.

Galaktion Tabidze knew Dr. Grigol Mukhadze personally, and the poet described the doctor as follows:

"He indeed looked like an oak while standing in the middle of the room of the hospital, surrounded by the doctors in white coats."

For years, a Memorial Medal after Academician Grigol Mukhadze was awarded in Georgia by the board of the Scientific Society of Georgian Surgeons bearing his name, for the "Contribution in the Development of National Surgery".

Dr. Grigol Mukhadze's medical dynasty is continued with dignity by Associate Professor of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Doctor of Medical Sciences Nina Mamamtavrishvili (Chair of Propaedeutics of Internal Diseases and Laboratory Diagnostics) and Associate Professor, Doctor of Medical Sciences, Grigol Mamamtavrishvili (Chair of Clinical Surgery).

such institute with the University. In order to negotiate this issue with the Parliamentary Health Commission and review the draft law, which has already been developed, the Board elected the committee consisting of the following members: Professors V. Moseshvili, A. Natishvili, Doctors of Medicine S. Virsaladze, I. Tikanadze and G. Mukhadze”.

The issue concerning the concession of three floors in the building of the Midwife Institute was discussed at the meeting held on June 27, 1919 (minutes of meeting №35), and the issue of full transfer of the building on September 16.

By 1928, some chairs of the Faculty of Medicine were placed in the buildings owned by the University. In particular, the chairs of Normal Human Anatomy, Histology, Operative Surgery and Topographical Anatomy were lodged in the building located at 51 Kamo Street, while the chairs of Physiological Chemistry, Pharmacy and Pharmacognosy – in the building at 22 Anastasia Street. Some of them were located in the buildings rented by the University. For example, the chairs of Physiology and Pharmacology were arranged in the building at 15 Purtseladze Street, while the building at 121 Plekhanov Avenue was rented for the Odontological Clinic.

Besides, some chairs of the Faculty were also located in the buildings of various agencies, namely: the People's Commissariat of Georgia (13 chairs), Healthcare Department of Tbilisi City Executive Committee (8 chairs), the institutions of Transcaucasian Railway Health Department (2 chairs).

Of the institutions belonging to the People's Commissariat of Georgia chairs were located in: the Central Clinical Institute (58 Plekhanov Avenue), Institute of Social Hygiene (12 Lunacharsky Street), Obstetrics and Gynaecology Institute (50 Lenin Street), Ophthalmological Clinic (7 Ksenia Street), Physiotherapy Institute (49 Lenin Street), Psychoneurological Institute (4 Electron Lane).

The Healthcare Department of Tbilisi City Executive Committee placed the chairs in: the First Clinical Institute (103 Kamo Street), the First Hospital (9 Tsinaldali Street), the Third Hospital (34 Kamo Street).

The Transcaucasian Railway Health Department located chairs at Tbilisi Hospital (101 Orjonikidze Street).

სამედიცინო ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლები დაარსებიდან 10 წლისთავზე

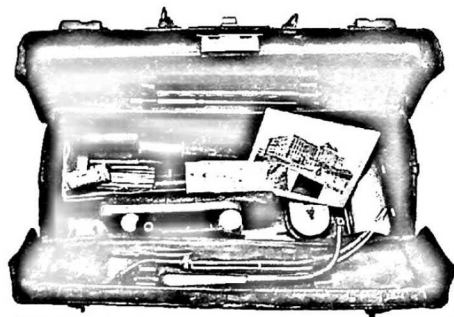
1.6 სამკურნალო ფაკულტეტის მემკვიდრეობა

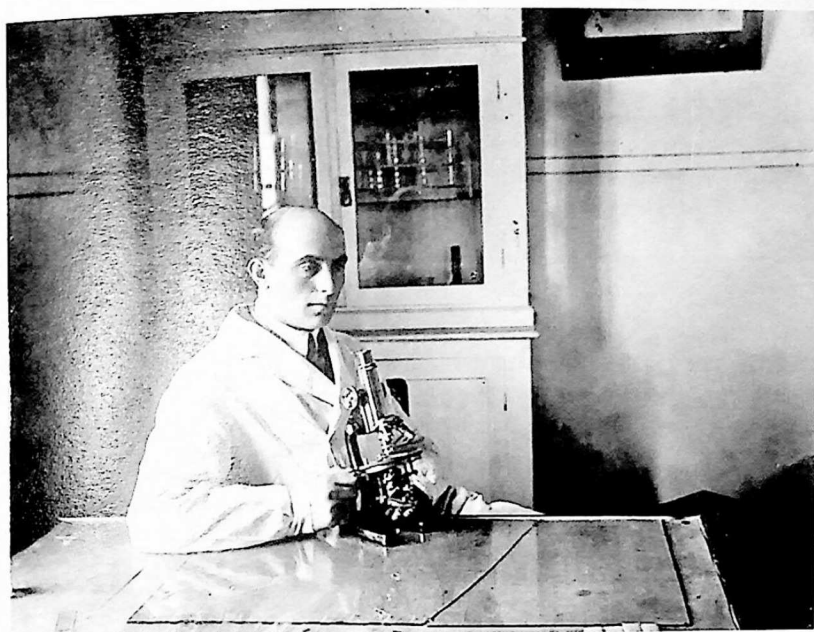
სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებიდან 10 წლის შემდეგ უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტზე ჩამოყალიბებული იყო თეორიული და კლინიკური კათედრები შესაბამისი აკადემიური პერსონალით და სასწავლო და კლინიკური ბაზებით, სასწავლო ლიტერატურით, მათ შორის ქართულ ენაზე გამოცემული სამედიცინო ლიტერატურით და პერიოდული გამოცემებით. სამკურნალო ფაკულტეტზე ჩამოყალიბებული იყო 12 თეორიული კათედრა (ადამიანის ნორმალური ანატომია, ჰისტოლოგია ემბრიოლოგიით, ფიზიოლოგია, ფიზიოლოგიური ქიმია, ფარმაცია და ფარმაკოგნოზია, პათოლოგიური ანატომია, სამკურნალო მიკრობიოლოგია, ზოგადი პათოლოგია, ფარმაკოლოგია რეცეპტურითა და ტოქსიკოლოგიით, ზოგადი ჰიგიენა, სოციალური ჰიგიენა, სამოსამართლო მედიცინა), 15 კლინიკური კათედრა (შინაგან სნეულებათა დიაგნოსტიკა პრო-

პედევტიკული კლინიკით, ზოგადი ქირურგიული პათოლოგია კლინიკით, შინაგან სნეულებათა კერძო პათოლოგია და თერაპია ინფექციური სნეულებებით, კლინიკით, ნერვების სნეულებანი კლინიკით, ფსიქიატრია კლინიკით, მეანობა კლინიკით, ქალთა სნეულებანი კლინიკით, თვალის სნეულებანი კლინიკით, ბავშვთა სნეულებანი კლინიკით, კანისა და ვენერიული სნეულებანი კლინიკით, ფთიზიატრია და კურორტოლოგია კლინიკით, ფაკულტეტის თერაპიული კლინიკა, ფაკულტეტის ქირურგიული კლინიკა, ჰოსპიტალური თერაპიული კლინიკა, ჰოსპიტალური ქირურგიული კლინიკა) და 7 თეორიული და კლინიკური დოცენტურა (ზოოლოგია, ტოპოგრაფიული ანატომია, ოპერაციული ქირურგია, რენტგენოლოგია, ოპერატიული მეანობა და გინეკოლოგია, ყელის, ყურის და ცხვირის სნეულებანი კლინიკით, სტომატოოდონტოლოგია კლინიკით).

სამკურნალო ფაკულტეტმა უნივერსიტეტში არსებობა შეწყვიტა 1929/1930 სასწავლო წლის ბოლოს. საკავშირო კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1928 წლის (ივლისის) დადგენილების საფუძველზე ჩატარდა კადრების მომზადების საქმის, და კერძოდ უმაღლესი სასწავლებლის, რეორგანიზაცია. ამ დადგენილების საფუძველზე უნივერსიტეტს გამოეყო სამკურნალო ფაკულტეტი თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სახელწოდებით და განათლების სახალხო კომისარიატიდან გადაეცა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის სისტემას დეკადის განმავლობაში დაგროვილი მდიდარი მემკვიდრეობით.

უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსებით საფუძველი ჩაეყარა როგორც უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსებას, ისე მედიცინის თეორიული და კლინიკური დარგების განვითარებას საქართველოში.

1.6 The Heritage of the Faculty of Medicine

In ten years after the establishment of the Faculty of Medicine, Theoretical and Clinical chairs had been founded at the Faculty of the University with relevant academic personnel and training and clinical resources, educational literature, including medical literature and periodicals published in the Georgian language. At the Faculty of Medicine 12 theoretical chairs had been founded (Normal Human Anatomy, Histology and Embryology, Physiology, Physiological Chemistry, Pharmacy and Pharmacognosy, Pathoanatomy, Medical Microbiology, General Pathology, Pharmacology&Prescription and Toxicology, General Hygiene, Social Hygiene, Forensic Medicine), 15 clinical chairs (Diagnostics of Internal Diseases, General Surgical Pathology, Pathology of Internal Diseases, Neurology, Psychiatry, Obstetrics, Gynaecology, Ophthalmology, Pediatrics, Dermatovenerology, Phthysiology and Balneology, Therapeutic Clinic of the Faculty, Surgical Clinic of the Faculty, Hospital Therapeutic Clinic, Hospital Surgical Clinic) and 7 theoretical and clinical Docentures (Zoology, Topographic Anatomy, Operative Surgery,

Mariam Ugrelidze
the First Georgian Female University
Professor

In 1904, Mariam Ugrelidze entered St. Petersburg Women's Higher Medical Courses; then she continued her studies at the Medical Faculty of Montpellier University. In 1909 she left for Switzerland to pursue her studies in Lausanne. In 1921, Mariam Ugrelidze was invited to the Pediatrics Chair by its Head Simon Gogitidze. In 1929, on her own initiative was established the Georgian Pediatricians' Society. In 1930, Mariam was granted a Doctoral Degree.

"One day the phone rang in Mariam Ugrelidze's house. Mother memorised the name – a Vanichka Chokheli was calling. He informed Mariam Ugrelidze that there was a carriage in Tbilisi railway station, which was about to leave for Russia, and that this carriage was full of children taken from orphanages, whose parents had been repressed. Mariam went to the railway station at midnight and, owing to her immediate interference, the carriage was detached from the train. The document was signed, according to which these children were ill with Dysentery and they could not be moved because of the risk of epidemic. It was signed by Mariam Ugrelidze. Thanks to her efforts so many children survived losing their homeland forever." (From the memoirs of Maia Chachava). <https://www.aversi.ge/ka/cnobar/1063/---pirveli-qarTveli-profesori-aali>

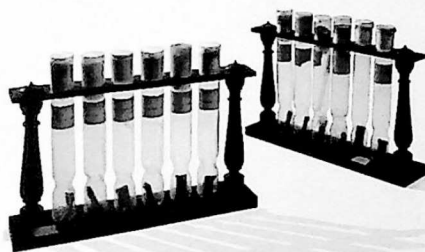
During the scientific expedition

Roentgenology, Operational Obstetrics and Gynaecology, Otorhinolaryngology, Odontology).

The Faculty of Medicine ceased its existence within the University at the end of the 1929/1930 academic year. Based on the resolution of the All-Union Communist Party Central Committee, dated by July 1928, was implemented a reorganisation of personal training and higher education institutions. Proceeding from this resolution, the Faculty of Medicine was separated from the University under the name of Tbilisi State Medical Institute. It was transferred from the People's Commissariat for Education to the system of People's Commissariat for Healthcare, with the rich inheritance gained during the decade.

The establishment of the Faculty of Medicine within the University laid the foundation for setting up higher medical education, as well as developing theoretical and clinical fields of medicine in Georgia.

2

ივანე ჯავახიშვილის
სახელობის თბილისის
სახელმწიფო
უნივერსიტეტის
მედიცინის
ფაკულტეტი
(1994-2018)

FACULTY OF MEDICINE
OF IVANE JAVAKHISHVILI
TBILISI STATE
UNIVERSITY
(1994-2018)

2.1 უმაღლესი სამედიცინო განათლების აღდგენა უნივერსიტეტში

დიდი საბჭოს 1994 წლის მარტის გადაწყვეტილებით, უნივერსიტეტში აღდგა უმაღლესი სამედიცინო განათლება.

თავდაპირველად, სამკურნალო საქმის სპეციალობის სახით ბიოლოგიისა და მედიცინის ფაკულტეტზე, მედიცინის სპეციალობის გახსნასთან დაკავშირებით, შეიქმნა სამედიცინო პროფილის კათედრების დაარსების აუცილებლობა. 1994 წლის 31 ოქტომბერს დაარსდა შინაგან დაავადებათა კათედრა (გამგეები – პროფესორი ალექსანდრე ალადაშვილი და პროფესორი დავით გორდელაძე), 1995 წლის 30 ნოემბერს – ნევროლოგიისა და ფსიქიატრიის კათედრა (გამგე – პროფესორი რომან შაქარიშვილი), რომელიც 1998 წელს გაიყო ორ კათედრად: ნევროლოგიისა და ნეიროქირურგიის (გამგე – პროფესორი რომან შაქარიშვილი) და ფსიქიატრიისა და სამედიცინო ფსიქოლოგიის (გამგე – პროფესორი გოგი ნაწეიშვილი) კათედრებად. 1997 წლის 14 იანვარს გაიხსნა უროლოგიის კათედრა (გამგე – პროფესორი ლაურ მანაგაძე), ქირურგიის კათედრა (გამგე – ბაადურ მოსიძე), მეან-გინეკოლოგიის კათედრა (გამგე – პროფესორი არჩილ ხომასურიძე), პედიატრიის კათედრა (გამგე – პროფესორი თამაზ ჭურაძე) და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის კათედრა (გამგე – რამაზ ურუშაძე), 1998 წლის მაისში – პათოლოგიის კათედრა (გამგე – პროფესორი თეიმურაზ ჯორბენაძე), რენტგენოლოგიისა და ულტრაბგერითი დიაგნოსტიკის კათედრა (გამგე – პროფესორი ფრიდონ თოდუა) და ანატომიის, ტოპოგრაფიული ანატომიისა და

ოპერაციული ქირურგიის კათედრა (გამგე – პროფესორი ალექსანდრე ინაური). ამ კათედრების გახსნით დამთავრდა სამედიცინო პროფილის კათედრების ფორმირების ძირითადი ეტაპი.

1995 წლის აგვისტოში შეიქმნა კლინიკური მედიცინის სასწავლო-სამეცნიერო ცენტრი, რომლის დირექტორად დაინიშნა კლინიკური და ექსპერიმენტული ნევროლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი პროფესორი რომან შაქარიშვილი. ცენტრში გაერთიანდა სამედიცინო პროფილის სხვადასხვა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. 1997 წლის სექტემბერში უნივერსიტეტში ჩამოყალიბდა სამედიცინო სამეცნიერო საბჭო (საბჭოს თავმჯდომარე – პროფესორი რომან შაქარიშვილი).

2000 წელს, უნივერსიტეტის დიდი საბჭოს გადაწყვეტილებით, მედიცინის ფაკულტეტი გამოეყო ბიოლოგიისა და მედიცინის ფაკულტეტს და ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელი მედიცინის ფაკულტეტის სახით (დეკანი – პროფესორი დავით გორდეღაძე). დიპლომამდელი განათლება მედიცინის ფაკულტეტზე წარიმართა სამკურნალო საქმისა და სტომატოლოგიის სპეციალობის სახით.

პროფესორი რომან შაქარიშვილი და პროფესორი როინ მეტრეველი (თსუ-ის რექტორი 1991-2004 წლებში).

2.1 Restoring Higher Medical Education at the University

Upon decision of the Great Council of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, dated by March 1994, higher medical education was restored at the University.

Initially it was renewed in the form of Speciality "Medicine" at the faculty of Biology and Medicine. The necessity of establishing chairs in different medical fields arose with the opening of teaching of medicine. The Chair of Internal Diseases was founded on October 31, 1994 (Heads – Professor Aleksandre Aladashvili and Professor Davit Gordeladze). On November 30, 1995, the Chair of Neurology and Psychiatry (Head – Professor Roman Shakarishvili) was established, which in 1998 was divided into two chairs – of Neurology and Neurosurgery (Head – Professor Roman Shakarishvili) and Psychiatry and Medical Psychology (Head – Professor Giorgi Naneishvili). The following chairs were founded on January 14, 1997: Urology (Head – Professor Laur Managadze), Surgery (Head – Professor Baadur Mosidze), Obstetrics and Gynaecology (Head – Professor Archil Khomasuridze), Pediatrics (Head – Professor Tamaz Churadze) and Public Health (Head – Ramaz Urushadze). As for the Chairs of Pathology (Head – Professor Teimuraz Jorbenadze), Roentgenology and Ultrasound Diagnostics (Head – Professor Pridon Todua) and

*Professor Roman Shakarishvili
with his colleague*

Anatomy, Topographical Anatomy and Operative Surgery (Head – Professor Aleksandre Inauri), they were opened in May 1998. With the establishment of these chairs the main stage of formation of medical profile units was over.

In August 1995, Clinical Medicine Research and Educational Center was established. Professor Roman Shakarishvili, director of the Scientific-Research Institute of Clinical and Experimental Neurology was appointed as Director of the

newly established center. It combined various scientific-research institutes of the medical field. The Council for Medical Sciences was founded in September 1997 (Chairman – Professor Roman Shakarishvili).

The Faculty of Medicine was separated from the Faculty of Biology and Medicine and was established as an independent Faculty of Medicine upon decision of the Great Council of the University in 2000 (Dean – Professor Davit Gorde-ladze). Undergraduate studies were conducted at the Faculty of Medicine in Medicine and Dentistry.

2.2 რეფორმები უმაღლესი განათლების სისტემაში

საქართველო 2005 წელს შეუერთდა ბოლონიის პროცესს, ქვეყანაში მიღებულ იქნა ახალი კანონი უმაღლესი განათლების შესახებ (2004 წელი), საფუძველი ჩაეყარა განათლების ხარისხის უზრუნველყოფისა და აკრედიტაციის პროცესების განვითარებას, გაიზარდა მოლოდინი და მოთხოვნა საზოგადოების მხრიდან უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიმართ. ამ ცვლილებებმა გამოიწვია რეფორმირების აუცილებლობა უმაღლესი განათლების სისტემაში და მათ შორის სამედიცინო განათლებაში.

ბოლონიის პროცესების ჭრილში საქართველოს უმაღლესი განათლების სისტემაში მრავალი ცვლილება განხორციელდა, მათ შორის:

- დაინერგა სამსაფეხურიანი სისტემა (სამედიცინო განათლება გამოწვევისა);
- უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხვისათვის დაინერგა ერთიანი ეროვნული საგამოცდო სისტემა;
- შეიქმნა განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრი;
- შემუშავდა ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო;
- დაინერგა დიპლომის დანართის ერთიანი სისტემა;
- დაინერგა კრედიტების დაგროვებისა და ტრანსფერის ევროპული სისტემა (ECTS);
- დაინერგა შეფასების მრავალკომპონენტიანი 100-ქულიანი სისტემა;
- უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დონეზე ჩამოყალიბდა ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმები.

საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სწავლების ხარისხის შეფასებისა და გაუმჯობესების მიზნით 2007 წელს დაფუძნდა განათლების აკრედიტაციის ეროვნული ცენტრი, რომლის რეორგანიზაციის შედეგად

2010 წლის 14 სექტემბერს შეიქმნა განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი.

2010 წლის დეკემბრის საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებით (№120/6) დამტკიცდა ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო. ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს მეოთხე დანართში, მიმართულებების, დარგების/სპეციალობების, ქვედარგების/სპეციალიზაციებისა და პროფესიული სპეციალიზაციების ჩამონათვალში, 09 კოდით აღნიშნული იქნა ჯანდაცვის მიმართულება. მასში გაერთიანდა შვიდი დარგი/სპეციალობა (მედიცინა, სტომატოლოგია, ფარმაცია, საზოგადოებრივი ჯანდაცვა, საექთნო საქმე (ექთანობეზიპალა) ფიზიკური მედიცინა და რეაბილიტაცია, ოკუპაციური თერაპია).

ქვეყნის მასშტაბით განხორციელდა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინსტიტუციური აკრედიტაცია და დაიწყო მოსამზადებელი ეტაპი პროგრამული აკრედიტაციის პროცესისათვის. საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო სივრცის ერთიან ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში ინტეგრაციისათვის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ეტაპად სასწავლო პროგრამების პარადიგმისა და ტრადიციული აკადემიური მიდგომის ცვლილება და შედეგებზე დაფუძნებული და სტუდენტზე ორიენტირებული კურიკულუმების დაგეგმვა და განხორციელება განისაზღვრა.

2010 წელს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს „საუნივერსიტეტო კურიკულიუმის განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში ჩამოყალიბდა სამუშაო ჯგუფები ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტის წარმომადგენლების მონაწილეობით, რომელთა მიერ შემუშავდა დარგობრივი დოკუმენ-

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაცია: სამედიცინო განათლების ექსპერტთა შეხვედრები

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ეგიდით 2011 წელს აშხაბადში (თურქმენეთი) ჩატარდა სამედიცინო განათლების ექსპერტთა შეხვედრა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს ევროპის რეგიონის 25 ქვეყნის წარმომადგენლებმა. შეხვედრა წარიმართა

სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის პრეზიდენტის, ჰანს კარლესა და ევროპაში სამედიცინო სკოლების ასოციაციის პრეზიდენტის, დევიდ გორდონის მიერ. საქართველოდან შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღო თსუ-ის მედიცინის ფაკულტეტის პროფესორმა ნინო ჩიხლაძემ. მორიგი გაფართოებული შეხვედრა ჩატარდა ჯანმრთელობის ორგანიზაციის ევროპის რეგიონული ოფისის მიერ კოპენჰაგენში (დანია) 2013 წელს. შეხვედრა ორგანიზებული იყო პროგრამის – „ადამიანური რესურსები ჯანმრთელობის პროგრამებისთვის“ – ხელმძღვანელის, გალინა ბერფილიევას მიერ. შეხვედრები მიეძღვნა სამედიცინო განათლების და ადამიანური რესურსების განვითარების გამოწვევებსა და სარეკომენდაციო ღონისძიებების განხილვას. აქ მიღებულმა გამოცდილებამ ხელი შეუწყო საერთაშორისო თანამშრომლობის დამყარებას და საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებას და ჰარმონიზაციას, საერთაშორისო მოთხოვნების შესაბამისად.

ნტები მედიცინასა და უმაღლეს საექთნო განათლებაში. მახასიათებლებზე მუშაობის პროცესი განხორციელდა საერთაშორისო ექსპერტების მონაწილეობით და ორივე დარგობრივ დოკუმენტში გათვალისწინებულ იქნა საერთაშორისო მოთხოვნები.

განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის 2011 წლის 1 ივნისის №225 ბრძანებით დამტკიცდა მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამების დარგობრივი მახასიათებელი, რომლითაც განისაზღვრა ის მინიმალური კომპეტენციები, რომლებიც უნდა ჰქონდეს დიპლომირებული მედიკოსის კვალიფიკაციის მფლობელს. მედიცინის დარგობრივი მახასიათებლის გამოყენებით 2011 წელს ქვეყანაში განხორციელდა უმაღლესი სამედიცინო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაცია.

საქართველოში სამსაფეხურიან სისტემაზე გადასვლა არ შეეხო რეგულირებად პროფესიებს, მათ შორის მედიცინისა და სტომატოლოგიის სპეციალობებს. ორივე სპეციალობაში უმაღლესი განათლება მოიცავს დიპლომამდელ და დიპლომისშემდგომ საფეხურებს. დიპლომამდელი განათლების დასრულების შემდგომ კურსდამთავრებულის მიერ ერთიანი უმაღლესი შემდგომი საკვალიფიკაციო გამოცდის (ორგანიზებულია ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ) წარმატებით გავლა მას უფლებას აძლევს, მონაწილეობა მიიღოს დიპლომისშემდგომ პროფესიულ მზადებაში საექიმო სპეციალობის დასაუფლებლად. ერთსაფეხურიანი სამედიცინო პროგრამების (მედიცინა, სტომატოლოგია) დასრულების შედეგად მოპოვებული ხარისხი გათანაბრებულია მაგისტრის ხარისხთან.

2.2 Reforms in the System of Higher Education

Georgia joined the Bologna Process in 2005. A Year earlier, a new Law on Higher Education was adopted in the country. The foundation was laid for the development of processes of education quality assurance and accreditation. The public expectations and demands for higher education institutions increased. These changes led to the need for reforming the higher education system, including medical education.

The following changes have been made to the higher education system of Georgia in the light of Bologna processes:

- Three-Cycle System was introduced (Medical Education is an exception);
- Unified National Examination System was introduced for admission to higher education institutions;
- National Center for Education Accreditation was founded;
- National Qualifications Framework was worked out;
- Unified System of the Diploma Supplement was introduced;
- National Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) was implemented;
- Multi-component 100-point Assessment System was introduced;
- Quality Assurance Structures were established at the level of higher education institutions.

In 2007, the National Center for Education Accreditation was founded in order to assess and improve the quality of education in educational institutions. As a result of reorganisation, the National Center for Educational Quality Enhancement was created on September 14, 2010.

National Qualifications Framework (NQF) was approved by decree N120/N of the Minister of Education and Science of Georgia, issued on December 10, 2010. In its list of directions, fields/specialities, subfields/specialisations and vocational specialisations, the Fourth Annex of the National Qualifications Framework marks the direction of healthcare under code 09. It combines seven fields/

specialities: Medicine, Dentistry, Pharmacy, Public Health, Nursing (nurse/midwife), Physical Medicine and Rehabilitation, Occupational Therapy).

Institutional accreditation of higher education schools was completed and the preparatory stage for programme accreditation was launched throughout the whole country. Changing the educational programme paradigm and the traditional academic approach, as well as planning and implementation of outcomes-based and student-oriented curricula were defined as one of the most important stages for the integration of Georgian higher education area into European.

In 2010, within the framework of the “University Curriculum Development Programmes” of the Ministry of Education and Science of Georgia, working groups were formed including the representatives of the Faculty of Medicine of TSU, TSMU and other institutions, who worked out sectoral documents in Medicine and Higher Nursing Education. The process of working on characteristics was carried out with the participation of international experts, and international requirements were taken into consideration in case of both sectoral documents.

Decree No. 225 of June 1, 2011 of the National Center for Educational Quality Enhancement approved the sectoral document in Medicine. It determined the minimal competences which the certified specialist (of medicine) should possess. The accreditation of the programmes of higher medical education, by using the sectoral document, was conducted in the country in 2011.

Transforming to the three-cycle higher education system in Georgia did not influence regulated specialities, including medicine and dentistry. The successful completion of the unified graduate qualification examination (organised by the Ministry of Labour, Health and Social Affairs), following graduation of the undergraduate level, allows a graduate to participate in the professional postgraduate education for obtaining a medical specialisation. The degree, obtained as a result of graduating the single-cycle undergraduate programme (Medicine/Dentistry) is equivalent to Master’s academic degree.

World Health Organization

World Health Organization: meetings of experts on medical education

Under the auspices of the World Health Organization, a meeting of experts on Medical Education was held in Ashgabat (Turkmenistan), in 2011. The representatives of 25 European countries participated

in it. The meeting was led by Professor Hans Karle, President of the World Federation for Medical Education and Professor David Gordon, President of the Association of Medical Schools in Europe (AMSE). Professor Nino Chikhladze, representative of TSU Faculty of Medicine took part in the meeting. A more extended meeting was held by the World Health Organization (Regional Office for Europe) in Copenhagen (Denmark), in 2013. It was organised by the Head of the programme “Human Resources for Health” Galina Perfilieva. Both meetings were dedicated to the discussion of the challenges in the development of Medical Education and Human Resources for Health, followed by recommendations for their improvement. The experience gained at those meetings promoted the establishment of international collaboration and development of educational programmes at TSU Faculty of Medicine in line with international requirements.

2.3 სამედიცინო განათლების მოდერნიზაცია მედიცინის ფაკულტეტზე

2005 წელს მედიცინის ფაკულტეტზე პირველად განხორციელდა თვითშეფასება სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის საერთაშორისო სტანდარტების გამოყენებით. შეფასება განხორციელდა ცხრა მიმართულებით: მისია და მიზნები, კურიკულუმი, სტუდენტთა შეფასება, სტუდენტები, აკადემიური პერსონალი, პროგრამების შეფასება, რესურსები, ადმინისტრირება და მენეჯმენტი და განახლება. დეკადის (1994-2005) განმავლობაში ფაკულტეტის დაარსებიდან მიმდინარე პროცესების თვითშეფასების შედეგები გამოყენებულ იქნა SWOT-ანალიზისათვის. გამოვლენილი ძლიერი და სუსტი მხარეები საფუძვლად დაედო ფაკულტეტის ახალი სტრატეგიული გეგმის შემუშავებას, რომლითაც განისაზღვრა განვითარების პრიორიტეტული მიმართულებები. არსებულ გამოწვევებზე საპასუხოდ მედიცინის ფაკულტეტის დეკანის, ივანე ბოკერიას, ინიციატივით მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა.

2004/2005 სასწავლო წლის ბოლოს უნივერსიტეტში შემქმნა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური (ხელმძღვანელი ლიკა ლლონტი). ფაკულტეტების ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურებთან კოორდინებული მუშაობით 2005 წლიდან დაიწყო კრედიტების დაგროვებისა და ტრანსფერის ევროპული სისტემისა და შეფასების ახალი მრავალკომპონენტიანი სისტემის დანერგვის პროცესი. ჩატარდა თემატური ტრენინგები აკადემიური პერსონალისა და სტუდენტებისათვის ისეთ თემებთან დაკავშირებით, როგორებიცაა: კრედიტი, სწავლის შედეგები, სტუდენტის ინდივიდუალური დატვირთვა, სილაბუსი, დიპლომის დანართი, შეფასების სისტემა, შეფასების კრიტერიუმები, სტუდენტთა მობილობა და სხვა. შემუშავდა მთელი რიგი მეთოდური მასალებისა, მათ შორის სილაბუსის სარეკომენდაციო ფორმა, რეკომენდაციები პროგრამების და სილაბუსის შემუშავებასთან დაკავშირებით და შეფასების სისტემებთან, სწავლების მეთოდებთან მართებით. ცვლილებების გათვალისწინებით განხორციელდა საუნივერსიტეტო დოკუმენტაციის, მათ შორის: დებულებების, ინსტრუქციების, ფორმების განახლება.

2006 წელს ჩატარდა კონკურსები მედიცინის ფაკულტეტის აკადემიური და ადმინისტრაციული თანამდებობების დასაკავებლად, ჩამოყალიბდა ფაკულტეტის საბჭო, სადისერტაციო საბჭო (2006-2008 წლებში ფაკულტეტის ორივე საბჭოს თავმჯდომარე – ალექსანდრე ცისკარიძე*, სამეცნიერო მდივანი – ნინო ჩიხლაძე), განისაზღვრა აკადემიური

დეპარტამენტების სტრუქტურა, კლინიკური ბაზები, მედიცინის ფაკულტეტის სასწავლო-კლინიკურ ბაზებად შეირჩა საქართველოს წამყვანი სამედიცინო დაწესებულებები, მედიცინის ფაკულტეტის დეკანად არჩეულ იქნა პროფესორი ალექსანდრე ცისკარიძე. განახლებული შემადგენლობით და პოტენციალით ფაკულტეტზე განახლდა მიმდინარე საგანმანათლებლო პროგრამები, დაიხვენა ერთსაფეხურიანი და სამაგისტრო პროგრამები, მიმდინარე სადოქტორო პროგრამები ინტეგრირდა კლინიკური მედიცინისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მიმართულებით, დაარსდა საბაკალავრო პროგრამა ოკუპაციურ თერაპიაში, ამოქმედდა რეზიდენტურის ალტერნატიული დიპლომის შემდგომი საგანმანათლებლო პროგრამები სხვადასხვა კლინიკურ მიმართულებაში. 2011 წელს მე-

დიცინის ფაკულტეტის ყველა პროგრამამ გაიარა პროგრამული აკრედიტაცია, 2012 წელს ჩატარდა მორიგი კონკურსი მედიცინის ფაკულტეტის აკადემიური თანამდებობების დასაკავებლად.

2014-2018 წლებში განათლების ხარისხის განვითარების პარადიგმამ ცვლილება განიცადა და დაიგეგმა სტანდარტების შეფასების პროცედურების შეფასების ჩანაცვლება განვითარების პროცესების შეფასებით, განახლდა და შემუშავდა შედეგებზე ორიენტირებული ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის პროცედურები, სტანდარტები, შეფასების პროცესების განხორციელებაში ჩაერთნენ საერთაშორისო ექსპერტები, დაიწყო მუშაობა დარგობრივ მახასიათებლებზე სხვადასხვა მიმართულებით.

2017 წელს მედიცინის ფაკულტეტის წარმომადგენლების მონაწილეობით განახლდა მედიცინის დარგობრივი დოკუმენტი, რომელიც დამტკიცდა მედიცინის მიმართულების უმაღლესი განათლების დარგობრივი საბჭოს სხდომაზე 2017 წლის 29 ნოემბერს (ოქმი №2).

2018 წელს ჩატარდა აკადემიური პერსონალის კონკურსი, ჩამოყალიბდა ახალი დეპარტამენტები, განახლდა ფაკულტეტის საბჭო, სადისერტაციო საბჭო, მედიცინის ფაკულტეტის დეკანად არჩეულ იქნა პროფესორი დიმიტრი კორძია, ფაკულტეტმა შეიმუშავა სტრატეგიული განვითარების ახალი გეგმა, განახლდა ფაკულტეტის დებულება, ფაკულტეტის საბჭოსა და სადისერტაციო საბჭოს შემადგენლობა (საბჭოს

ტელეკონფერენცია მიუნხენის ტექნიკურ უნივერსიტეტსა და თსუ-ის მედიცინის ფაკულტეტს შორის

© National Geographic საქართველო

თავმჯდომარე – დ. კორძაია, სამეცნიერო მდივანი – თ. კეზელი). უნივერსიტეტში სხვა დეპარტამენტებსა და ფაკულტეტებთან ერთად მედიცინის ფაკულტეტზე გააქტიურდა თვითშეფასების პროცესებზე მუშაობა ავტორიზაციისათვის. მედიცინის ფაკულტეტის პარალელურად დაიწყო მუშაობა საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებასა და მედიცინის პროგრამის დარგობრივი დოკუმენტის ახალ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე.

2018 წლის სექტემბერში პირველმა ეროვნულმა უნივერსიტეტმა ამიერკავკასიაში, რომელმაც სათავე დაუდო საქართველოში სხვა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და მეცნიერების დარგების განვითარებას, მათ შორის უმაღლეს სამედიცინო განათლებას და მედიცინის მეცნიერებას, მიიღო ავტორიზაცია განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ განსაზღვრული განახლებული მოთხოვნების შესაბამისად.

აღსანიშნავია, რომ 2018 წელს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულმა ცენტრმა გაიარა WFME-ის საერთაშორისო ექსპერტების შეფასება, რომლებმაც დაადასტურეს, რომ საქართველოში მოქმედი უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტები, სამედიცინო პროგრამების დარგობრივი მახასიათებლები და პროცედურები შეესაბამება მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციისა და სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის ერთობლივ მოთხოვნებს.

2.3 Modernisation of Medical Education at the Faculty of Medicine

In 2005, the first self-assessment was carried out at the Faculty of Medicine using the international standards of World Federation for Medical Education. The assessment was conducted in nine areas: mission and objectives, curriculum, assessment of students, students, academic staff, programme evaluation, resources, governance and administration, continuous renewal. The results of self-assessment of the processes that occurred at the Faculty during the decade (1994-2005) since its re-establishment were used for SWOT analysis. The revealed strengths and weaknesses served as the basis for the development of a new strategic plan of the Faculty, which identified the priority directions of development. Significant changes were made in response to the existing challenges, initiated by Ivane Bokeria, Dean of the Faculty of Medicine.

Quality Assurance Service (Head Prof. Lika Gionidze) was established at the University at the end of the academic year 2004/2005. In 2005, owing to the coordinated work of the Faculty Quality Assurance Service (Head Prof. Nino Chikhladze), the process of implementation of the European Credit Transfer and Accumulation System and a new multi-component assessment system was completed. Thematic trainings for teachers and students were conducted on such topics as: ECTS credits, learning outcomes, individual workload of students, curriculum, syllabus, diploma supplement, assessment system, assessment criteria, student mobility, etc. A number of guidelines, including recommendations for the development of the curriculum and syllabus, as well as im-

plementation of new assessment systems and modern teaching methods, were developed. The university documentation, including the internal regulations, instructions and forms, was updated considering the changes.

In 2006, the staff competition was held for obtaining the academic and administrative positions at the Faculty of Medicine; the structure of academic departments was determined; the leading medical facilities of Georgia were selected as educational bases for clinical teaching; Professor Alexander Tsiskaridze was elected as Dean of the Faculty of Medicine. The Faculty Council and the Dissertation Council were established (in 2006-2018 both councils were headed by Prof. A. Tsiskaridze, scientific secretary Prof. N. Chikhladze); current educa-

tional programmes were updated; undergraduate and graduate (Master) programmes were improved; Bachelor's programme in occupational therapy was established; Residency programmes were launched in different clinical areas. In 2011, all the programmes of the Faculty of Medicine went through programme accreditation. In 2012 another competition was held for obtaining the academic positions at the Faculty of Medicine.

The paradigm of education quality enhancement changed in the country in 2014-2018 and it was planned to replace the standard evaluation procedures by the evaluation of developmental processes in Higher Education Institutions. Outcomes-oriented authorisation and accreditation procedures and standards were updated and developed; international experts were involved in evaluation processes, and elaboration of Benchmark Statement in different fields was launched.

In 2017, with the participation of the representatives of the Faculty of Medicine, was updated the sectoral document in Medicine approved at the meeting of the sectoral council of Medical Direction of Higher Education (minutes of meeting No. 2, November 9, 2017).

In 2018 the competition of the academic staff was performed, the new departments were developed, the Council of the Faculty was updated; Professor Dimitri Kordzaia was elected as Dean of the Faculty; the Faculty developed a new plan for strategic development; the regulations of the faculty, as well as the composition of the Faculty (Head Prof. D. Kordzaia, scientific secretary Prof. T. Kezeli) and Dissertation Councils, were renewed. Along with other departments and faculties of the University, the Faculty of Medicine activated work on self-evaluation for the expected university authorisation processes. At the same time, the work was launched for developing educational programmes and ensuring their compliance with the new requirements of the sectoral document in Medicine.

In September 2018, the first national university in Transcaucasia, which led to the development of other higher education institutions and fields of science in Georgia, including higher medical education and medical science, received authorization according to the renewed standards and requirements of the National Center for Educational Quality Enhancement.

It should be noted that in 2018 the National Center for Educational Quality Enhancement received the recognition status from the World Federation for Medical Education (WFME). In 2018 the Center was evaluated by the international expert's panel of WFME, which proved that higher education quality assurance standards, medical education benchmarks and procedures in Georgia are in compliance with the joint demands of the World Health Organization (WHO) and the World Federation for Medical Education (WFME).

2.4 დიპლომამდელი სამედიცინო განათლება

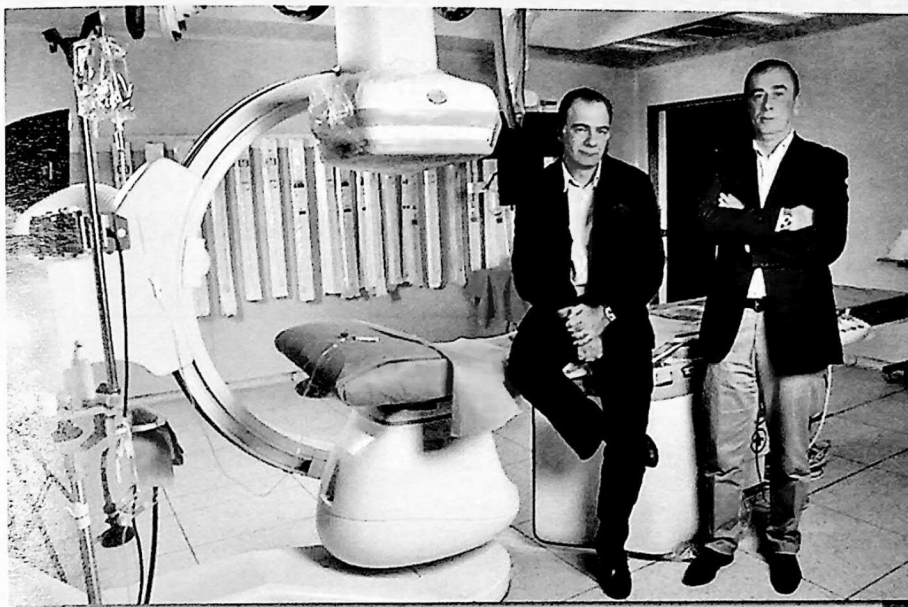
21-ე საუკუნეში ქვეყნები აღმოჩნდნენ დემოგრაფიული, ტექნოლოგიური, სოციალურ-ეკონომიკური, პოლიტიკური და ეპიდემიოლოგიური ცვლილებების წინაშე, რამაც გარკვეული გავლენა მოახდინა მოსახლეობის საჭიროებებსა და მოთხოვნებებზე. ახალ ეპოქას ახალი გამოწვევები ახასიათებს, რაც უკავშირდება ქრონიკული დაავადებების პრევალენტობის მატებას, მოულოდნელი დაავადებების აფეთქებასა და, რაც მთავარია, ათასწლეულის განვითარების მიზნების მიღწევისაკენ სწრაფვას გლობალურად. ასეთ პირობებში მკვეთრად მატულობს საგანმანათლებლო დაწესებულებების პასუხისმგებლობა და მოლოდინი მათ მიმართ საზოგადოების მხრიდან.

პროფესორი
დიმიტრი კორძაია

ცოდნის ცვლილებების სწრაფი თანამედროვე ტემპისა და შესასრულებელი სამუშაოს მიმართ მუდმივად ცვალებადი მოთხოვნების გამო შეუძლებელია, სტუდენტს ასწავლო ყველაფერი, რაც მას შესაძლოა, დასჭირდეს თავისი პრაქტიკული საქმიანობის პროცესში. შეიცვალა საგანმანათლებლო პროცესის პარადიგმა, სწავლების დიდაქტიკური მეთოდი შეიცვალა სტუდენტზე ორიენტირებული და პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლებით, უფრო მეტი აქცენტი „როგორ იცი“-ზე, ნაცვლად „ყველაფერი იცი“-ისა. თანამედროვე სამედიცინო კურიკულუმის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კომპეტენციაა სწავლა მთელი ცხოვრების განმავლობაში.

კონკურსის ნესით არჩეულმა აკადემიური პერსონალის ახალმა შემადგენლობამ დაიწყო მუშაობა მედიცინის ფაკულტეტის პროგრამების განახლებასა და გაუმჯობესებაზე. მედიცინის ფაკულტეტის დიპლომამდელ სამედიცინო განათლებაში, კერძოდ მედიცინისა და სტომატოლოგიის საგანმანათლებლო პროგრამებში, დაინერგა ინტერდისციპლინური მიდგომა, რასაც სამედიცინო განათლების სწორედ საუნივერსიტეტო გარემოში არსებობამ შეუწყო ხელი. სასწავლო პროცესში მედიცინის ფაკულტეტის პარტნიორია თსუ-ის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტი. მათთან ერთად შემუშავდა ინტეგრირებული სასწავლო კურსები, რაც საფუძვლად დაედო დისციპლინაზე დაფუძნებული სასწავლო პროგრამიდან შედეგებზე დაფუძნებულ ინტეგრირებულ პროგრამებზე გადასვლას. ფაკულტეტზე მედიცინისა (პროგრამის ხელმძღვანელები – პროფესორი ალექსანდრე ცისკარიძე და პროფესორი დიმიტრი კორძაია) და სტომატოლოგიის (პროგრამის ხელმძღვანელი – პროფესორი ვლადიმერ მარგველაშვილი) ქართულენოვანი პროგრამების განახლების პარალელურად შემუშავდა მედიცინის ინგლისურენოვანი პროგრამაც (პროგრამის ხელმ-

* ინსულტი ის დაავადებაა, რომელმაც სანდრო ცისკარიძისა და ზაზა კოკაიას გზები გადაკვეთა. ისინი პირველად 2000-იანი წლების დასაწყისში შეხვდნენ ერთმანეთს თბილისში, ზაზას ერთ-ერთ ლექციაზე. კოკაია, ტრადიციულად, ლეროვანი უჯრედების პოტენციალზე საუბრობდა ძნელად განკურნებად დაავადებებში.

„ჩემზე უზარმაზარი შთაბეჭდილება მოახდინა, ერთი მხრივ, საკითხის აქტუალობამ და მეორე მხრივ, გამომსვლელობა, – ამბობს ცისკარიძე, – ჩემს შვეიცარიელ კოლეგებთან ერთად გამოცემული მქონდა რამდენიმე სამეცნიერო სტატია ინსულტის საკითხებზე. ზაზას კი მოტანილი ჰქონდა ჩვენი მონაცემი ერთ-ერთი კვლევიდან. ლექციის ბოლოს მივედი მასთან, გავეცანი და შევთავაზე მჭიდრო ურთიერთობა ჩვენი უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტთან“.

ამ შეთანხმების შედეგად, დღეს ზაზა კოკაია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეული პროფესორია, წელიწადში მინიმუმ 4-ჯერ ჩამოდის და ლექციებს უკითხავს დოქტორანტებს. მათ რამდენიმე ერთობლივი სამეცნიერო პროექტიც ჰქონდათ ინსულტის სფეროში. სჯერათ, რომ მალე დადგება დღე, როდესაც ლუნდის უნივერსიტეტში მიღებული შედეგები საქართველოში დაინერგება და ზაზასა და სანდროს მომზადებული სტუდენტები ინსულტის სხვა მრავალი მძიმე დაავადების კვლევისა და ეფექტური მკურნალობის საფუძველს შექმნიან.

ძღვანელები – პროფესორი ალექსანდრე ცისკარიძე და პროფესორი დიმიტრი კორძაია).

მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამის მოცულობაა 360 ECTS, ხოლო სტომატოლოგიისა – 300 ECTS. მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამებში დაინერგა სისტემების სწავლებაზე დამყარებული მოდულები (კარდიოვასკულური სისტემა, რესპირატორული სისტემა, გასტროინტესტინური სისტემა, უროგენიტური სისტემა, კუნთსახსროვანი სისტემა, ნერვული სისტემა, ჰემატოლოგიური/იმუნოლოგიური სისტემა, ენდოკრინული სისტემა).

პროფესორი ვლადიმერ მარგველაშვილი

კლინიკური საქმიანობის სწავლება დაინერგა პირველივე კურსიდან, აქცენტებით საბაზისო, მექანიზმებზე, ეთიკურ პრინციპებსა და მეცნიერულ მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ პრაქტიკაზე. სასწავლო პროგრამა დაიგეგმა სტუდენტის პასუხისმგებლობის გაზრდისა და პაციენტის მკურნალობაში მისი უშუალო მონაწილეობის უზრუნველყოფით.

სხვადასხვა საერთაშორისო პროექტის ფარგლებში მედიცინის ფაკულტეტი თანამშრომლობს სამედიცინო განათლების სფეროში ევროპის წამყვან საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან. სწავლებაში ქართველ პროფესორასთან ერთად ჩართული არიან უცხოელი ექსპერტები და მოწვეული პროფესორები ევროპის სხვადასხვა უნივერსიტეტიდან.

საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 2011 წლის 16 სექტემბრის №3 სხდომის №35 გადაწყვეტილებით, მედიცინის ერთსაფეხურიან ქართულენოვან პროგრამას, №36 გადაწყვეტილებით, მედიცინის ერთსაფეხურიან ინგლისურენოვან პროგრამას და №37 გადაწყვეტილებით, სტომატოლოგიის ერთსაფეხურიან ქართულენოვან პროგრამას მიენიჭა აკრედიტაცია.

მედიცინის ფაკულტეტის მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამა განთავსებულია უმაღლესი სამედიცინო საგანმანათლებლო დაწესებულებების მსოფლიო დირექტორიაში, რომლის ელექტრონულ მონაცემთა ბაზის მართვის უფლება 2011 წლიდან გადაეცა სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციას.

დიპლომამდელი განათლების ხარისხის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანია ფაკულტეტზე არსებული საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში ჩატარებული სამუშაო შეხვედრები, ვორკშოპები უცხოელი ექსპერტების მონაწილეობით. მათ შორის აღსანიშნავია, რომ 2012 წლის 23-24 იანვარს ტემპუსის ეროვნული ოფისის მხარდაჭერით პროფესორმა დევიდ გორდონმა (ევროპის სამედიცინო სკოლების ასოციაციის პრეზიდენტი) საქართველოში მოქმედი ყველა სამედიცინო სკოლის

MUMEENA: პროექტის შუალედური კონფერენცია, 2013 წელი

წარმომადგენლებისათვის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩაატარა სემინარი თემაზე: „სამედიცინო განათლების თანამედროვე ტენდენციები.“

მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამის განვითარებაზე მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა ევროკავშირის TEMPUS-ის პროექტმა (2011-2014 წლები) – „სამედიცინო განათლების მოდერნიზაცია ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლო ქვეყნებში – MUMEENA“ (პროექტის კოორდინატორი – ევროპის სამედიცინო განათლების ასოციაციის (AMEE) პრეზიდენტი, ლიდის უნივერსიტეტის სამედიცინო განათლების ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი ტრუდი რობერტსი). პროექტი მიზნად ისახავდა ევროპული სტანდარტების შესაბამისი დიპლომამდელი სამედიცინო განათლების ახალი მოდელის შემუშავებასა და დანერგვას. პროექტის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობების შედეგად პარტნიორ უნივერსიტეტებში მოდერნიზაცია განიცადა სამედიცინო კურიკულუმმა, შემუშავდა დიპლომამდელი სამედიცინო განათლების ინტეგრირებული კურიკულუმი ევროპის სამედიცინო განათლების ასოციაციის, სამედიცინო განათლების მარეგულირებელი თემატური ასოციაცია MEDINE-ს და სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის სტანდარტების შესაბამისად, დაინერგა ახალი სასწავლო კურსები, სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლების მეთოდები, საერთაშორისოდ აღიარებული ექსპერტების მონაწილეობით სამედიცინო განათლებაში სპეციალური მომზადება გაიარა აკადემიურმა და ადმინისტრაციულმა პერსონალმა, მათ შორის სწავლებისა და შეფასების თანამედროვე მეთოდოლოგიაში და სამედიცინო განათლების აქტუალურ საკითხებზე

MUMEENA: კურიკულუმის მოდერნიზაციის სამუშაო ჯგუფი პროფ. ფ. ვოლფთან ერთად, 2012 წელი

ვერსიტეტის სამედიცინო განათლების ცენტრის უფროსი, პროფესორი ოლე ტენ კატე. მედიცინის ფაკულტეტის წარმომადგენლებმა სწავლების პარალელურად მონაწილეობა მიიღეს უტრეხტის უნივერსიტეტის წარმომადგენლებთან ერთად სპეციალურად ამ კურსისათვის ქეისების შემუშავებაში. კვლევის მეთოდების ახალ სილაბუსებზე მუშაობა წარიმართა გრანადის უნივერსიტეტის პროფესორ ხოსე პეინადოსა და რომის კათოლიკური უნივერსიტეტის პროფესორ ფრედერიკა ვოლფთან თანამშრომლობით. ფაკულტეტზე შეიქმნა აკადემიური პერსონალის განვითარების განყოფილება, რომელიც ორგანიზებას უკეთებს აკადემიური პერსონალის გადამზადებას.

2017 წლის 4 აპრილს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს პროფესორი დევიდ გორდონი კვლავ ესტუმრა სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის პრეზიდენტის რანგში. მისი ვიზიტის დროს განხილულ იქნა მედიცინის ფაკულტე-

ტის პარტნიორ უნივერსიტეტებში: ლიდის უნივერსიტეტში (დიდი ბრიტანეთი), უტრეხტის უნივერსიტეტში (ნიდერლანდი), გრანადის უნივერსიტეტში (ესპანეთი), რომის კათოლიკურ უნივერსიტეტში (იტალია). დიპლომამდელ განათლებაში კლინიკური აზროვნების ელემენტების ადრეული ინტეგრაციის მიზნით განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა პროექტის ფარგლებში შემთხვევაზე დაფუძნებული კლინიკური აზროვნების (CBCR) მეთოდოლოგიის შემსწავლელი ჯგუფის სამუშაო ვიზიტს უტრეხტის უნივერსიტეტის სამედიცინო ცენტრში (ნიდერლანდი). ერთკვირიან ტრენინგებს ხელმძღვანელობდა ამ პროექტის მიმართულების კოორდინატორი, უტრეხტის უნი-

CBCR-ის სამუშაო ჯგუფის წევრები უტრეხტის უნივერსიტეტში, 2012 წელი

ტის პროგრამები, სამედიცინო განათლების განვითარების პერსპექტივები და ახალი გამოწვევები.

დიპლომამდელი სამედიცინო განათლება დაფუძნებულია 100 წლის თავზე კვლავ ახალი გამოწვევების წინაშეა, ფაკულტეტზე მიმდინარეობს მედიცინის დარგობრივი მახასიათებლებით და განახლებული აკრედიტაციის სტანდარტებით შეფასებისთვის მზადების ეტაპი.

ხოლო 2017 წლის 28 ივლისს უნივერსიტეტს ეწვია სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის (WFME) მრჩეველი ტეფიკ ნავარი. მსოფლიო ფედერაციის მრჩეველმა სამედიცინო პროგრამების განმახორციელებელი უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლებისთვის წარმოადგინა მოხსენება, თუ როგორ მიმდინარეობს სამედიცინო სკოლების საერთაშორისო აკრედიტაცია. თსუ-ის რექტორის, გიორგი შარვაშიძის განცხადებით: „ძალიან კარგი არის, რომ გადავდივართ საერთაშორისო აკრედიტაციაზე. ეს ნიშნავს იმას, რომ ჩვენი კურსდამთავრებულები მიიღებენ დიპლომებს, რომლებიც აღიარებული იქნება მსოფლიოს მასშტაბით. ეს არის პირველი ნაბიჯები, რომელთაც ვდგამთ და, იმედია, რომ ექსპერტების, ჩვენი კოლეგების დახმარებით უცხოეთიდან შევძლებთ, ჩვენი მომავალი მედიკოსები მაღალი სტანდარტებით მოვაამზადოთ“.

2.4 Undergraduate Medical Education

In the 21st century, the world appeared to face demographic, technological, socioeconomic, political and epidemiological shifts, which influenced the needs and requirements of the population. The new era is characterized by new challenges associated with increasing prevalence of chronic and explosion of unexpected diseases and, what is more important, aspiration to achieve the Millennium Development Goals globally. In such conditions, the responsibilities of educational institutions and society expectations are sharply rising.

The fast modern pace of alterations of knowledge and constantly changeable requirements towards the tasks to be fulfilled do not allow to teach a student everything he/she might need in future clinical practice. The paradigm of the educational process has changed. The didactic teaching method has been replaced by student-oriented and problem-based learning, focusing on "How well do you know" rather than "You know everything". One of the most important competences of modern medical curriculum is Lifelong Learning.

The newly elected academic staff started work on updating and improving the educational programmes of the Faculty of Medicine. The interdisciplinary approach was introduced on

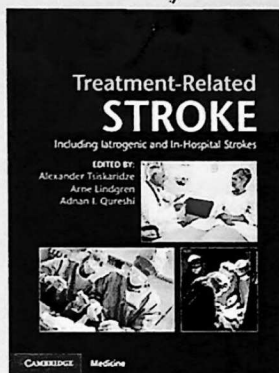
the undergraduate level, particularly in the educational programmes of Medicine and Dentistry. This process was encouraged by the existence of medical education in the University environment. The Faculty of Exact and Natural Sciences of TSU is the partner of the Faculty of Medicine in the process of teaching. The integrated educational courses were developed in cooperation with them, hence leading to transition from the subject-based to outcomes-oriented integrated programmes. Along with updating the Georgian language programmes in Medicine (Programme Directors – Prof. Alexander Tsiskaridze, Prof. Dimitri Kordzaia) and Dentistry (Programme Director – Prof. Vladimir Margvelashvili), the English language programme in Medicine was also developed. (Programme Directors – Prof. Alexander Tsiskaridze, Prof. Dimitri Kordzaia).

*Department of Clinical Anatomy
and Operative Surgery:*

Prof. Dimitri Kordzaia, Associate Professors Nodar Khodeli, Zurab Chkhaidze and Levan Metreveli

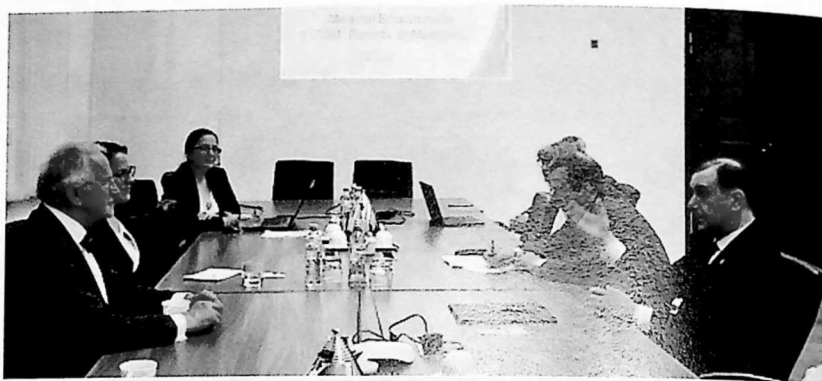
* The book on Treatment-Related Stroke by Professor of the Department of Neurology and Neurosurgery Alexander Tsiskaridze was published by the University of Cambridge in 2017. The book is about one of the most topical issues of modern medicine – stroke; it is, first of all, designed for neurologists, but may also interest cardiologists, interventional radiologists, blood vessel and general surgeons, oncologists, obstetricians/gynecologists and other specialists. The work is important because it is the first publication dedicated to this topic. Along with Alexander Tsiskaridze, the book is co-authored by Arne Lindgren, Department of Neurology, University Hospital Lund (Sweden) and Adnan Qureshi, Department of Neurology, University of Minnesota (the United States)

Stroke is the disease that crossed the paths of Alexander Tsiskaridze and Zaza Kokaia. They first met at one of Zaza's lectures in Tbilisi, in the early 2000s. Kokaia, traditionally, spoke about the potential of stem cells in the treatment of intractable diseases.

"I was hugely impressed by the importance of the issue, on the one hand, and the speaker, on the other," notes Tsiskaridze, "I had published several scientific articles on stroke issues with my Swiss colleagues. Zaza had quoted data from one of our research. At the end of the lecture, I came to him, introduced myself and proposed to work closely with the Faculty of Medicine of our University."

As a result of this agreement, currently Zaza Kokaia is an invited Professor of Tbilisi State University. He visits the university at least 4 times a year and delivers lectures for PhD students. They have several joint scientific projects on stroke. They believe that soon the day will come when the results obtained at Lund University will be introduced in Georgia and the students, trained by Zaza and Sandro, will create the basis for research and effective treatment of stroke and other severe diseases.

Meeting with representatives of the World Federation for Medical Education, 2017

The capacity of the educational programme in Medicine is 360 ECTS, while in Dentistry it equals 300 ECTS. Systems-based teaching modules were included in the programme of medicine (comprising: cardiovascular, respiratory, gastro-intestinal, urogenital, musculoskeletal, nervous, hematological/immunological, endocrine systems).

Clinical teaching was introduced from the very first year with the emphasis on basic mechanisms, ethical principles and evidence-based practice. The curricula were designed to increase a student's responsibility and autonomy.

In accordance with the following decisions of the Accreditation Council for Educational Programmes, made at its third meeting dated by September 16, 2011, the accreditation was granted to the undergraduate Georgian language programme in Medicine (by decision N35), undergraduate English language programme in Medicine (by decision N36), undergraduate Georgian language programme in Dentistry (by decision N37).

The educational programme in Medicine is included in the world directory of higher medical education institutions. The right to manage its electronic database has been transferred to the World Federation for Medical Education since 2011.

The Faculty of Medicine cooperates with the leading European institutions in the field of medical education within the framework of different projects. Foreign

MUMEENA: Workshop in Research skills organised by Professor Jose Peinado, University of Granada (Spain), 2012

experts and invited professors from various European universities are involved in the educational process together with Georgian Professors.

For the development of undergraduate education working meetings held at the faculty within the framework of international cooperation and workshops with the participation of foreign experts were very important. On January 23-24, 2012, Professor David Gordon (President of the Association of Medical Schools in Europe) held a seminar on “Modern Trends in Medical Education” at Ivane Javakhishvili Tbilisi State University for the representatives of all medical schools operating in Georgia with the support of the Tempus National Office.

The European Union TEMPUS Project “Modernising Undergraduate Medical Education in the EU Eastern Neighbouring Area (MUMEENA)” (2011-14) had a significant influence on the development of the educational programme in Medicine (Project Coordinator – Professor Trudie E. Roberts, Director of Leeds Institute of Medical Education, President of the Association for Medical Education in Europe – AMEE). The project aimed at elaborating and implementing a new model of undergraduate medical education in accordance with European standards. As a result of the activities accomplished within the project, the medical curriculum was modernised in the partner institutions; an integrated curriculum of undergraduate medical education was developed in accordance with the standards of the European Association

of Medical Education, MEDINE and World Federation for Medical Education. New training courses and student-oriented teaching methods were introduced. The academic and administrative staff underwent special trainings in medical education with the participation of international experts. The mentioned courses comprised the issues of modern methodology of teaching and assessment as well as development of research skills module within the medical programme. The trainings were held in the European partner universities: Leeds University (Great Britain), Utrecht University (the Netherlands), and Granada University (Spain), Catholic University of the Sacred Heart (Italy). In order to ensure the early integration of the elements of clinical reasoning in undergraduate studies, the working visit of the group of academics to the Medical Center of Utrecht University (the Netherlands) for studying the case-based clinical reasoning methodology (CBCR) had a special significance. A one-week training course was led by Prof. Olle Ten Cate, Head of the Medical Education Centre of Utrecht University.

Prof. David Gordon and Siobhan Fitzpatrick (WFME) at TSU Library, 2017

Professor David Gordon at TSU, 2012

Along with the trainings, the representatives of the Faculty of Medicine – together with the representatives of the University of Utrecht – also participated in the process of developing cases specifically for this course. Working on the new syllabus in research skills was conducted in cooperation with Professor José M. Peinado (University of Granada) and Professor Federica I. Wolf (Catholic University of the Sacred Heart). The unit for the development of academic personnel, which organises CPD trainings for the academic and administrative staff, was created at the Faculty.

On April 4, 2017 Professor David Gordon visited the University, this time as the President of the World Federation for Medical Education. During his visit the issues of development of Medical Faculty programmes, the prospects of medical education and new challenges were discussed.

On July 28, 2017 Professor Tewrik Nawar, Advisor of the World Federation for Medical Education visited the University. He presented a report on the international accreditation of medical schools. In his speech delivered at the meeting, TSU Rector, George Sharvashidze noted: "It is very good that we are moving to international accreditation. This means that our graduates will receive diplomas with worldwide recognition. These are our first steps and we hope that with the help of experts, our colleagues from abroad, we will be able to prepare our future physicians according to high standards."

After 100 years since the establishment of undergraduate medical education in Georgia, it still faces a range of new challenges. The Faculty is preparing for the evaluation procedure, which will be conducted according to the renewed standards for accreditation and sectoral document in Medicine.

Professor Tewrik Nawar (WFME) at TSU, 2017

2.5 დიპლომის შემდგომი განათლება

რეზიდენტურის პროგრამები

დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლების ფაზა იწყება დიპლომირებული მედიკოსის ხარისხის მინიჭების შემდგომ და, როგორც წესი, არის ფორმალური სამედიცინო განათლების მიღების ეტაპი რეზიდენტურის, ინტერნატურის და/ან სხვა სახის პროგრამების გავლის გზით, რომლის განმავლობაში დიპლომირებული სპეციალისტები გადაიან კლინიკურ წრეობას

უფრო გამოცდილი კოლეგების მეთვალყურეობის ქვეშ და ეუფლებიან სამედიცინო სპეციალობებს (ქირურგია, თერაპია, კარდიოლოგია, მენოპა, ნევროლოგია, ენდოკრინოლოგია, საოჯახო მედიცინა და ა.შ.). დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლება, როგორც წესი, ხორციელდება სპეციალური რეგულაციებისა და წესების მიხედვით. საქართველოში დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლების რეგულაციას განსაზღვრავს კანონი საქვემოთ საქმიანობის შესახებ, რომლის თანახმად, უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადება არის უმაღლესი სამედიცინო განათლების შემდგომ პროფესიული მზადება, რომელიც ეფუძნება პრაქტიკულ საქვემოთ საქმიანობას და რომლის მიზანია სპეციალობის დაუფლება. საქართველოში დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლება მიმდინარეობს რეზიდენტურის პროგრამებისა და რეზიდენტურის ალტერნატიული უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადების ფარგლებში. „რეზიდენტურაში მზადება წარმოებს რეზიდენტურის პროგრამებით, რომელთაც ამტკიცებს სამინისტრო უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადებისა და უწყვეტი პროფესიული განვითარების საბჭოს მიერ სარეზიდენტო პროგრამის აკრედიტაციის საფუძველზე. რეზიდენტურის ალტერნატიული უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადება წარმართება სახელმწიფო დაკვეთის ფარგლებს გარეთ და გულისხმობს სარეზიდენტო პროგრამის ყველა მოდულის კანონით განსაზღვრულ ვადებში გავლას.“ (საქვემოთ საქმიანობის შესახებ კანონი).

რეზიდენტურის პროგრამებს აფინანსებს სახელმწიფო, ხოლო რეზიდენტურის ალტერნატიული უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადების დაფინანსება იფარება კერძო პირის მიერ მოძიებული სახსრებით.

მედიცინის ფაკულტეტზე დიპლომის შემდგომი განათლება მიმდინარეობს რეზიდენტურის ალტერნატიული უმაღლესის შემდგომი პროფესიული მზადების პროგრამით შემდეგ კლინიკურ სპეციალობებში: კარდიოლოგია, ნევროლოგია, ინფექციური დაავადებები, ალერგოლოგია და იმუნოლოგია, ოფთალმოლოგია, ენდოკრინოლოგია, გინეკოლოგია, რეპროდუქტოლო-

გია, უროლოგია, დერმატოვენეროლოგია, ლაბორატორიული მედიცინა, თერაპიული სტომატოლოგია, ორთოპედიული სტომატოლოგია და სხვ.

მედიცინის ფაკულტეტზე არსებული სარეზიდენტო ალტერნატიული უმაღლესისშემდგომი პროფესიული მზადების პროგრამები პრაქტიკაზე დამყარებული ტრენინგის საშუალებით ანიჭებენ დიპლომირებულ სპეციალისტს ექიმ-სპეციალისტის კომპეტენციას, რომელიც საშუალებას აძლევს პროგრამის კურსდამთავრებულს, აწარმოოს დროის მოთხოვნათა შესაბამისი მაღალპროფესიული სამედიცინო პრაქტიკა მედიცინის კონკრეტულ სფეროში დამოუკიდებლად ან პროფესიონალთა გუნდის შემადგენლობაში. დარგობრივი კომპეტენციის გაღრმავების გარდა, სარეზიდენტო ალტერნატიული უმაღლესისშემდგომი პროფესიული მზადების პროგრამების მიზანია, მაძიებლებს გარუვითაროს განათლების მიღების მოდერნიზაციის უზარ-ჩვევა არჩეული სპეციალობის ფარგლებში და მოამზადოს ისინი, მთელი ცხოვრების განმავლობაში დამოუკიდებელი სწავლისათვის (LLE). კლინიკური გამოცდილება ზედამხედველობის ქვეშ, კვლევითი სამუშაოები, სამეცნიერო სტატიების კრიტიკული ანალიზი და კოლეგებთან უწყვეტი თანამშრომლობა დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის უმთავრესი ნაწილია.

სამაგისტრო და სადოქტორო სწავლება

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონი არეგულირებს როგორც სამაგისტრო, ისე სადოქტორო სწავლებას. სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების შემადგენელი ნაწილია მეცნიერული კვლევა, თუმცა ის განსხვავებული ხარისხით მოეთხოვება სტუდენტს. სამაგისტრო პროგრამა უნდა მოიცავდეს კვლევის ელემენტებს და, შესაბამისად, მაგისტრანტი უნდა ფლობდეს კვლევით უნარებს და დამოუკიდებლად იკვლევდეს. მაგისტრანტი სამაგისტრო პროგრამის დასრულების შედეგად ხდება რომელიმე დარგის ექსპერტი და მას შეუძლია, გააგრძელოს სწავლა დოქტორანტურაში ან დასაქმდეს. მაგისტრანტისგან განსხვავებით, დოქტორანტი სადოქტორო პროგრამის ფარგლებში მზადდება როგორც სამეცნიერო კადრი, დოქტორანტურაში სწავლის პერიოდში სამეცნიერო მოღვაწეობა მისი ძირითადი საქმიანობაა და მან უნდა შექმნას ახალი ცოდნა ორიგინალური კვლევის საფუძველზე.

საერთაშორისო გამოცდილება ადასტურებს, რომ არსებობს კომბინირებული დიპლომისშემდგომი პროგრამები, რომლებიც ერთდროულად

საქართველო-ნორვეგიის პროექტის GeNoC-PH შემაჯამებელი კონფერენცია

მოიცავს როგორც სადოქტორო, ისე სარეზიდენტო პროგრამებსაც. ასეთი პროგრამების მიზანია, ექიმები გახდნენ პროფესიონალები კლინიკურ სპეციალობებში და მათ, ამავე დროს, მოიპოვონ დოქტორის ხარისხი. ეს შესაძლებლობა ექიმს უმუშავებს კრიტიკული აკადემიური აზროვნების უფრო ღრმა უნარს და ამ პირობებში მას უფრო სიღრმისეულად შეუძლია, გააანალიზოს დაავადებების მიზეზების, პათოგენეზის, მკურნალობის, კლინიკური კვლევების, ეპიდემიოლოგიური და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ყველა ასპექტი. რა თქმა უნდა, ასეთ შემთხვევაში საბაზისო მოთხოვნაა, რომ კლინიკური ტრენინგისა და სადოქტორო კვლევის ერთობლივი პროგრამა ისევე აკმაყოფილებდეს ხარისხის სტანდარტებს, როგორც ეს ამ ორი პროგრამის ცალ-ცალკე მოქმედების შემთხვევაში იქნებოდა უზრუნველყოფილი. როგორც წესი, ასეთ პროგრამას უფრო მეტი დრო სჭირდება, ვიდრე ცალკე სადოქტორო ან კლინიკური სპეციალიზაციის პროგრამას, თუმცა შესაძლებელია, დრო დაიზოგოს იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე კომპონენტი ერთდროულად ორივე პროგრამის შემადგენელი ნაწილი იქნება, მაგალითად თეორიული ნაწილი ან ზოგიერთი სასწავლო კურსი. საქართველოში სწავლება ზემოაღნიშნული კომბინაციით არ ხორციელდება.

მედიცინის ფაკულტეტზე 2002 წლიდან დაიწერა საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამა (პროგრამის ხელმძღვანელი – პროფესორი ნატა ყაზახაშვილი), ხოლო 2006 წლიდან ამოქმედდა ორი სადოქტორო პროგრამა: პროგრამა კლინიკური და ტრანსლაციური მედიცინა (პროგრამის ხელმძღვანელები – პროფესორი რომან შაქარიშვილი და პროფესორი დიმიტრი კორძაია) და პროგრამა საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და ეპიდემიოლოგია (პროგრამის ხელმძღვანელი – პროფესორი პაატა იმნაძე).

მედიცინის ფაკულტეტზე დოქტორანტურის საფეხურზე განათლების ხარისხის უზრუნველყოფაში განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვის პროფესორ ზაალ კოკაიას, რომელიც 2006 წლიდან აქტიურად თანამშრომლობს მედიცინის ფაკულტეტთან და უძღვება დოქტორანტებისათ-

ვის სავალდებულო კურსებს აკადემიურ წერაში, სწავლების თანამედროვე მეთოდებში.

საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 2011 წლის 17 ოქტომბრის №6 სხდომის №94 გადაწყვეტილებით, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამას, №96 გადაწყვეტილებით, კლინიკური და ტრანსლაციური მედიცინის სადოქტორო პროგრამას და №95 გადაწყვეტილებით, საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და ეპიდემიოლოგიის სადოქტორო პროგრამას მიენიჭა აკრედიტაცია.

2017 წელს მედიცინის ფაკულტეტზე კიდევ ორი ახალი პროგრამა შემუშავდა: ტრანსლაციური ბიომედიცინის (მიმართულება „ჰეპატოლოგია“) სადოქტორო პროგრამა (პროგრამის ხელმძღვანელი – პროფესორი დიმიტრი კორძაია) და ინგლისურენოვანი საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამა (პროგრამის ხელმძღვანელი – პროფესორი ნინო ჩიხლაძე, აკადემიური მრჩეველი – პროფესორი ტორალფ შასენოლდი).

საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 2017 წლის 2 ოქტომბრის №16 სხდომის №69 გადაწყვეტილებით, კლინიკური და ტრანსლაციური მედიცინის სადოქტორო პროგრამას, ხოლო 2018 წლის 26 იანვრის №5 სხდომის №21 გადაწყვეტილებით, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინგლისურენოვან სამაგისტრო პროგრამას მიენიჭა აკრედიტაცია.

სამაგისტრო პროგრამების მოცულობაა 120 ECTS, მათ შორის 30 ECTS განკუთვნილია სამაგისტრო ნაშრომის შესრულებისათვის, ხოლო სადოქტორო პროგრამების მოცულობაა 180 ECTS. პროგრამები მოიცავს სასწავლო (60 ECTS) და კვლევით კომპონენტებს (120 ECTS). პროგრამის ფარგლებში სადისერტაციო ნაშრომი სრულდება პროფესორის ზედამხედველობით. ტრენინგი მიმდინარეობს აქტიურ კვლევით გარემოში.

**მედიცინის ფაკულტეტის
პირველი
პოსტდოქტორანტის
დაჯილდოება,
2014 წელი**

თსუ-ის აკადემიური საბჭოს 2013 წლის 18 ნოემბერს დამტკიცებულ იქნა პოსტდოქტორანტურის დებულება და 2014 წელს უნივერსიტეტში გამოცხადდა პირველი მიღება. მედიცინის ფაკულტეტიდან შეირჩა სამეცნიერო-კვლევითი პროექტი – პაციენტის უსაფრთხოება საქართველოში: შეფასება ჰოსპიტალურ სექტორში.

2.5 Postgraduate Education at the Faculty of Medicine

RESIDENCY PROGRAMMES

Postgraduate medical education follows granting the degree of the certified medical specialist (surgery, therapy, cardiology, obstetrics, neurology, endocrinology, family medicine, etc). As a rule, it covers the formal medical education by taking residency, internship training and/or other programmes, during which certified specialists undergo clinical training under the supervision of more experienced colleagues. Postgraduate medical education in Georgia is regulated by the Law on Medical Practice. According to the law, postgraduate vocational training is a professional training following undergraduate medical education which is based on medical practice and is intended to acquire a medical speciality. Postgraduate medical education in Georgia is implemented through residency programmes and postgraduate education (vocational training) alternative to residency. "The training is carried out through the residency programmes approved by the Ministry of Labour, Health and Social Affairs of Georgia based on the accreditation of the residency programme approved by the Council of Postgraduate Education and Continuing Professional Development. The postgraduate education (vocational training) alternative to residency shall be carried out beyond the state order, which includes the completion of all modules of a residency programme within the specified time limits" (Law of Georgia on Medical Practice).

Residency programmes are funded by the state, while the financing of the programmes alternative to residency is conducted by individuals.

Postgraduate education at the Faculty of Medicine is accomplished via the programme of postgraduate education (vocational training) alternative to residency in the following specialties: Cardiology, Neurology, Infectious Diseases, Allergology and Immunology, Ophthalmology, Endocrinology, Gynaecology, Reproductology, Urology, Dermatovenereology, Laboratory Medicine, Therapeutic Dentistry, Orthopedic Dentistry, etc.

The postgraduate education (vocational training) alternative to residency, operating at the Faculty of Medicine, grants a certified specialist the competences of medical doctor through practice-based trainings. These competences allow the graduates of the programme to provide highly professional medical practice considering the current requirements in a particular field of medicine independently, or with the team of professionals. The postgraduate education

(vocational training) alternative to residency aims not only at mastering the applicant's competences in the specific field, but also at preparing them for lifelong learning (LLL). Clinical experience under supervision, research work, critical analysis of scientific articles and constant communication with colleagues are the key elements of quality assurance in postgraduate medical education.

MASTER'S AND DOCTORAL STUDIES

The Law of Georgia on Higher Education regulates both, Master's and Doctoral studies. Scientific research is part of Master's as well as Doctoral programmes. However, it is required to a different extent from the student. A Master's Programme should include research elements and, therefore, a student of the Master's programme should have research skills and should be able to conduct

Professor Dimitri Kordzaia's report delivered at the ORPHEUS 2017 Conference won an award

research independently. After the graduation from the Master's programme, the student becomes an expert of the relevant field and has a right to continue studying at the Doctoral level or to get employed. During PhD studies scientific research becomes the student's main activity, owing to which he/she must create new knowledge based on original research.

International experience reveals that there are combined postgraduate programmes that, at the same time, cover Doctoral and Residency Programmes. Their aim is to allow doctors to become professionals in clinical specialities and

Conference on Injuries and Violence Prevention for students and young scientists, 2018

simultaneously gain PhD degrees. This possibility enables a doctor to develop more effective critical academic thinking skills; which, in its turn, allows him/her to analyse all aspects of the causes of diseases, pathogenesis, treatment, clinical examinations, epidemiological and public health more profoundly. Of course, in this case the basic requirement is that the joint programme of clinical training and Doctoral research should meet the quality standards as it would have been in the case of two separate programmes. As a rule, such a programme requires more time than a separate doctoral or clinical specialisation programme. However, it may be possible to save time if any component will represent a part of both programmes at the same time, for example, a theoretical or training course. However, such practice does not exist in Georgia.

Since 2002, the Master's Programme in Public Health has been introduced at the Faculty of Medicine (Director – Prof. Nata Kazakhashvili). In 2006, two PhD programmes were launched in: Clinical and Translational Medicine (Directors – Prof. Roman Shakarishvili and Prof. Dimitri Kordzaia) and Public Health and Epidemiology (Director – Prof. Paata Imnadze).

Professor Zaal Kokaia has made a special contribution to teaching Doctoral students at the Faculty of Medicine. He has been actively cooperating with the Faculty since 2006 and leads such mandatory PhD courses as Academic Writing and Problem-based Learning.

In accordance with the decisions of the Accreditation Council of Educational Programmes issued at meeting N.6 (October 17, 2011), accreditation was granted to the following programmes: Master's

iCREATE: meeting with students, 2017

Programme in Public Health (Decision N.94), PhD Programme in Clinical and Translational Medicine (Decision N.96) and PhD Programme in Public Health and Epidemiology (Decision N.95).

Two new programmes were developed at the Faculty of Medicine in 2017 – PhD Programme of Translational Biomedicine/Direction “Hepathology” (Director – Prof. Dimitri Kordzaia) and English language Master’s Programme in Public Health (Director – Prof. Nino Chikhladze, Academic Advisor – Prof. Toralf Hasvold).

In accordance with Decision N.69 of the Accreditation Council of Educational Programmes, issued at meeting N.16 (October 2, 2017), accreditation was granted to the PhD Programme of Translational Biomedicine/Direction “Hepathology”; and by Decision N.21, made at meeting N.5 (January 26, 2018), accreditation was granted to the English language Master’s Programme in Public Health.

The capacity of the Master’s Programmes is 120 ECTS, including 30 ECTS for a Master’s thesis. The Capacity of the Doctoral Programmes is 180 ECTS. They comprise educational (60 ECTS) and research (120 ECTS) components. Work on a PhD thesis is performed under the supervision of a professor. The training is conducted in the active research environment.

Postdoctoral statute was approved on November 18, 2013 by the TSU Academic Council’s Decree N128/2013. In 2014 TSU announced the first admission and the scientific research project “Patient Safety in Georgia: Assessment in the Hospital Sector” was selected from the Faculty of Medicine.

ოკუპაციური თერაპია – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ერთადერთი უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებაა საქართველოში, სადაც ოკუპაციური თერაპიის ბაკალავრის სპეციალობის მიღებაა შესაძლებელი.

ოკუპაციური თერაპიის საბაკალავრო პროგრამა შემუშავდა ტემუშის პროექტის (MP-JEP-23154-2002) ფარგლებში სხვადასხვა ორგანიზაციასთან პარტნიორობით, მათ შორის: საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა

და სოციალური დაცვის სამინისტროს უწყებებთან, სოციალური მომსახურების სააგენტოსთან, ადამიანით ვაჭრობის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდთან, უმაღლეს განათლებაში ოკუპაციური თერაპიის ევროპულ ქსელთან (ENOTHE), ჯანმრთელობის დამხმარე პროფესიების უმაღლეს სკოლასთან (SAH), ბავშვთა ნევროლოგიისა და ნერვო-რეაბილიტაციის ცენტრთან (NDC). ასევე, ორგანიზაციასთან – „მაკლენის ასოციაცია ბავშვებისათვის (MAC)“, – თანამშრომლობით.

პროგრამა 2006 წელს ამოქმედდა (ხელმძღვანელები: პროფესორი ნინო ჩიხლაძე, პროფესორი ჰანეკე ვან ბრუგენი, პროგრამის კოორდინატორი ნინო რუხაძე). საქართველოში ოკუპაციური თერაპიის განვითარებაში განსაკუთრებული წვლილი ქართველ პროფესიონალებთან ერთად (რომლებმაც ოკუპაციურ თერაპიაში დიპლომის შემდგომი განათლება ჰოლანდიაში მიიღეს) მიუძღვის ჰანეკე ვან ბრუგენს, რომელიც კოორდინირებდა საერთაშორისო პროექტს, აქტიურად იყო ჩართული როგორც ოკუპაციური თერაპიის საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავებაში, ისე მისი განვითარებისა და განხორციელების პროცესში.

ოკუპაციური თერაპია პიროვნებაზე ცენტრირებული პროფესიაა, რომელიც ხელს უწყობს განსხვავებული შესაძლებლობის მქონე პირებს, ანდა მონყველად ჯგუფებს, ჩაება მათთვის მნიშვნელოვან საქმიანობებში და მოახდინონ საკუთარი თავის რეალიზება. ამ მიზანს ოკუპაციური თერაპევტები, ერთი მხრივ, პიროვნების უნარების გაუმჯობესების ხელშეწყობით, ხოლო მეორე მხრივ, გარემოსა და საქმიანობის ადაპტაციის გზით აღწევენ, რათა, საბოლოოდ, ადამიანმა მისთვის საჭირო და სასურველი ყოველდღიური აქტივობების შესრულება და დამოუკიდებლად ფუნქციონირება შეძლოს (*World Federation of Occupational Therapists, 2012*).

საბაკალავრო პროგრამის მიზანია, მოამზადოს კომპეტენტური (პროფესიული ცოდნის, უნარ-ჩვევისა და დამოკიდებულების მქონე) ოკუპაციური თერაპევტი, რომელიც იმუშავებს ოკუპაციური თერაპიის პრაქტიკის ნებისმიერ

სტაჟირება ნიდერლანდში

კავკასიის ქვეყნების ოკუპაციურ თერაპევტთა III საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც მიეძღვნა საქართველოში ოკუპაციური თერაპიის სწავლების 10 წლისთავს. კონფერენციაზე შეფასდა ოკუპაციური თერაპიის სწავლების ათწლიანი გამოცდილება სხვადასხვა ქვეყანაში დამკვიდრებული პრაქტიკის გაანალიზების ფონზე, განხილულ იქნა რეგიონში ოკუპაციური თერაპიის ცნობადობის დონის ამაღლების შესაძლებლობები, რაც, მიუხედავად ათწლიანი არსებობისა, კვლავ აქტუალურ საკითხად რჩება პროფესიით სტუდენტების დაინტერესებასა და მოზიდვასთან ერთად. წლების განმავლობაში პროგრამაზე მხოლოდ რამდენიმე სტუდენტი ირიცხება და, მიუხედავად ამისა, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული მხარდაჭერით საქართველოში მიმდინარეობს ოკუპაციური თერაპევტების მომზადება. ეს კიდევ ერთხელ წარმოაჩენს უნივერსიტეტის მნიშვნელობას ქვეყნის როგორც სოციალურ-ეკონომიკურ, ისე საზოგადოებრივ განვითარებაში.

პროგრამის განვითარების შემდგომი შესაძლებლობების გაზრდის მიზნით, 2018/2019 სასწავლო წლიდან მედიცინის ფაკულტეტის საბჭოს და ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის საბჭოს გადანაცვლებით, ოკუპაციური თერაპიის საბაკალავრო პროგრამა გადავიდა ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტზე.

სფეროში მტკიცებულებაზე დაფუძნებული მიდგომისა და პროფესიული ეთიკის დაცვით.

ბოლონის პროცესში მონაწილე ქვეყნებისთვის, მათ შორის მედიცინის ფაკულტეტზე, ოკუპაციური თერაპიის ბაკალავრიატის კომპეტენციები განისაზღვრა TUNING Occupational Therapy Group-ის (2007) მიერ შემუშავებული სწავლის შედეგების საფუძველზე.

2016 წლის 8-9 დეკემბერს მედიცინის ფაკულტეტისა და საქართველოს ოკუპაციურ თერაპევტთა ასოციაციის ინიციატივით ჩატარდა

2.6. მედიცინის ფაკულტეტის საერთაშორისო თანამშრომლობა

მედიცინის ფაკულტეტი მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის უნივერსიტეტებსა და სამედიცინო დაწესებულებებთან თანამშრომლობს, მათ შორისაა: მიუნხენის ტექნიკური უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტი, მიუნხენის ლუდვიგ მაქსიმილიანის უნივერსიტეტის გროსჰადერნის კლინიკა, ხენოვის საუნივერსიტეტო კლინიკა, მაინცის უნივერსიტეტის სამედიცინო და სტომატოლოგიური ფაკულტეტები, ლუნდის უნივერსიტეტი, ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტი, ჯონს ჰოპკინის უნივერსიტეტი, ტრომსოს უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტი, გრანადის უნივერსიტეტი, სან-დიეგოს პალიატიური მზრუნველობის ინსტიტუტი და სხვ. მედიცინის ფაკულტეტი მონაწილეობს სხვადასხვა საერთაშორისო პროექტში. საერთაშორისო თანამშრომლობა მიზნად ისახავს აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის, სტუდენტების მობილობას, საერთაშორისო ერთობლივი კვლევების განხორციელებისა და აკადემიური პროგრამების გაწვითარების ხელშეწყობას.

პროგრამების განხილვა
ლუქსემბურგის უნივერსიტეტის
ვიცერექტორთან,
ლუდვიგ ნეისისთან, 2015 წელი

*მედიცინის ფაკულტეტის მონაწილეობა ევროკავშირის
მიერ დაფინანსებულ ტემპუსის/ერაზმუსის* პროექტებში*

პროექტის – „ოკუპაციური თერაპიის (განათლება) განვითარება საქართველოსა და სომხეთში“ – ფარგლებში შესაძლებელი გახდა, საქართველოში პირველად ამოქმედებულიყო ოკუპაციური თერაპიის საბაკალავრო პროგრამა. პროექტი მიმდინარეობდა 2007-2009 წლებში. (ხანგრძლივობა – სამი წელი). პროექტის ფარგლებში განხორციელდა მედიცინის ფაკულტეტის სასწავლო ოთახების აღჭურვა ოკუპაციური თერაპიის სწავლებისათვის აუცილებელი ინვენტარით.

პროექტის – „თუნიგის მიდგომების გამოყენება საქართველოს უმაღლესი განათლების სისტემაში“ – ფარგლებში მედიცინის ფაკულტეტმა კოორდინაცია გაუწია საექთნო საქმის მიმართულებას. პროექტი მიმდინარეობდა 2008-2010 წლებში. პროექტის ფარგლებში ჩატარდა დაინტერესებული მხარეების გამოკითხვა, მიღებული შედეგების ანალიზი და დაფუძნდა საექთნო საქმეში კომპეტენციების შემუშავება, ხოლო შემდეგ დარგობრივი დოკუმენტის სამუშაო ვერსიის შემუშავება.

ტრომსოს უნივერსიტეტის
მაგისტრანტები თსუ-ში, 2018 წელი

რტნიორი ქვეყნების უმაღლეს დანესებულებებს შორის, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად განახლდა სამაგისტრო პროგრამა საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში, პროგრამის განხორციელებაში ჩართულმა აკადემიურმა პერსონალმა მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა სახის ტრენინგში, საზოგადოებრივ ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებისათვის სწავლებაში დაინერგა და განვითარდა ახალი საინფორმაციო ტექნოლოგიები.

პროექტი „სამედიცინო განათლების მოდერნიზაცია ევროკავშირის აღმოსავლეთის სამეზობლო ქვეყნებში – MUMEENA“ მედიცინის ფაკულტეტზე მიმდინარეობდა 2011-2014 წლებში. პროექტის კოორდინატორი იყო ლიდსის უნივერსიტეტის სამედიცინო განათლების ინსტიტუტის დირექტორი, AMEE- პრეზიდენტი, პროფესორი ტრუდი რობერტსი. პროექტის შესახებ მოკლე ინფორმაცია იხილეთ დიპლომამდელი განათლების ნაწილში.

პროექტი – „საბუნებისმეტყველო და სამედიცინო სასწავლო პროგრამების დახვეწა და რეგიონული სატრენინგო პლატფორმის დაფუძნება ჰემატოლოგიის დარგში (DECERPH)“ – მედიცინის ფაკულტეტი მონაწილეობდა 2013-2016 წლებში. პროექტის კოორდინატორი იყო ვესტმინსტერის უნივერსიტეტი (დიდი ბრიტანეთი). პროექტის ფარგლებში, ევროპული სტანდარტების შესაბამისად, განახლდა ჰემატოლოგიისა და ტრანსფუზიოლოგიის სასწავლო კურსი, განახლდა ლაბორატორიები, პროფესორამ გაიარა უწყვეტი პროფესიული განვითარების კურსები ჰემატოლოგიის სწავლების თანამედროვე მეთოდებში იტალიისა და ესპანეთის უნივერსიტეტებსა (ფერარის უნივერსიტეტი, რომის უნივერსიტეტი „ტორ ვერგატა“, მურსიის უნივერსიტეტი) და კლინიკებში; დაფუძნდა კავკასიის რეგიონული პლატფორმა ჰემატოლოგიაში.

პროექტი „საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და სოციალური სამსახურის სამაგისტრო პროგრამები“ (511303-JPCR) მედიცინის ფაკულტეტზე მიმდინარეობდა 2010-2013 წლებში. პროექტის კოორდინატორი იყო პროფესორი ვინსენტ ობრაიანი, კუმბრიის უნივერსიტეტი (დიდი ბრიტანეთი); პროექტის პარტნიორი უნივერსიტეტები იყვნენ: ბაბეშ-ბოლიაის სოციალური კვლევის უნივერსიტეტი (რუმინეთი), კოორდინატორი რაზვან ჩერჩესი და ტექნოლოგიების სამეფო ინსტიტუტი KTH (შვედეთი). დასახული მიზნების შესაბამისად, პროექტის ფარგლებში განხორციელდა თანამშრომლობა და გამოცდილების გაზიარება საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და სოციალური სამსახურის სფეროში პარტნიორი ქვეყნების უმაღლეს დანესებულებებს შორის, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად განახლდა სამაგისტრო პროგრამა საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში, პროგრამის განხორციელებაში ჩართულმა აკადემიურმა პერსონალმა მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა სახის ტრენინგში, საზოგადოებრივ ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებისათვის სწავლებაში დაინერგა და განვითარდა ახალი საინფორმაციო ტექნოლოგიები.

2019 წლიდან მედიცინის ფაკულტეტი კიდევ ერთი პროექტის განხორციელებაში ჩაერთვება – ეს არის „სადოქტორო პროგრამები საზოგადოებრივ ჯანდაცვასა და სოციალურ მეცნიერებებში“ (პროექტის კოორდინატორი პროფესორი არტაშეს თადეოსიანი, ერევნის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი). პროექტის მიზანია საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სადოქტორო პროგრამების გაუმჯობესება და ამაღლება.

ფოგარტის საერთაშორისო ცენტრის (აშშ) ჯანმრთელობის ეროვნული ინსტიტუტის მიერ დაფინანსებული პროექტები

2017 წლიდან მედიცინის ფაკულტეტი ჩართო აშშ-ის ჯანმრთელობის ეროვნული ინსტიტუტის (National Institutes of Health) მიერ დაფინანსებული ორი საერთაშორისო კვლევითი პროექტის განხორციელებაში – კვლევის მოცულობის გაზრდა აღმოსავლეთ ევროპაში (iCREATE: Increasing Capacity in Research in Eastern Europe) და „საერთაშორისო თანამშრომლობა ევროპაში თავის ტვინის ტრავმული დაზიანების ზედამხედველობის გაზრდის მიზნით“ (INITIATE: International Collaboration to increase Traumatic Brain Injury Surveillance in Europe). ორივე პროექტის კოორდინატორია აშშ-ის აიოვის უნივერსიტეტი (კოორდინატორი – პროფესორი კორინ პიკასა) და მისი პარტნიორი უნივერსიტეტი – რუმინეთის ბაბეშ-ბოლიაის უნივერსიტეტი (კოორდინატორი – მედიცინის დოქტორი დიანა დალფი). საქართველოში ორივე პროექტის კოორდინატორია მედიცინის ფაკულტეტის პროფესორი ნინო ჩიხლაძე.

პროფესორი რაზვან კერეკეში

პროექტის – „საერთაშორისო თანამშრომლობა ევროპაში თავის ტვინის ტრავმული დაზიანების ზედამხედველობის გაზრდის მიზნით“ – ხანგრძლივობაა სამი წელი და პროექტი მიზნად ისახავს თავის ტვინის ტრავმული დაზიანების მონაცემთა შეგროვების არსებული პრაქტიკის იდენტიფიკაცირებას და აღწერას, თავის ტვინის ტრავმული დაზიანების რეესტრის შექმნას და განვითარებას და თავის ტვინის ტრავმული დაზიანების მონაცემებზე კვლევების განხორციელებას. პროექტის – „iCREATE – კვლევის მოცულობის გაზრდა აღმოსავლეთ ევროპაში“ – ხანგრძლივობაა 5 წელი და პროექტი მიზნად ისახავს ტრავმისა და ძალადობის შესახებ კვლევებისა და ტრენინგების ჩატარებას პარტნიორ ქვეყნებში, მათ შორის საქართველოში, სომხეთსა და მოლდოვაში.

ორივე კვლევითი პროექტის განხორციელებაში მონაწილეობენ მედიცინის ფაკულტეტის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სადოქტორო

და სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტები. პროექტი ითვალისწინებს მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტების და აკადემიური პერსონალის ხანმოკლე და ხანგრძლივ მობილობას სწავლების, ტრენინგების ჩატარების მიზნით აიოვის უნივერსიტეტში და ბაბეშ-ბოლიაის უნივერსიტეტში, ერთობლივ კვლევებს და პუბლიკაციებს.

საქართველო-ნორვეგიის თანამშრომლობა მედიცინის ფაკულტეტზე

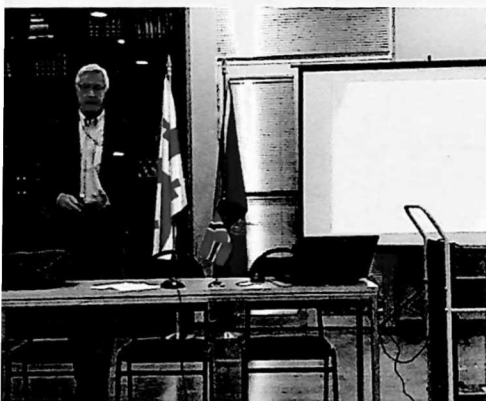
მედიცინის ფაკულტეტის საერთაშორისო თანამშრომლობაში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს საქართველო-ნორვეგიის თანამშრომლობას საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მიმართულებით.

2012 წლიდან თსუ-ის მედიცინის ფაკულტეტზე ამოქმედდა ნორვეგიული ფონდის განათლებაში საერთაშორისო თანამშრომლობის ცენტრის (SIU) მიერ დაფინანსებული პროექტი „სადოქტორო პროგრამები საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში: სწავლების მესამე ციკლის ნორვეგიული გამოცდილება საქართველოსთვის“ (პროექტი CPEA-2012/10040; პროექტის კოორდინატორი უნივერსიტეტი – ტრომსოს უნივერსიტეტი; პროექტის კოორდინატორი – პროფესორი ტორალფ ჰასვოლდი). პროექტის ხანგრძლივობა – 4 წელი. პროექტი მიზნად ისახავდა მედიცინის ფაკულტეტის სადოქტორო პროგრამების ჰარმონიზაციას ბოლონის პროცესებთან, ტრომსოს უნივერსიტეტის გამოცდილების გათვალისწინებით.

პროექტის ფარგლებში შემუშავდა ახალი სასწავლო კურსები, აკადემიური პერსონალისათვის ჩატარდა სამუშაო შეხვედრები და სემინარები როგორც ნორვეგიაში, ისე საქართველოში. მედიცინის ფაკულტეტის დოქტორანტებმა წარმატებით დაასრულეს ტრომსოს უნივერსიტეტის მიერ სადოქტორო სწავლებისათვის განსაზღვრული სავალდებულო სასწავლო კურსები, მათი სამეცნიერო კვლევის პროცესს ზედამხედველობა ქართველ ხელმძღვანელებთან ერთად ტრომსოს უნივერსიტეტის პროფესორებმაც გაუწიეს, სტუდენტთა კვლევის შედეგები ორჯერ იქნა მოსმენილი შუალედურ და შემაჯამებელ კონფერენციაზე ქართველი და ნორვეგიელი პროფესორების მიერ.

2014 წელს ლოზანაში (შვეიცარია) წარდგენილ იქნა პროექტის შედეგები ზეპირი და სასტენდო მოხსენების სახით – „სადოქტორო პროგ-

ტორალფ ჰასვოლდი, ტრომსოს
უნივერსიტეტის ემერიტუს
პროფესორი

რამების მოდერნიზაცია SIU-ს პროექტის ფარგლებში ტრომსოს უნივერსიტეტთან თანამშრომლობის გზით: თსუ-ის და სუ-ის გამოცდილება." 2015 წელს გამოქვეყნდა სახელმძღვანელო საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში და ოთხი ერთობლივი სამეცნიერო სტატია, მათ შორის სტატია: „სადოქტორო განათლება და კვლევა თსუ-ის მედიცინის ფაკულტეტზე საერთაშორისო თანამშრომლობის განზომილებაში“, სადაც აისახა პროექტის ფარგლებში ჩატარებული კვლევების მოსალოდნელი შედეგების მნიშვნელობა არა მხოლოდ სამედიცინო დარგის მეცნიერებისათვის, არამედ პაციენტებისა და, ზოგადად, საზოგადოებისთვის. პროექტის საბოლოო ანგარიში წარდგენილ იქნა SIU-ს გაფართოებულ სხდომაზე 2015 წლის მაისში, ოსლოში. ანგარიში ნორვეგიელი კოლეგებისა და ფონდის (SIU) მიერ დადებითად შეფასდა.

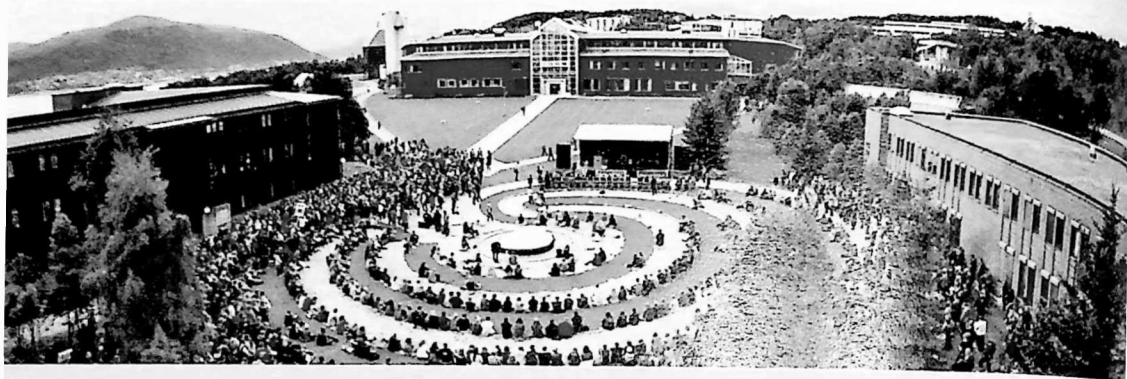
პროფესორები ამირან გამყრელიძე და ტორალფ ჰასვოლდი, 2016 წელი

საერთაშორისო პროექტი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და ტრომსოს უნივერსიტეტებს შორის აკადემიური თანამშრომლობის ხელშეკრულებით დასრულდა, 2014 წლის 11-13 ივნისს ტრომსოს უნივერსიტეტში გაფორმდა ორმხრივი ხელშეკრულება, დაისახა მომავალი თანამშრომლობის სფეროები, გაგრძელდა თანამშრომლობა ახალი საპროექტო წინადადების მზადების მიზნით.

უნივერსიტეტის სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალისათვის სამეცნიერო და, ასევე, პედაგოგიურ საქმიანობაში ხელშეწყობისათ-

დოქტორანტები ტრომსოს უნივერსიტეტში, 2015 წელი

ტრომსოს უნივერსიტეტი

ვის, საქართველოში სამედიცინო განათლების განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის ნორვეგიის არქტიკული უნივერსიტეტის/ტრომსოს უნივერსიტეტის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სპეციალისტს, ემერიტუს პროფესორ ტორალფ ჰასვოლდს 2016 წელს მიენიჭა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორის წოდება.

2016 წელს ნორვეგიული ფონდის განათლებაში საერთაშორისო თანამშრომლობის ცენტრის (SIU) ევრაზიასთან თანამშრომლობის პროგრამაზე აპლიკაციის მიღების პერიოდში წარდგენილი 37 განაცხადიდან შეირჩა 13 საუკეთესო პროექტი, მათ შორის CPEA-2015/10057 პროექტი „საქართველო-ნორვეგიის კოლაბორაცია საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში“ (GeNoC-PH); პროექტის ხანგრძლივობა – 4 წელი. პროექტის კოორდინატორი ინსტიტუტია ნორვეგიაში არის ნორვეგიის არქტიკული უნივერსიტეტი (კოორდინატორი – ერიკ ანდა), ხოლო საქართველოში – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტი (ქვეყნის კოორდინატორი – პროფესორი ნინო ჩიხლაძე).

პროექტის პარტნიორი ორგანიზაციებია: საქართველოს დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი (NCDC), საქართველოს უნივერსიტეტი (UG), გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), კონსულტირება და ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინოვაციები (CITI).

Diku

ევრაზიის პროგრამის მიზანია უმაღლესი განათლების მოდერნიზება და ინტერნაციონალიზაცია თანამშრომელ ქვეყნებში, უშუალოდ პროექტი კი მიზნად ისახავს საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა

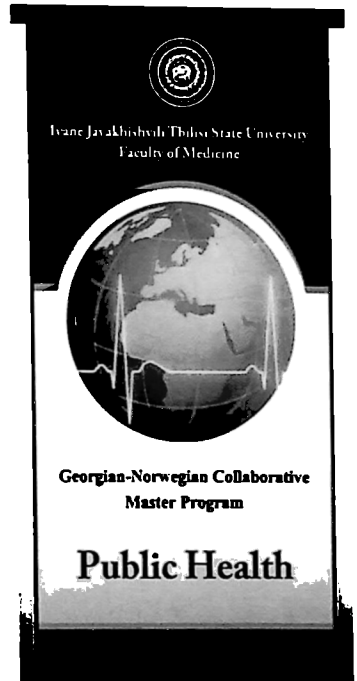
და რეგისტრებზე დაფუძნებული ეპიდემიოლოგიის სფეროში არსებული ცოდნის ტრანსფერს ნორვეგიიდან საქართველოში და გამოცდილების გაზიარებას პრაქტიკასა და განათლებაში.

პროექტი ოფიციალურად გაიხსნა 2016 წლის 4 აპრილს კონფერენციით, რომელსაც ესწრებოდა 75-ამდე წარმომადგენელი, მათ შორის ჯანმრთელობის დაცვის და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარმომადგენლები და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სტუდენტები. ღონისძიება ფართოდ გაშუქდა სოციალურ მედიაში.

პროექტის ფარგლებში მზადდება ორი დოქტორანტი, რომლებიც შეიძენენ რეგისტრებზე დაფუძნებული კვლევის წარმოების ცოდნას და გამოცდილებას და დაასრულებენ სადოქტორო პროგრამას პროექტის მიმდინარეობის პერიოდში ორივე ქვეყანაში, საქართველოსა და ნორვეგიაში.

პროექტის პირველხარისხიდან ამოცანად განისაზღვრა ახალი, საერთაშორისო, მაღალი ხარისხის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამის დანერგვა საქართველოში, რომელიც ფოკუსირებული იქნებოდა რეგისტრებისა და მოსახლეობის კვლევის ეპიდემიოლოგიაზე. ახალ ინგლისურენოვან პროგრამაზე მუშაობა დაიწყო 2016 წლიდან ტრომსოს უნივერსიტეტთან თანამშრომლობითა და კონსულტაციებით, ჩამოყალიბდა დარგობრივი კომიტეტი დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით. პროგრამის შემუშავების პროცესში გამოყენებულ იქნა ტრომსოს უნივერსიტეტის გამოცდილება, ასევე სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის სტანდარტები მაგისტრატურაში სწავლებისათვის, ევროპული კომპეტენციები საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში სამაგისტრო განათლებისათვის, თუნიგის გაიდლაინები საზოგადოებრივი ჯანდაცვის დარგში კომპეტენციების განვითარებისათვის. 2016 წლის 18 ნოემბერს ახალი ინგლისურენოვანი პროგრამა დამტკიცდა ფაკულტეტის საბჭოზე, 2017 წლის 10 თებერვალს თსუ-ის აკადემიურ საბჭოზე. აღსანიშნავია, რომ სამაგისტრო პროგრამის შეფასება განხორციელდა საერთაშორისო ექსპერტის მონაწილეობით 2017 წლის ოქტომბერში და პროგრამა შეფასდა ყველა სტანდარტში სრული შესაბამისობით. ახალი საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინგლისურენოვან პროგრამაზე სტუდენტთა პირველი მიღება განხორციელდა 2018 წელს.

მედიცინის ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალის მიერ 2017 წელს ახალი სამაგისტრო პროგრამის ჩამოყალიბების ეტაპების შესახებ მოხსენება წარდგენილ იქნა საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ევროპული ასო-

თბილისისა და ტრომსოს
უნივერსიტეტების რექტორები –
გიორგი შარვაშიძე და
ანნე ჰიუსებეკი

ციაციის ყოველწლიურ კონფერენციაზე, ხოლო სტატია გამოქვეყნდა საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ევროპულ ჟურნალში.

პროექტის მონაწილე სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორის თანამშრომლობა და მათ შორის გამოცდილების გაზიარება, სტუდენტებისათვის პროექტით გათვალისწინებული პრაქტიკა ხელს უწყობს არსებული შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან მათი კომპეტენციების შესაბამისობას. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სადოქტორო პროგრამის სტუდენტებისათვის მომზადდა სპეციალური კურსი „რეგისტრებზე დაფუძნებული ეპიდემიოლოგია“, ამ მიმართულებით ცოდნის მიღება და კომპეტენციის გამომუშავება დოქტორანტებს საშუალებას მისცემს, გამოიყენონ დიდი მოცულობის მონაცემთა

ბაზა, რომელიც საქართველოში 2016 წლიდან ამოქმედდა ჯანმრთელობის ეროვნული რეგისტრებისთვის. პროექტის ფარგლებში ასევე მიმდინარეობს სტუდენტებისა და უნივერსიტეტების პერსონალის ხანმოკლე და ხანგრძლივი მობილობა, მათ შორის ინდივიდუალური კურსებისათვის, ერთობლივი კურსებისა და სტუდენტების მიერ წარმოებული კვლევების ერთობლივი ხელმძღვანელობისათვის.

საქართველო-ნორვეგიის თანამშრომლობითი პროექტის
გახსნითი კონფერენცია, თბილისი, 2016 წელი

2.6 International Cooperation of the Faculty of Medicine

The Faculty of Medicine cooperates with universities and medical institutions in many countries of the world, including: The Faculty of Medicine of the Technical University of Munich (TUM), Ludwig Maximilians University of Munich (LMU) Grosshadern Clinic, Chemnitz University Hospital, Medical and Dental Faculties of the University of Mainz, Lund University, Heidelberg University, Johns Hopkins University, the University of Tromsø, the University of Granada, San Diego Institute for Palliative Medicine, Peking University and others. The Faculty of Medicine participates in various projects. International Cooperation aims at facilitating the mobility of academic and administrative staff, as well as students; promoting joint research and improving academic programmes.

PARTICIPATION OF THE FACULTY OF MEDICINE IN THE EU-FUNDED TEMPUS/ERASMUS+ PROGRAMMES

Within the project **“Development of Occupational Therapy (Education) in Georgia and Armenia”** it became possible to launch the Bachelor’s Degree Programme in Occupational Therapy* for the first time in Georgia. The project was implemented in 2007-2009 (duration – three years). The Faculty of Medicine was equipped with the necessary inventory for teaching occupational therapy.

Within the framework of the project **“TUNING Approaches in Georgian Higher Education System”**, the Faculty of Medicine coordinated the direction of high nursing studies. The project was carried out in 2008-2010. The stakeholders were interviewed within the scope of the project. The analysis of the obtained results was used as the base for the development of competences in the field and later for working out the draft of sectoral document in Higher Nursing Education.

The Project **“Masters Programmes in Public Health and Social Services” (511303-JPCR)** was executed at the Faculty of Medicine in 2010-2013. It was co-ordinated by Professor Vincent O’Brien from the University of Cumbria (United Kingdom). The partner Universities of the project from EU countries were: Babeş Bolyai University (Romania), Coordinator Răzvan Cherecheş and KTH Royal Institute of Technology (Sweden). In accordance with the set goals, cooperation was established and experience was shared be-

tween the higher education institutions of the partner countries in the field of Public Health and Social Service; the academic staff, which was involved in the implementation of the programme, participated in various trainings; new information technologies were introduced and developed for the education of the students of the Master's Degree Programme in Public Health and Social Services.

The Project **"Modernising Undergraduate Medical Education in the EU Eastern Neighbouring Area/MUMEENA"** was implemented at the faculty of Medicine in 2011-2014 – Coordinator, Professor Trudie E. Roberts, Director of Leeds Institute of Medical Education, President of AMEE (brief information about the project is given in the section "Undergraduate Medical Education").

The Faculty of Medicine participated in the project **"The Development of a Curriculum and Establishment of a Regional Training Platform for Haematology in Life Sciences and Medicine (DECERPH)"** in 2013-2016. The project coordinating institution was the University of Westminster (Great Britain). The educational course for Haematology and Transfusiology was updated in accordance with the European standards, the laboratories were re-equipped, the professors completed continuous professional development courses in modern methods of haematology at the European Universities (University of Ferrara, University of Rome Tor Vergata, University of Murcia) and their clinics, the Regional Platform for Haematology in the Caucasus was established.

Since October 15, 2018 the Faculty of Medicine has been involved in the implementation of another project called **"Doctoral Programmes in Public Health and Social Science"** (Coordinator, Professor Artashes Tadevosyan, Yerevan State Medical University). The aim of the project is to improve the Doctoral Programme in Public Health and Social Science.

Disseminational Activities

* Occupational therapy – Ivane Javakhishvili Tbilisi State University is the only higher education institution in Georgia, where it is possible to obtain a Bachelor's Degree in Occupational Therapy.

The Bachelor's Degree Programme in Occupational Therapy was implemented in Georgia within the TEMPUS project (MP-JEP-23154-2002) in partnership with various organisations, including: Ministry of Labour, Health and Social Affairs of Georgia, Social Service Agency, State Fund for Protection and Assistance of Victims of Human Trafficking, European Network of Occupational Therapy in Higher Education (ENOTHE), Neurodevelopment Center (NDC), as well as McLain's Association for Children (MAC).

The Programme was launched in 2006 (Directors – Prof. Nino Chikhladze, Prof. Haneke Van Bregen, Coordinator – Nino Rukhadze). Professor Haneke Van Bregen, together with the Georgian specialists (who received their postgraduate education in Occupational Therapy in Holland), made a special contribution to the development of occupational therapy in Georgia. She coordinated the international project, was actively involved in the process of implementation and development of the educational programme in occupational therapy based on international standards.

Occupational therapy is a profession centered on a person, which encourages people with disabilities or vulnerable groups of people to get engaged in important activities and attain self-realisation. Occupational therapists achieve this aim, on the one hand, by means of improving personal skills and, on the other, through adaptation of the environment and activities, in order to eventually enable the person to perform the necessary and desired daily activities and function independently (World Federation of Occupational Therapists, 2012).

The Bachelor's Program aims at preparing competent (with professional knowledge, skills and attitude) occupational therapists, working in any subfield of occupational therapy practices, considering the evidence-based approach and professional ethics. It is built upon three basic principles: from general knowledge to specific; from working with the individual to working with the community; from working with young people to working with the elderly.

Competences for the Bachelor's Degree Programme in Occupational Therapy were determined by the TUNING Occupational Therapy Group (2007) for three cycles of education based on learning outcomes, for the countries participating in the Bologna Process, including Georgia (TSU Faculty of Medicine). The undergraduate program

III International Conference of Occupational Therapists of Caucasian Countries

in Occupational Therapy is based on the descriptors of the first cycle. Within the framework of the study program, the student receives knowledge, working skills and practical experience in various fields of occupational therapy.

In accordance with Decision N.21 of the Accreditation Council of Educational Programmes, received at meeting N.3 (September 16, 2011), accreditation was granted to the Bachelor's Programme in Occupational therapy.

The Third International Conference of Occupational Therapists of Caucasasia, dedicated to the 10th anniversary of occupational therapy in Georgia, was initiated by the Faculty of Medicine of Ivane Javakishvili Tbilisi State University and the Association of the Georgian Occupational Therapists on December 8-9, 2016. The conference evaluated ten years of experience of occupational therapy studies in the light of analysing practices in different countries. It discussed a possibility of raising awareness about Occupational Therapy in the region. Despite the fact that this Programme has already been operating for ten years, this issue, together with the problems of making students interested in the profession and attracting them, still remains urgent. Only a few students have been enrolled during the years; however, it does not hinder the educational process and the preparation of occupational therapists still continues in Georgia with the full support from TSU. Once again, this demonstrates the significant contribution of the University to the development of the country.

In order to increase the opportunities of development of the program, upon decision of the Council of the Faculty of Medicine and the Council of the Faculty of Psychology and Educational Sciences, the Bachelor's Programme in Occupational Therapy was transferred to the Faculty of Psychology and Educational Sciences in 2018/2019 academic year.

Conference in Moldova, 2013

*THE PROJECTS FUNDED BY THE FOGARTY INTERNATIONAL
CENTER, U.S. NATIONAL INSTITUTES OF HEALTH (NIH), AT TSU
FACULTY OF MEDICINE*

Since 2017, the Faculty of Medicine has been involved in the implementation of two international projects funded by the National Institutes of Health – iCRE-ATE: Increasing Capacity in Research in Eastern Europe and INITlatE: International Collaboration to increase Traumatic Brain Injury Surveillance in Europe. Both projects were coordinated by the University of Iowa, USA (Coordinator, Professor Corinne Peek-Asa) and its partner university – Babeş Bolyai University (Romania) (Coordinator, Professor Diana Dulf). On behalf of TSU Faculty of Medicine the project was initially coordinated by Professor Alexander Tsiskaridze and currently it is managed by Professor Nino Chikhladze.

The duration of the project “INITlatE: International Collaboration to increase Traumatic Brain Injury Surveillance in Europe” is three years and the project aims to identify and describe the existing practice of TBI data collection, create and develop TBI register and conduct the TBI data research in the partner countries (Georgia, Armenia, Moldova). The project “iCREATE: Increasing Capacity in Research in Eastern Europe” lasts 5 years and aims to conduct research and training on injury and violence prevention in the partner countries (Georgia, Armenia, Moldova).

*Professor Corinne Peek-Asa
University of Iowa, USA*

The students of the Master's and PhD Programmes in Public Health of the Faculty of Medicine participated in the implementation of both research projects. The project considers experiential learning, short-term and long-term mobility for the students of Master's and Doctoral Programmes at the University of Iowa and Babeş Bolyai University, as well as organising trainings for the academic staff, carrying out joint research and preparing joint publications.

GEORGIAN-NORWEGIAN COOPERATION AT THE FACULTY OF MEDICINE

*Professor Diana Dulf, Babes-Bolyai
University, Romania*

Georgian-Norwegian cooperation in the field of Public Health holds a special place within the range of international cooperation at TSU Faculty of Medicine.

Professor Amiran Gamkrelidze, Director of the National Centre for Disease Control and Public Health of Georgia has made a special contribution to the establishment and deepening of Georgia-Norway cooperation.

The project "Doctoral Programme in Public Health: Norway Experience of Third Cycle Studies for Georgia", financed by the Norwegian Centre for International Cooperation in Education (SIU) started at the Faculty of Medicine in 2012 (Project CPEA-2012/10040); coordinating institution – the University of Tromsø (Coordinator, Professor Toralf Hasvold); duration – 4 years. The project aimed to harmonise the PhD Programmes with Bologna Processes, taking into

consideration the experience of the University of Tromsø.

The PhD students of TSU Faculty of Medicine and the University of Georgia successfully completed the compulsory PhD educational courses in the University of Tromsø. Professors from the University of Tromsø, together with the Georgian colleagues, supervised their progress in research. Several lectures for PhD and Master students were delivered by Professors from the University of Tromsø.

The academic and administrative staff from Georgia had an opportunity to visit different facilities, including hospitals and the Centre for Telemedicine, and share experience with Norwegian colleagues.

The results of the project were reported at the Orpheus (Organisation for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the European System) Conference in Lausanne (Switzerland), in 2014.

In 2015 the textbook in Public Health and four joint scientific articles were published, including the article "PhD Education and Research at the Faculty of

Medicine of TSU in the Dimension of International Cooperation". It reflected the importance of the results of the research conducted within the project not only for the scientists of the medical field but also for the patients and the society in general.

The international project was completed by signing the Agreement on Academic Cooperation between Ivane Javakhishvili Tbilisi State University and the University of Tromsø in Norway (June 11-13, 2014) The fields of future cooperation were outlined.

For his contribution to the development of Public Health education in Georgia **Toralf Hasvold**, Professor Emeritus of the Arctic University of Norway/the University of Tromsø, was awarded the title of Honorary Doctor of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, in 2016.

In 2016, out of 37 applications submitted to the Eurasia Programme of the Norwegian Centre for International Cooperation in Education (SIU) 13 projects were selected, including the project "Georgian-Norwegian Collaborative in Public Health (GeNoC-PH)" (Project CPEA-2015/10057); duration – 4 years; coordinating institutions: in Norway – the Arctic University of Norway/ University of

Professor Toralf Hasvold's visit and lectures in Georgia, 2017

Tromsø), in Georgia – the Faculty of Medicine of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University (Coordinators: Associate Professor Erik Anda (Norway), Professor Nino Chikhladze (Georgia).

Partner organisations of the project are: National Center for Disease Control and Public Health of Georgia (NCDC), University of Georgia (UG), United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), Consulting and IT Innovations (CITI). The Eurasian Program aims to modernise and internationalise

Project coordinator Erik Eik Anda

higher education in the cooperating countries. As for the Project itself, it directly aims at transferring from Norway to Georgia the knowledge on public health and registry-based epidemiology, as well as sharing experience in practice and education.

The project officially started with the conference in Tbilisi on April 4, 2016, which was attended by up to 75 stakeholders, including the representatives of NCDC, the Ministry of Labour, Health and Social Affairs, Ministry of Education and Science, different higher Education institutions and students. The event was broadly covered by social media.

The development of a new, international, high-quality Public Health Master's Programme in Georgia, focused on the registers and epidemiology of population research, was set as the primary goal of the project. Work on a new English language programme started in cooperation with the University of Tromsø, in 2016. The sectoral committee was formed with the involvement of all interested parties. The experience of the University of Tromsø, as well as the standards of teaching at the Master's Programme from the World Federation of Medical Education, European competences for the Master's programme in Public Health, Tuning Guidelines of competence development in the study field of Public Health was used in the process of elaborating the programme. On November 18, 2016, a new English language programme was approved at the Faculty Council meeting and on February 10, 2017 it was confirmed by TSU Academic Council. It is noteworthy that the Master's Programme evaluation was carried out by an international expert in October 2017, the assessment stated that it was in full compliance with all standards.

Hege Toje and Benedicte Einarsen (DIKU) at TSU, 2018

Norwegian professor's lectures for TSU students

The first enrollment of the students at the new Public Health English Language Programme was performed in 2018. The short-term and long-term mobility, joint courses for Georgian and Norwegian students, as well as different lectures, are organised by Norwegian and Georgian Professors.

Two PhD students are being prepared within the project. They will gain knowledge and experience, which will help them conduct research based on registers and complete the Doctoral studies in both countries.

The stages of development of the new Master's Programme were reported in 2017 at the Annual Conference of the European Association of Public Health by the academic staff of the Faculty of Medicine. The Article on the same issues was published in the European Journal of Public Health.

The First Admission of the Ge-NoC MPH Programme

2.7 საქართველოში უმაღლესი განათლების დაარსების 100 წლის იუბილე

2018 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სა-
ხელმწიფო უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილე იუნესკოს
(UNESCO) ეგიდით გაიმართა.*

საიუბილეო წლის აღნიშვნა 2018 წლის 29 იანვარს ქართული უნი-
ვერსიტეტის საზოგადოების (თავმჯდომარე თსუ-ის კურსდამთავრე-
ბული, ლუნდის უნივერსიტეტის (შვედეთი) პროფესორი ზაალ კოკაია)

აღდგენით დაიწყო და
წლის განმავლობაში
გაგრძელდა სხვადა-
სხვა სამეცნიერო და
საგანმანათლებლო
ღონისძიებით.

100 წლის საიუბი-
ლეო ღონისძიებების
ფარგლებში უნივერსი-
ტეტში გაიმართა საი-
უბილეო ღონისძიება,
ჩატარდა საერთაშორი-
სო სიმპოზიუმი „უმა-
ღლესი განათლების
პერსპექტივა: წარსუ-
ლის გაცოცხლება და
ფიქრი მომავალზე.“

გაიმართა უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორის წოდების მინიჭებისა და
უნივერსიტეტის მედლით დაჯილდოების ცერემონიალი, მოენერა ხელი
ევროპულ უნივერსიტეტებში ქართველოლოგიური ცენტრების გახსნა-
სთან დაკავშირებულ მემორანდუმებს.

ღონისძიებებში 50-ამდე ქვეყნის უნივერსიტეტების წარმომადგენ-
ლებმა, სტუდენტებმა, პროფესორ-მასწავლებლებმა, საქართველოს
მთავრობისა და საკანონმდებლო ორგანოს წარმომადგენლებმა და მო-
წვეულმა სტუმრებმა მიიღეს მონაწილეობა. უნივერსიტეტმა მიიღო მსო-
ფლიოს სხვადასხვა უნივერსიტეტისაგან საიუბილეო მილოცვები.

* იუნესკოს გენერალური დირექტორის მილოცვა:

„დიდად მოხარული ვარ, მივულოცო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ყველა წარმომადგენელს 100 წლის იუბილე.

უნივერსიტეტი 1918 წლის 8 თებერვალს ისტორიკოსმა და ენათმეცნიერმა, ივანე ჯავახიშვილმა, დააფუძნა როგორც საქართველოს პირველი ეროვნული უნივერსიტეტი და ის პირველი უმაღლესი საგანმანათლებლო

დაწესებულებაა სამხრეთ კავკასიის რეგიონში. მართალია, უნივერსიტეტს საუკუნოვანი ისტორია აქვს, იგი ქვეყნის წინა საგანმანათლებლო ცენტრებისგან მემკვიდრეობით მიღებულ ტრადიციებს აგრძელებს.

ათწლეულების განმავლობაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს რეგიონის სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ განვითარებაში, ნაწილობრივ, მისი სტუდენტებისა და მასწავლებლებისგან შემდგარი მულტიკულტურული საზოგადოების წყალობით. ის რეგიონული განათლების ცენტრია და მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს რეგიონში უმაღლესი განათლების განვითარებაზე.

დღეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კარი ღიაა უცხოელი სტუდენტებისთვის მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან, მათ შორის: თურქეთიდან, სირიიდან, ჩინეთიდან, ინდოეთიდან, ბანგლადეშიდან და ერაყიდან. საქართველომ გაცივლითი სტუდენტების დიდ რაოდენობას უმასპინძლა ევროკავშირის ქვეყნიდან, მათ შორის: პოლონეთიდან, იტალიიდან, ესპანეთიდან, პორტუგალიიდან, გერმანიიდან, ნიდერლანდიდან, ჩეხეთის რესპუბლიკიდან და სლოვაკეთიდან.

ინტერკულტურულ დიალოგს უნივერსიტეტისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. სწორედ კულტურების დაახლოება არის ის, რაც დღეს მსოფლიოს სჭირდება, მსოფლიო მოქალაქეების ახალი თაობის აღსაზრდელად. ამ სულისკვეთებით, კულტურის კვლევების ინსტიტუტში, რომელიც 2006 წელს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე შეიქმნა კულტურულ მეცნიერებებში საგანმანათლებლო პროგრამების შეთავაზების მიზნით, ინტერკულტურული დიალოგის იუნესკოს კათედრა ჩამოყალიბდა.

იუნესკო ამაყობს იმით, რომ უნივერსიტეტის იუბილესთან ასოცირდება იმ ოფიციალური საიუბილეო ღონისძიებების ფარგლებში, რასაც ჩვენმა გენერალურმა კონფერენციამ დაუჭირა მხარი. ბედნიერ დაბადების დღეს და წარმატებისა და უმაღლესი განათლებისადმი ერთგულების კიდევ სულ ცოტა 100 წელიწადს გისურვებთ, გენდერული თანასწორობის, კოლექტიური ინტელექტისა და ადამიანის ღირსების იდეალების ხელშეწყობის მიზნით“.

© FB / Audrey Azoulay

იუნესკოს გენერალური დირექტორი
ოდრი აზულე

100 წლის საიუბილეო თარიღის აღსანიშნავად საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა 5 ლარის ნომინალის ვერცხლის საკოლექციო მონეტა გამოუშვა.

უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ საიუბილეო ლაუდაციოში აღნიშნა:

„დღეს ჩვენ ვზეიმობთ არა მხოლოდ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასი წლის იუბილეს, არამედ საგანგებო პატივს მივაგებთ იმ დიდ საგანმანათლებლო ეროვნული ტრადიციების ორიათასწლოვან გზას, რომლის დაგვირგვინებაც იყო ჩვენი უნივერსიტეტის დაარსება. ეს გზა კი მუდამ ორი მიზნისკენ, ეროვნული და ევროპული ჰუმანისტური იდეალებისკენ მიემართებოდა! როდესაც ჩვენი ალმა-მატერის დამფუძნებლები ქართული უნივერსიტეტის დაარსებას გეგმავდნენ, მათი კონცეფცია ორ პრინციპს ეფუძნებოდა: აღედგინათ სახელოვანი ქართული საგანმანათლებლო ტრადიციები და დაენერგათ ევროპული საუნივერსიტეტო მოდელი.“

საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში

2018 წლის 18 დეკემბერს გაიმართა კონფერენცია „უმაღლესი სამედიცინო განათლება უნივერსიტეტში – დაარსების 100 წლის ისტორია და გლობალური გამოწვევები“. ღონისძიება მიეძღვნა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის და საქართველოში უმაღლესი სამედიცინო განათლების დაარსების 100 წლისთავს.

დიდი სიმბოლიზმით დატვირთულ 100 წლის იუბილეს უნივერსიტეტი შეხვდება როგორც ქვეყნის უმნიშვნელოვანესი სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულება, სადაც ყოველწლიურად 200-ამდე ადგილობრივი და საერთაშორისო მასშტაბის სამეცნიერო საგრანტო პროექტი ხორციელდება, 22 ათასამდე სტუდენტი, მათ შორის 600-ამდე უცხოელი სწავლობს

კონფერენცია „უმაღლესი სამედიცინო განათლება უნივერსიტეტში – დაარსების 100 წლის ისტორია და გლობალური გამოწვევები“ ორგანიზებული იყო თსუ მედიცინის ფაკულტეტის მიერ.

კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღეს თსუ-ის აკადემიურმა პერსონალმა და სტუდენტებმა, საქართველოს სხვადასხვა სამედიცინო სკოლის წარმომადგენლებმა, მონვეულმა სტუმრებმა. მონაწილეებს მისასალმებელი სიტყვით მიმართეს თსუ-ის ვიცერექტორმა, პროფესორმა ალექსანდრე ცისკარიძემ, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსმა ჯანა მარგიშვილმა. კონფერენციას ესწრებოდა სამედიცინო განათლების მსოფლიო ფედერაციის პრეზიდენტი პროფესორი დევიდ გორდონი.

კონფერენციის დასასრულს სამედიცინო განათლების განვითარებაში განსაკუთრებული წვლილისათვის საპატიო სიგელები გადაეცათ პროფესორ დევიდ გორდონს, აკადემიკოს რომან შაქარიშვილს, აკადემიკოს როინ მეტრეველს, ასევე თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტს.

2.7 The Centenary of the Establishment of Higher Education in Georgia

*In 2018, the Centenary of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University was celebrated under the auspices of UNESCO.**

The year-long jubilee started with the restoration of the Georgian University Society (Head – Zaal Kokaia, TSU Graduate, Professor of Lund (Sweden) University) on January 29, 2018 and continued with numerous scientific and educational activities.

The centennial of TSU was marked with diverse events, among them were: the international symposium “Prospects of Higher Education: Recalling the Past and Exploring the Future”, the ceremonies of awarding the title of Honorary Doctor and the University Medal, signing the Memoranda on the opening of Kartvelological (Georgian Studies) Centres in European Universities and many others.

Representatives of about 50 universities, students, professors, government officials, MPs and invited guests participated in the event. TSU received congratulations from different universities of the world.

In his 100th anniversary laudatio on the occasion of the centennial of TSU, Rector of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, George Sharvashidze noted:

“Today we are celebrating not only the centenary of Tbilisi State University, but we are also paying tribute to the two thousand-year-

old road of great national educational traditions, which was crowned by the establishment of our university. This road was always directed towards two targets, national and European humanistic ideals! When the founders of our alma mater planned the establishment of a Georgian University, their concept was based on two principles: restoration of the famous Georgian educational traditions and introduction of a European university model. "

The National Bank of Georgia released a silver coin with a face value of 5 GEL.

The faculty of Medicine organised the conference* "Higher Medical Education at the University – 100-year History of Foundation and Global Challenges" on the 18th of December 2018. The event was dedicated to the establishment of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University and the 100th anniversary of launching the Higher Medical Education in Georgia.

Continuation of well-established traditions and further improvement of achievements are the key goals of the University and its Faculty of Medicine today.

UNESCO General Director's letter to the university

It gives me great pleasure to congratulate all members of the Tbilisi State University on this 100th anniversary.

The University was founded on February 08, 1918 as the first national university in Georgia by historian and linguist Ivane Javakhishvili, and is the first higher education institution in the South Caucasus region. Although the University has a century-long history, it has inherited traditions from previous educational centres in the country.

For decades, Tbilisi State University has been making an important contribution to the region's social, economic and cultural activities, in part thanks to its multicultural body of students and teachers. It acts as a regional education hub and has had an important impact on the development of higher education in the region.

Today, Tbilisi State University welcomes students from a diverse range of countries such as Turkey, Syria, China, India, Bangladesh and Iraq. Georgia has had the highest number of incoming exchange students from the European Union, who come from countries including Poland, Italy, Spain, Portugal, Germany, Netherlands, Czech Republic and Slovakia.

Intercultural dialogue is in the DNA of the University. This dedication to bring cultures together is what the world needs today to foster a new generation of global citizens. In this spirit, the Institute of Culture Studies (ICS), established in 2006 at the Faculty of Humanities to offer educational programmes in Cultural Studies, hosts a UNESCO Chair for Intercultural Dialogue.

UNESCO is proud to associate itself with this anniversary, as part of the official celebrations endorsed by our General Conference. I wish you a happy birthday and at least 100 more years of excellence and dedication to higher education, promoting the ideals of gender equality, collective intelligence and human dignity.

Audrey Azoulay

2.8 უნივერსიტეტში უმაღლესი სამედიცინო განათლების გამოწვევები

უმაღლესი განათლების სისტემაში მიმდინარე პროცესებსა და გლობალურ გამოწვევებზე საპასუხოდ მიმდინარე ეტაპზე მედიცინის ფაკულტეტის აქტუალურ ამოცანებად განისაზღვრა: კურიკულუმის კომიტეტის შექმნა და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად სასწავლო პროგრამის განახლება, დაინტერესებულ მხარეებთან მჭიდრო თანამშრომლობა, უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეების სასწავლო პროცესში ჩართვა, საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება, დამატებითი ფინანსური რესურსების მოძიება, დოქტორანტურის მინიმალური სტანდარტების განახლება, უახლესი სამედიცინო ლიტერატურის შეძენა, მეცნიერების ინტეგრაცია სასწავლო პროცესში, ფაკულტეტის საზოგადოებრივი საქმიანობის გააქტიურება და სხვ.

აქვე გვინდა, საარქივო მასალიდან რამდენიმე ამონარიდი წარმოვადგინოთ უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტის გამოწვევების შესახებ 1918-1929 წლებში:

- „საჭიროა მეცნიერული მუშაობის გაფართოება და გაღრმავება...“
- „დაუყოვნებლივ გადაწყვეტას მოითხოვს აკადემიური პერსონალის პრობლემა...“
- „გამოცხადებულ იქნეს კონკურსი ფაკულტეტის თავისუფალი კათედრების დაჭერისათვის და დამტკიცებულ იქნეს ფაკულტეტის მიერ შემუშავებული პირობები ამ კონკურსისა...“

- „ეთხოვოს პროფესორებს, ლექტორებს და ასისტენტებს, რომ წარმოადგინონ თავიანთი Curriculum Vitae...“
- „საქართველოს საზღვრებს გარეთ მოღვაწე ქართველ მეცნიერთა მოზიდვა“...
- „სტუდენტთა რიცხვის შეფარდება მასწავლებელთა რიცხვთან...“

„თვითგანვითარების გარდა პროფესიონალურ, აკადემიურ და საზოგადოებრივი ხასიათის საქმეებზე ზრუნვა...“

- „სადოქტორო გამოცდების და ხარისხის მიღების დებულების გამომუშავება...“
- „სადოქტორო სამეცნიერო ხარისხის ყველა მომპოვებელს მოეთხოვოს წინასწარ ცოდნა ერთი დასავლეთ ევროპის ენისა მაინც...“
- „ერთი სამეცნიერო გამოკვლევა მაინც, საიდანაც უნდა ჩანდეს, რომ ხარისხის მაძიებელს სამეცნიერო კვლევა-ძიების უნარი შესწევს...“
- „საზღვარგარეთ მივლინების წესების დამტკიცება...“
- „სპეციალური სამედიცინო საგნების ჩატარების უზრუნველყოფა და სამკურნალო დანესებულებების და ფაკულტეტის კლინიკური ბაზების მოწყობა და შენახვა...“
- „კლინიკების სათანადო მოსაწყობად და შესანახად სათანადო თანხის გამოძებნა...“
- „არჩეული იქნა კომისია, რომელსაც დაევალა „სამოსწავლო გეგმის“ დაწერილობით შემუშავება, შესასწავლი საგნების გეგმასა და პროგრამაზე მუშაობა, ამა თუ იმ დარგში არასავალდებულო საგნების შემოკლება...“
- „მოწვეულ იქმნეს ფაკულტეტების საბჭოთა სხდომებზე სტუდენტთა ოთხ-ოთხი წარმომადგენელი...“
- „ჩვენ მომავალში კიდევ ბევრი მუშაობა მოგველის...“

ისტორიული მასალები ადასტურებს, რომ ივანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უმაღლესი სამედიცინო განათლების შორეულ და უახლეს ისტორიას, არსებული პრობლემების და გადასაწყვეტი ამოცანების გარდა, საერთო მიზანიც აერთიანებს: მაღალი კომპეტენციის მქონე კურსდამთავრებულების მომზადება, რომლებიც შეძლებენ არსებული და მომავალი სამედიცინო პრობლემების გადაწყვეტას.

2.8 Challenges of Higher Medical Education

As a response to the processes occurring in the higher education system and to global challenges, the following tasks were defined as the main objectives of the Faculty of Medicine: creating the Curriculum Committee and keeping close collaboration with the stakeholders; updating the curriculums in accordance with international standards; involving Georgian Professors (Compatriots) working in different European Universities; strengthening international cooperation; attracting additional financial resources for scientific work; updating minimum standards of PhD studies; purchasing the latest medical books, integrating science into the study process, activating social activities of the Faculty and so on.

Here are some extracts from the archives on the challenges of the Faculty of Medicine in 1918-1929.

- "We need to expand and deepen scientific work..."
- "The problem of academic staff requires immediate solution..."
- "To announce a competition for holding free chairs of the faculty and approve the conditions for this competition..."
- "To ask the professors, lecturers and assistants to present their Curriculum Vitae..."
- "To attract Georgian Scientists working abroad..."
- "To correlate the students' number with the number of professors..."
- "Besides self-development, to take care of professional, academic and social issues..."
- "Development of the regulations for PhD examinations and obtaining the degree..."
- "To require from all the seekers of the PhD scientific degree knowledge of at

least one Western European language in advance..."

- "At least one research paper, which should reveal that the degree seeker has the ability to conduct scientific research..."
- "To approve the rules of business trips abroad..."
- "To assure the delivery of specific medical subjects and to arrange and keep clinical bases of the medical institutions and the faculty..."
- "To attract the appropriate funds for the proper arrangement and maintenance of the clinics..."
- "The faculty elected a Commission, which was tasked to develop a detailed "Training Plan", to work on the study plans and programme, to limit optional subjects in the particular field..."
- "To invite four representatives of students to the Faculty Board meetings..."
- "We still have a lot of work to do in the future..."

Historical materials confirm that, apart from the existing challenges, the two stages of development of medical education at the University are united by the following common goal – promotion of the highly competent graduates who will be able to address current and future health issues.

თსუ-ის მედიცინის ფაკულტეტის აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალი დაარსებიდან 100 წლისთავზე (2018 წ.)

სრული პროფესორები და კათედრის გამგეები: ალექსანდრე ალადაშვილი* გიორგი გალდავა* პაატა იზნაძე* სოფიო კახაძე* მერაბ კილაძე* თამარ კეზელი* დიმიტრი კორძაია* გია ლობჯანიძე* ვლადიმერ მარგველაშვილი* ნინო ოკრიბლაშვილი* მიხეილ ოშიაძე* თამარ რუხაძე* რუსუდან ქარსელაძე* ნატა ყაზახაშვილი* ნინო შარაშიძე* რომან მაქარიშვილი* თეიმურაზ ჩიგოგიძე* ნინო ჩიხლაძე* ზურაბ ჩხაიძე* ალექსანდრე ცისკარიძე* თენგიზ ცერცვაძე* ბეჟან ნინამძღვრიშვილი* არჩილ ხომასურიძე* თეიმურაზ ჯორბენაძე;

ასოცირებული პროფესორები: ამირან ანთაძე* ნატალია მანგაიძე* ნიკოლოზ ანთელავა* თამილა ბაგაშვილი* ქეთევან ბარაბაძე* ზურაბ ბერიაშვილი* დავით გიგინეიშვილი* ელენე გიორგაძე* არსენ გვენტაძე* ვლადიმერ გონჯილაშვილი* დარეჯან გუგუჭიძე* ქეთევან დადიანი* თეიმურაზ დოჭვირი* თამარ ვაშაძე* დავით ზურაბაშვილი* ლევან თავბერიძე* მანანა კალანდაძე* ნანა კვირკელია* მედეა კოპალიანი* ალექსანდრე ლაბარტყავა* ლაშა ლორია* ნინა მამათავრიშვილი* თამაზ მაღლაკელიძე* პავლე მაჭავარიანი* გიორგი პატარაია* ლიანა უორუოლიანი* რევაზ სულუხია* გულნარა ტაბიძე* ნატო

ფიცებლური: თინა ქიქუაშვილი ჯენარა ქრისტესაშვილი* ავთანდილ ღირდალაძე* მარინე მაქარიშვილი* ლალი შარვაძე მამუკა ჩხაიძე* ზურაბ ჩხაიძე* შოთა ცანავა* ვახტანგ ჭუმბურიძე* ნოდარ ხოდელი* მაკა ჯორბენაძე;

ასისტენტ-პროფესორები: რუსუდან აბაშიძე* ვალერიან აბულაძე* ირინა ბარბაქაძე* ლიუდმილა ბარბაქაძე* მამუკა გოგიბერიძე* ვახტანგ გოდერძიშვილი* მამუკა გურგენიძე* ოთარ დარჯანია* ნინო დოლიძე* გიორგი ელისაბედაშვილი* მანანა თოდუა* თამარ კიკალიშვილი* ია კირვალიძე* ვაჟა კენჭაძე* გია ლურსმანაშვილი* გრიგოლ მამამთავრიშვილი* თეიმურაზ მეგლიაშვილი* გიორგი საათაშვილი* შალვა ფარულავა* მიხეილ ნვერავა* მარიამ ჭიპაშვილი* გიორგი ხეროდინაშვილი* მიხეილ ჯანგაგაძე;

ადმინისტრაციული პერსონალი: ნინო ბეგიშვილი* ნინო გვაზავა* ცილა გიორგაძე* ხათუნა გუნდიშვილი* შორენა დარჩიაშვილი* თამუნა ენუქიძე* მაია ერისთავი* მერაბ ვაჩნაძე* მარინა კიზირია* თამილა ლეკაშვილი* მაია მანგოშვილი* ქეთევან ნაკაშიძე* გიორგი სტურუა* ლიანა შარაშენიძე* ფატი ძონენიძე* ზაზა ხაჭიპერაძე* მაია ხუბუა* მარინა ხურცილავა* ჯულიეტა ხუციშვილი.

* The conference "Medical Education in the University – 100 Years of History and Global Challenges" was organised by TSU Faculty of Medicine.

The academic staff and students of TSU, representatives of various medical schools of Georgia, as well as invited guests participated in the conference. Besides, the conference was attended by

Professor David Gordon, President of the World Federation for Medical Education.

Professor Alexander Tsiskaridze, TSU Vice Rector, and Lasha Margishvili, Head of Quality Assurance Service of the National Center for Educational Quality Enhancement, welcomed the participants of the conference. Professor David Gordon, Professor Dimitri Kordzaia, Professor Nino Chikhladze and Professor Vladimir Margvelashvili delivered speeches on the history of establishment of higher medical Education at Tbilisi State University, as well as the current state and challenges of undergraduate and postgraduate medical education.

At the end of the conference, the honorable diplomas were awarded to professor David Gordon, Academician Roman Shakarishvili, Academician Roin Metreveli, as well as Tbilisi State Medical University for their outstanding contribution to the development of medical education.

Professor David Gordon

ლიტერატურა

References

- გ. მუხაძე. ზოგიერთი მოგონებანი და ცნობები ქართული უნივერსიტეტის და მასთან სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსების შესახებ, ჟურნალი „თანამედროვე მედიცინა“, 1-2, ტფილისი, 1928 წელი.
- ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, პროფესორთა საბჭოს ოქმები: 1917-1926, თბილისი, 2006 წელი.
- მ. შენგელია, ქართული მედიცინის ისტორია, აბილისი, 1960 წელი.
- რ. შენგელია, ქართული მედიცინის ისტორია, აბილისი, 1995 წელი.
- მ. სააკაშვილი, ა. გელაშვილი, ლ. ჭეიშვილი, ც. ჩხეიძე, საქართველოს მედიცინის ისტორია, თბილისი, 1960 წელი.
- ნ. ჩიხლაძე, უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტის დაარსების ისტორია. ივანე ჯავახიშვილის დაბადების 130 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2006 წელი.
- ა. ცისკარიძე, ნ. ჩიხლაძე, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 90 წლისაა, ჟურნალი „თანამედროვე მედიცინა“ № 4, მაისი-ივნისი, 2008 წელი.
- ნ. ჩიხლაძე, ნ. ფიცხელაური, უმაღლესი სამედიცინო განათლება საერთაშორისო სტანდარტების კონტექსტში, საერთაშორისო პერიოდული ჟურნალი „განათლება“, 2009, № 1, გვ. 34-42.
- ნ. ჩიხლაძე, დიპლომისშემდგომი განათლება მედიცინაში, საერთაშორისო პერიოდული ჟურნალი „განათლება“, № 4, 2012 წელი, გვ. 16-22.
- ნ. ჩიხლაძე, ჯანდაცვის ადამიანური რესურსები პროფესიული საქმიანობისა და განათლების განზომილებაში, საერთაშორისო პერიოდული ჟურნალი „განათლება“, № 4, 2012 წელი, გვ. 34-40.
- მამა – შვილების მოგონებები ივანე ჯავახიშვილის შესახებ, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2018 წელი.

უნივერსიტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2008 წელი.

Gordon D., Lindgren S. The Role of the Doctor and the Competencies Expected from the Doctor of the Future, in Routledge International Handbook of Medical Education, 2016.

WFME Global Standards for Quality Improvement. Basic Medical Education. World Federation for Medical Education. Copenhagen, 2003.

World Health Organization/World Federation for Medical Education. Accreditation Guidelines for Basic Medical Education. Geneva/Copenhagen: 2005.

WFME Global Standards for Quality Improvement in Medical Education. European Specifications. World Federation for Medical Education. Copenhagen, 2007.

Pitskhelauri N., Chikhladze N., Tsiskaridze A. New Paradigm of PhD Education at Tbilisi State University Faculty of Medicine in Georgia. Turkish Journal of Biochemistry. 2011, vol. 36 (1): 82-86.

Chikhladze N., Lobzhanidze G., Pitskhelauri N. Implementation of Competence-based Georgian-Norwegian Master Program in Public Health. European Journal of Public Health. 2017, vol. 27:13.

სახელთა საძიებელი

- აბაკელია, იოსებ 66, 92
 ალადაშვილი, ალექსანდრე 35, 65-66, 90, 92-93, 95
 ამალლობელი, ს. 37
 ამირეჯიბი, სვიმონ 37, 63, 69, 90-92, 95
 ანფიმოვი, იაკობ 67, 94, 110
 არჯევანიძე, მ. 95
 ასათიანი, მიხეილ 68
 ასპისოვი, ნიკოლოზ 74, 109
 ახვლედიანი, გიორგი 28, 35
 ახვლედიანი, დიმიტრი 18
 ახვლედიანი, ელენე 105
 ბეთანელი, ალექსი 105
 ბენაშვილი, ანდრია 26
 ბერგმანი, გუსტავ ფონ 108
 ბერიტაშვილი, ივანე 63-64
 ბრუგენი, ჰანეკე ვან 165
 ბურგსდორფი, ვლადიმერ 69
 გოგითიძე, სიმონ 68, 92, 109, 111
 გოგიჩაიშვილი, ფილიპე 15, 21, 25
 გომართელი, ივანე 118
 გრიგოლ, ხანძთელი 15
 დ'ერელი, ფელიქს 70
 ელიავა, გიორგი 69-70, 109
 ელიაშვილი, ივანე 15, 69
 ერისთავი, კონსტანტინე 110
 ვაჟა-ფშაველა 118
 ვარაზაშვილი(ვარაზი), ვასილ 72-73
 ვარაზი, ავთო 105
 ვირსალაძე, სპირიდონ 15, 18, 20, 25, 27-28, 31, 35, 65, 105-106, 118-119
 ვოლ-ლევიცკაია, ამელია 71
 ვორონინი, ვლადიმერ 72, 110
 ზაიცევი 95
 თალაკვაძე, ი. 38
 თაყაიშვილი, ექვთიმე 15-16, 18, 21, 26, 28
 თევზაია, ვ. 37
 თვალჭრელიძე, ალექსანდრე 28
 თიქანაძე, ივანე 18, 20, 27-28, 35, 69, 97, 109, 117, 119
 თუმანიშვილი, ალექსანდრე 105
 ივანოვა-ამირეჯიბი 92
 ილარიონ, ქართველი 15
 იმედაძე 38
 იოსელიანი, კლ. 92
 კაკაბაძე, ვ. 95
 კაკოიშვილი, ვ. 62
 კახიანი, ნიკოლოზ 62-63, 67, 92, 95, 106, 92, 94
 კეკელიძე, კორნელი 21, 28
 კვიცარიძე, გ. 38
 კუკავაძე, მიხეილ 37
 ლაპერი, დომინიკ 30
 მაისურაძე, ზაქარია 16, 32, 34-35
 მაჭავარიანი, ალექსანდრე 62, 67, 74-75, 90
 მაზილაძე, ნიკოლოზ 92
 მგალობლიშვილი (მგალობელი), მიხეილ 34, 69
 მეზერნიცკი, პოლიენ 66, 72, 74
 მელიქიშვილი, ნიკოლოზ 15, 18
 მელიქიშვილი, პეტრე 15, 18, 23, 26, 28, 32, 37, 90
 მიქელაძე, შალვა 15, 34, 66, 68, 95-96
 მოსეშვილი, გიორგი ვარლამის ძე 30
 მოსეშვილი, ვარლამ 28, 30, 32, 63, 65, 90, 95, 117, 119
 მოსეშვილი, იასონ 37
 მუსხელიშვილი, ვ. 35
 მუსხელიშვილი, ნიკო 36
 მუხაძე, გრიგოლ 15, 18, 20, 27, 35, 67, 69, 74-75, 90, 116-117, 118-119
 მუჯირი, მ. 97
 ნადინი, მიხაი 64
 ნათიშვილი, ალექსანდრე 32, 35, 62-63, 90, 95, 117
 ნათიშვილი, გ. 105
 ნიკოლაძე, გიორგი 35-36
 პედრაძინი, ჟან-პიერ 30
 პოლმგერენი, გუნარ 73
 ულენტი, ვლადიმერ 74, 109
 ულენტი, თამარ 39
 რაზმაძე, ანდრია 36-37
 როსტომბეგოვი, ვალერიან 75, 95, 109
 საყვარელიძე, სიმონ 92
 ტაბიძე, გალაკტიონ 118
 ტიხონოვიჩი, ა. 28
 ტყეშელაშვილი, ი. 94
 უგრელიძე, მარიამ 111
 უზნაძე, დიმიტრი 21, 28
 ფანიაშვილი 95

ქავთარაძე, პეტრე 34
 ქუთათელაძე, იოველ 63,
 65, 106-107
 ღამბარაშვილი,
 გაბრიელ 69, 74, 97,
 109
 ღამბაშიძე, ვახტანგ 18
 ლოლობერიძე, ბორის 69,
 74, 109
 ლულაძე, ივანე 69
 ყანჩაველი, ზ. 37
 ყაუხჩიშვილი, სიმონ 37
 ყიფშიძე, იოსებ 26
 ყიფშიძე, ნიკოლოზ 34
 ყიფშიძე, სვიმონ 67, 92,
 97, 106

შალამბერიძე,
 მიხეილ 31,37
 შანიძე, აკაკი 21, 28
 შიროკოგოროვი 74
 ჩიჯავაძე, ელენე 92
 ჩხენკელი, მიხაკო 105
 ცეცხლაძე, ვლადიმერ 62,
 91
 ციციშვილი, ნ. 37
 ცხაკაია, მიხეილ 91
 წინამძღვრიშვილი,
 მიხეილ 18, 65-66, 91,
 106, 108
 ნულუკიძე,
 ალექსანდრე 67, 106

ჭოლოშვილი, გიორგი 105
 ხარაძე, არჩილ 18, 36
 ხუნდაძე, ს. 37
 ჯავახიშვილი,
 ალექსანდრე 18
 ჯავახიშვილი, ივანე 15,
 21, 23, 26, 28, 35, 107,
 117
 ჯავახიშვილი,
 ნიკოლოზ 15, 35
 ჯაფარიძე, სიმონ 31

Index of Names

- Abakelia, Ioseb 80, 100
 Akhvlediani, Dimitri 44-45
 Akhvlediani, Elene 45
 Akhvlediani, Giorgi 54
 Aladashvili, Aleksandre 60, 79-80, 98, 100-103, 112
 Amaghlobeli, S. 88
 Amirejibi, Svimon 77, 82, 85, 98-99, 100, 102-103
 Anfimov, Yakov 81, 100, 102, 114
 Arjevanidze, M. 102
 Asatiani, Mikheil 81
 Aspisov, Nikolai 87, 114
 Azoulay Audrey 91
 Benashvili, Andria 53
 Beritashvili, Ivane 77-78
 Burgsdorf, Vladimir 82
 Chijavadze, Elene 100
 Chubinashvili, Giorgi 46
 Eliashvili, Ivane 42, 85
 Eliava, Giorgi 82-83, 114
 Eristavi, Konstantine 114
 Ghambarashvili, Gabriel 52, 54, 81, 85, 88, 104, 114
 Ghambashidze, Vakhtang 44
 Ghoghoberidze, Boris 82, 87, 114
 Ghuladze, Ivane 82
 Gogichaishvili, Pilipe 41, 48, 52
 Gogitidze, Simon 81, 100, 112
 Gomelauri, Giorgi 46
 Grigol, Khandzteli 41
 Gulisashvili, El. 46
 Iberian, Peter the 41
 Ilarion, Kartveli 41
 Imedadze 89
 Ioseliani, K. 100
 Ivanova-Amirejibi 100
 Japaridze, Simon 56
 Javakhishvili, Aleksandre 44
 Javakhishvili, Ivane 41, 48, 50-54, 59, 113, 122
 Javakhishvili, Nikoloz 42, 59
 Jorjadze, Nino 46
 Kakabadze, V. 102
 Kakhiani, Nikoloz 76-77, 80-81, 100, 102, 112
 Kakoishvili, V. 76
 Kanchaveli, Z. 88
 Kaukhchishvili, Simon 88
 Kekelidze, Korneli 48, 54
 Kezeli, T. 145
 Kharadze, Archil 44
 Khundadze, S. 88
 Kiknavelidze, Karaman 49
 Kiknavelidze, Manuel, 49
 Kiknavelidze, Nikoloz 49
 Kiknavelidze, Nikoloz 49
 Kiknavelidze, Shalva, 49
 Kipshidze, Ioseb 53
 Kipshidze, Svimon 81, 100, 112
 Kukavadze, Mikheil 88
 Kutateladze, Iovel 77, 79, 112-113
 Kvitsaradze, G. 89
 Lapierre, Dominique 55
 Machavariani, Aleksandre 76, 80, 87, 98
 Maisuradze, Zakaria 42, 58-59, 76
 Makashvili, Elene 46
 Makhviladze, Nikoloz 100
 Melikishvili, Nicholoz 42, 44, 54, 98
 Melikishvili, Petre 41, 44, 50, 53-54, 57, 79, 88
 Mezernitski, Polien 80, 85, 88
 Mgaloblishvili, Mikheil 61, 81
 Mikeladze, Shalva 42, 80-81, 103
 Moseshvili, Giorgi 55
 Moseshvili, I. 88
 Moseshvili, Varlam 54-55, 57, 77, 79, 98, 102, 122, 124
 Mujiri, M. 104

Mukhadze, Grigol 42, 44, 48, 54, 59-61, 81-82, 87- 88, 98, 122-124	Takaishvili, Ekvtime 41-42, 48, 53-54	Tvalchrelidze, Aleksandre 54
Muskhelishvili, V. 59	Talakvadze, I. 89	Ugreldidze, Mariam 128
Natishvili, Aleksandre 57- 60, 76-77, 88, 98, 100, 102, 122, 124	Tevzaia, V. 88	Uznadze, Dimitri 48, 54
Paniashvili 102	Tikanadze, Ivane 44, 48, 54, 59-60, 81, 104, 112, 122, 124	Varazishvili (Varazi), Vasil 85-86
Pedrazzini, Jean-Pierre 55	Tikhonovich, A. 54	Vashakidze-Tsitsishvili, Nino 46
Purtseladze 124	Tkeshelashvili, I. 102	Vazha-Pshavela 43
Razmadze, Andria 88	Tsetskhladze, Vladimer 76, 98-99	Virsaladze, Spiridon 42, 44, 48, 52, 54, 56-57, 59, 80, 104, 112, 124
Rostombegov, Valerian 88- 89, 114, 102	Tsinamdzhvishvili, Mikheil 44, 79-80, 99, 112, 115	Voronin, Vladimir 85, 114
Rukhadze, Grigol 80	Tsitsishvili, N. 88	Zaitsev 102
Sakvarelidze, Simon 100	Tskhakaia, Mikheil 88, 99	Zhghenti, Vladimer 87-88, 114
Shalamberidze, M. 54, 88	Tsulukidze, Aleksandre 81, 112	
Shanidze, Akaki 48, 54		
Sokolov 46		
Streletskaja, Liza 46		

Georgian Text Editor
Tamar Gabelaia

რედაქტორი
თამარ გაბელაია

English Text
Editor
Nana Katchabava

ინგლისური ტექსტის
რედაქტორი
ნანა კაჭაბავა

Typesetting & Layout
Nino Ebralidze

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ნინო ებრალიძე

Cover Design
Mariam Ebralidze

გარეკანის დიზაინი
მარიამ ებრალიძე

